

**Správa o plnení úloh
vyplývajúcich zo stratégie a akčného plánu
rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitosti
na roky 2021-2027**

Odpočet za obdobie r. 2021-2023

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Bratislava, 2023

Obsah

1. PRÁVNÝ A STRATEGICKÝ RÁMEC OPERAČNÝCH CIEĽOV	4
1.1 Dôstojnosť a telesná integrita	4
1.1.1 Cieľ	4
1.1.2 Úlohy	4
1.1.3 Konkrétne plnenia	5
1.2 Zosúladenie rodinného a pracovného života	8
1.2.1 Cieľ	8
1.2.2 Úlohy	8
1.2.3 Konkrétne plnenia	12
1.3 Vzdelávanie, veda a výskum	28
1.3.1 Cieľ	28
1.3.2 Úlohy	29
1.3.3 Konkrétne plnenia	30
1.4 Rovnosť príležitosti a prístup na trh práce, ekonomická nezávislosť a chudoba žien ...	46
1.4.1 Cieľ	46
1.4.2 Úlohy	46
1.4.3 Konkrétne plnenia	47
1.5 Politická a ekonomická participácia a účasť na rozhodovaní	52
1.5.1 Cieľ	52
1.5.2 Úlohy	52
1.5.3 Konkrétne plnenia	53
1.6 Zabezpečenie participatívneho mechanizmu na presadzovanie rovnosti žien a mužov a inštitucionálne zabezpečenie rovnosti žien a mužov	54
1.6.1 Cieľ	54
1.6.2 Úlohy	54
1.6.3 Konkrétne plnenia	56
1.7 Začleňovanie zraniteľných skupín a viacnásobná diskriminácia žien a maloletých detí/dievčat	63
1.7.1 Cieľ	63
1.7.2 Úlohy	63
1.7.3 Konkrétne plnenia	64
1.8 Medzinárodná rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc	65
1.8.1 Cieľ	65
1.8.2 Úlohy	65
1.8.3 Konkrétne plnenia	66

ÚVOD

Akčný plán rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2021-2027 (ďalej len ako „akčný plán“) predstavuje realizačný dokument k celoštátnej stratégii rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021-2027 (ďalej len ako „stratégia“), ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky dňa 28. apríla 2021 uznesením č. 223/2021.

Akčný plán v zmysle oblastí a priorít definovaných v stratégii navrhol konkrétne opatrenia v nasledovných oblastiach:

- 1) Dôstojnosť a telesná integrita;
- 2) Zosúladenie rodinného a pracovného života;
- 3) Vzdelávanie, veda a výskum;
- 4) Rovnosť príležitostí a prístup na trh práce, ekonomická závislosť a chudoba žien;
- 5) Politická a ekonomická participácia a účasť na rozhodovaní;
- 6) Zabezpečenie participatívneho mechanizmu na presadzovanie rovnosti žien a mužov a inštitucionálne zabezpečenie rovnosti žien a mužov;
- 7) Začleňovanie zraniteľných skupín a viacnásobná diskriminácia žien a maloletých detí/dievčat;
- 8) Medzinárodná rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc.

Predložená správa na základe uvedeného predovšetkým koncipuje právny a strategický rámec operačných cieľov v následnej formálnej logickej podštruktúre *cieľ-úlohy-konkrétne plnenia* vo vyššie vymedzených oblastiach s nosnou časťou podrobnej špecifikácie plnenia jednotlivých opatrení, ktoré sa mali zodpovednými subjektmi vo vymedzenom období rokov 2021-2023 za účelom zabezpečenia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v podmienkach Slovenskej republiky realizovať.

1. PRÁVNÝ A STRATEGICKÝ RÁMEC OPERAČNÝCH CIEĽOV

1.1 Dôstojnosť a telesná integrita

1.1.1 Cieľ

Všeobecný cieľ strategickej oblasti „*dôstojnosť a telesná integrita*“ v zmysle stratégie predstavuje znižovanie a postupné odstránenie všetkých foriem obťažovania vrátane rodovo podmieneného násillia na ženách, a taktiež ochrana ich dôstojnosti. Súčasťou tohto cieľa je vytvorenie funkčnej, komplexnej inštitucionálnej štruktúry vo verejnej správe tak, aby orgány verejnej správy boli v praxi schopné pružne reagovať a prijímať opatrenia, ktoré budú reflektovať potreby žien v krízových situáciách.

1.1.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
1.	Zváženie uzákonenia definície domáceho násillia.	Predloženie do MPK	2025	MPSVR SR, MS SR	KMC, Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
2.	Novela Zákona o rodine s cieľom ochrany obetí domáceho násillia a ich detí v rozvodovom konaní.	Predloženie do MPK	2025	MS SR	MPSVR SR, Relevantné rezorty, KMC	Plní sa priebežne
3.	Zabezpečenie dostatočného počtu regionálne dostupných špecializovaných podporných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti (Národná linka pre ženy zažívajúce násillie, poradenské centrá a bezpečné ženské domy), ich adekvátnu kapacitu a systémové financovanie	Finančná podpora prostredníctvom dotácií či grantov	Priebežne	MPSVR SR	VÚC, MNO, obce	Plní sa priebežne
5.	Monitoring médií a reklamy z hľadiska sexizmu a degradujúcich obrazov žien a dievčat.	Monitoring	Každoročne	MPSVR SR	RVR, MNO	Plní sa priebežne

6.	Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovanie prejavov diskriminácie, šikanovania a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch.	Zverejnenie monitoringu	Každoročne	SNSLP, NIP	MPSVR SR	Plní sa priebežne
----	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-------------------------	------------	------------	----------	-------------------

1.1.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 1 - *Zváženie uzákonenia definície domáceho násilia.*

MPSVR SR - Na návrhu spolupracovalo KMC s MPSVR SR (odborom rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí) v rámci návrhov novelizácie zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „TZ“). Návrh bol predložený MS SR, avšak do novely neprešiel, nakoľko tá ani nebola predložená do NR SR.

Úloha č. 2 - *Novela Zákona o rodine s cieľom ochrany obetí domáceho násilia a ich detí v rozvodovom konaní.*

KMC - V poručenskej agende dochádza k opačnému vývoju – najmä v súvislosti so zavádzaním multidisciplinárneho prístupu do poručenských vecí. Tento rok expertky KMC spolupracovali s MS SR na vypracovaní metodiky pre identifikáciu domáceho násilia v poručenských sporoch. Identifikácia násilia nebola do multidisciplinárneho prístupu zaradená a metodika zostane výstupom projektu MS SR na ochranu obetí trestných činov. Od 1.11. začne platiť novela vyhlášky MS SR č.207/2016 Z. z. a už nebude možné uplatňovať tzv. ospravedliteľné dôvody pri nariadení výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých. Spoločne s intervenčnými centrami pre obeť domáceho násilia boli vznesené námietky, avšak neskoro.

Úloha č. 3 - *Zabezpečenie dostatočného počtu regionálne dostupných špecializovaných podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti (Národná linka pre ženy zažívajúce násilie, poradenské centrá a bezpečné ženské domy), ich adekvátnu kapacitu a systémové financovanie.*

MPSVR SR – V tejto súvislosti uvádzame: „V roku 2020 KMC podporilo vlastnú činnosť partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce a umožnilo vytvoriť PMIS v siedmich vyšších územných celkoch. KMC vytvorilo viaceré metodiky, vykonávalo monitoring a realizovalo viacero výskumov, či vykonávalo informačné a osvetové aktivity. Taktiež poskytuje workshopy pre pracovníkov a pracovníčky v oblasti poskytovania špecifických služieb pre ženy zažívajúce násilie, workshopy pre ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie, online vzdelávanie - polícia, sociálni pracovníci a pracovníčky, zdravotnícki zamestnanci a zamestnankyne, prokuratúra a súdy, či špecializované tréningové programy na regionálnej úrovni.“

MV SR - Ministerstvo realizovalo prostredníctvom odboru prevencie kriminality aktivity so zameraním sa na nastavenie spolupráce, v rámci ktorých boli uskutočnené oficiálne stretnutia "Regionálnych platforiem pre pomoc obetiam trestných činov", ktoré boli vytvorené pri

informačných kanceláriách pre obeť trestných činov na úrovni jednotlivých krajov. Na činnosti regionálnych platforiem participujú regionálni zástupcovia a zástupkyne polície, štátnej správy, samosprávy, vzdelávacích inštitúcií, neziskového sektora a súkromného sektora.

Cieľom regionálnych platforiem je pomoc obetiam trestných činov; nastavenie a posilnenie spolupráce medzi inštitúciami a poskytovateľstvom služieb v danom kraji; identifikácia nedostatkov v oblasti prístupu obetí trestných činov k potrebným službám; navrhovanie riešení legislatívnej aj nelegislatívnej povahy pre zlepšenie identifikovaných nedostatkov; posilnenie prevencie v jednotlivých regiónoch v závislosti od ich potrieb. V rámci IV. zasadnutia regionálnych platforiem bola pozornosť venovaná aj témam ako „Prevencia rizík v oblasti práce“ a „Obete trestných činov z radov odídencom z Ukrajiny“.

MPSVR SR a KMC – MPSVR SR spolupracovalo s KMC pri vypracovaní zámeru pre podporu NLŽ v rámci Národného projektu Prevencia a eliminácia násilia a sociálneho vylúčenia prostredníctvom národných liniek pomoci a IVPR ho predložilo.

Úloha č. 5 - *Monitoring médií a reklamy z hľadiska sexizmu a degradujúcich obrazov žien a dievčat.*

MPSVR SR - MPSVR SR zverejňuje na svojom intranete monitoring médií. Tento monitoring dodáva pre MPSVR SR - SITA. Monitoring je rozdelený do kapitol (minister, zamestnanosť, eurofondy a pod.).

Keďže neexistuje kapitola „rodová rovnosť“, „antidiskriminácia“, téma sa dá dohľadať len prostredníctvom funkcie vyhľadávania. V tejto súvislosti je potrebné doplniť (organizovať poradu s tlačovým oddelením resp. odborom komunikácie s verejnosťou) do monitoringu kapitolu „rodová rovnosť“, a tiež rozšíriť zameranie aj na reklamu, okrem médií. Takisto IVPR na svojej webovej stránke sleduje médiá pod záložkou IVPR v médiách.

KMC informovalo na svojej FB stránke (17.10.2023) o iniciatíve Sexistický kix¹. Išlo už o šiesty ročník anticeny udeľovanej zadávateľom reklamného a mediálneho obsahu za dehumanizáciu, sexizmus a ponižovanie na základe rodu. Iniciatíva tento rok vyzbierala 102 nominácií od širokej verejnosti, ktorá je zapojená aj do hlasovania o víťaza tejto anticeny. Iniciatíva, tak plní osvetovú funkciu pre širokú verejnosť a zároveň korektívnu funkciu pre tvorcov a tvorkyne reklamného a mediálneho obsahu.

Úloha č. 6 - *Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovanie prejavov diskriminácie, šikanovania a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch.*

SNSLP – V roku 2021 SNSLP realizovalo dve analýzy mediálnych výstupov za rok 2020, a to k problému zobrazovania násilia na ženách a zobrazovania sexuálneho obťažovania. Oba monitoringy analyzovali mediálne výstupy z výberu najčítanejších a najsledovanejších printových médií (aj v online forme), televíznych a rozhlasových staníc:

- Monitoring „Zobrazovania násilia na ženách v médiách za rok 2020“,²
- Analýza mediálnych výstupov „Zobrazovanie sexuálneho obťažovania v médiách: Mediálny monitoring za rok 2020“.³

V roku 2022 bola spracovaná komparácia právnej úpravy pojmov šikanovanie, obťažovanie, sexizmus a sexuálne obťažovanie v oblasti pracovnoprávnych vzťahov v

¹ Online stránka sexistický kix, dostupné na: www.sexistickykix.sk

² Monitoring „Zobrazovanie násilia na ženách v médiách za rok 2020“, dostupné na https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Zobranasilnia_web.pdf

³ Analýza mediálnych výstupov „Zobrazovanie sexuálneho obťažovania v médiách: Mediálny monitoring za rok 2020“, dostupné na https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Monitoring-sexualne-obtazovanie_web.pdf

medzinárodných ľudskoprávných dokumentoch, smerniciach a odporúčaniach EÚ a Rady Európy a vo vnútroštátnej legislatíve. Na základe porovnania právnej úpravy sa javí ako potrebné špecifikovanie monitoringu na prejavy sexizmu a sexuálneho obťažovania. Rovnako bol spracovaný prehľad realizovaných výskumov a dostupných dát pre vyhodnotenie v oblasti sexuálneho obťažovania a prejavov sexizmu s cieľom identifikovania bielych miest, na ktoré by bolo vhodné zamerať ďalší monitoring. Na základe zistení z prípravnej fázy bola spracovaná interná správa.

V roku 2023 SNSLP realizuje kvantitatívny výskum zameraný na skúsenosti so sexuálnym obťažovaním na pracoviskách v sektore zdravotníctva. V spolupráci s MZ SR bolo možné zabezpečiť reprezentatívnu vzorku s cca 1800 responzií na 38 pracoviskách. Výskum sa zameriava predovšetkým na rôzne formy sexuálneho obťažovania v pracovnoprávných vzťahoch, ale má za cieľ zachytiť aj súvisiace fenomény – obťažovanie zo strany pacientov a pacientiek, násilie, atď. Do konca roka 2023 sa uskutoční medzinárodný seminár pre NHRI a okruhly stôl, na ktorý budú pozvaní relevantní aktéri a relevantné aktérky z verejného sektora (zahŕňajúc MZ SR a zúčastnené pracoviská). Na okružlom stole budú prezentované výsledky a predložené odporúčania na diskusiu. Stručná správa bude zverejnená v roku 2023, komplexná výskumná správa bude zverejnená v IQ 2024.

NIP – Inšpektoráty práce monitorujú uvedenú problematiku v rámci výkonov inšpekcie práce. V roku 2021 bol napr. zaznamenaný prípad sexuálneho obťažovania na pracovisku, v ktorom bolo následne zo strany zamestnankyne podané trestné oznámenie na vedúceho zamestnanca. Vzhľadom na náročnosť preukazovania takejto diskriminácie, absenciu písomných dôkazov a častokrát neochotu dotknutej osoby poskytnúť potrebné informácie, inšpektoráty práce nedisponujú ďalšími konkrétnymi zisteniami v danej oblasti.

Súhrnné zistenia inšpektorátov práce v oblasti diskriminácie a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch NIP každoročne prezentuje v informatívnej správe za príslušný kalendárny rok.

MPSVR SR - NIP monitoruje a každoročne zverejňuje Informatívnu správu o diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch.

V priebehu roka 2022 bolo orgánom inšpekcie práce doručených celkovo 184 podaní v oblasti porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov, alebo porušenie iných ustanovení pracovnoprávných predpisov súvisiacich s dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie. Výkonmi inšpekcie práce bolo v roku 2022 zistených celkovo 36 porušení ustanovení § 13 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce v znení účinnom do 31. 12. 2022 (ďalej len ako „ZP“), ktoré upravujú pravidlá rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov.⁴

V roku 2023 bola vydaná publikácia s názvom Pracovisko bez sexuálneho obťažovania - Ako na to? Od autorského kolektívu Mgr. Veronika Valkovičová, PhD., Mgr. Magdaléna Musilová, PhD., LL.M. doc. ThDr. Mgr. Slávka Karkošková, PhD. z IVPR.⁵

Publikácia slúži ako metodika i učebnica pre profesie psychológie, sociálnej práce, manažmentu i práva, ktorá sa venuje sexuálnemu obťažovaniu v organizáciách, vrátane obťažovania na pracovisku. Vychádza z výsledkov výskumu, ktorý bol realizovaný v rámci Národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie na Slovensku.

IVPR, taktiež poskytuje poradenstvo v oblasti diskriminácie na základe pohlavia – rodu, a tiež informačné poradenstvo o zákonných a iných možnostiach riešenia diskriminácie na

⁴ Správy NIP o diskriminácii a rodovej rovnosti, dostupné na: <https://www.ip.gov.sk/diskriminacia-a-rodova-rovnost-v-pracovnopravnych-vztahoch/>

⁵ Publikácia Pracovisko bez sexuálneho obťažovania - Ako na to? Dostupná na <https://www.totojerovnost.eu/vyskum/>.

základe pohlavia, resp. rodu, či už v zamestnaní alebo vo vzdelávaní, prípadne v ďalších oblastiach. Napríklad v prípade nerovnakého odmeňovania žien za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, diskriminácie pri výberových konaniach, pri kariérnom postupe. Ale, taktiež aj pri neoprávnenej výpovedi alebo diskriminácii po rodičovskej dovolenke. IVPR poskytuje pomoc pri spísaní sťažnosti na diskrimináciu na základe pohlavia – rodu zamestnávateľskému subjektu, inšpektorátu práce a ďalším inštitúciám, ako aj pri spísaní súdnej žaloby na základe antidiskriminačného zákona. Tiež poskytuje pomoc pri riešení prípadov sexuálneho obťažovania na pracovisku alebo vo vzdelávacích, či iných inštitúciách. Stačí napísať podnet na jeho portál a vyplniť formulár. Ľudí spätne kontaktuje.

1.2 Zosúladienie rodinného a pracovného života

1.2.1 Cieľ

Esenciálny cieľ strategickej oblasti „zosúladienie rodinného a pracovného života“ je v zmysle stratégie stanovený na posilnenie ekonomickej nezávislosti žien a s tým bezprostredne súvisiace posilnenie ich ekonomického postavenia. Zároveň si strategická oblasť stanovila za cieľ zníženie príjmového rozdielu medzi ženami a mužmi na úroveň priemeru v Európskej únii so súčasným prijatím opatrení, ktoré dosiahnu jeho úplne odstránenie. Okrem uvedeného je cieľom tejto oblasti aj vytvorenie celospoločenských podmienok na dosiahnutie zosúladienia rodinného a pracovného života ako aj nastavenie systému schopného pružne reagovať a prijímať opatrenia reflektujúce potreby žien v krízových situáciách.

1.2.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
8.	Audity so zameraním na zosúladienie rodinného pracovného a súkromného života.	Projekt Rodová rovnosť na pracovisku	2023	MPSVR SR	MNO	Splnená
9.	Vypracovať analýzu zosúladovania súkromného, pracovného a rodinného života, zohľadňujúc nedostatočné služby, flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou.	Koncepcia	2023	MPSVR SR	MNO	Splnená
10.	Zlepšením podmienok pre zosúladienie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien, a podporovať opatrenia na uľahčenie ich návratu z rodičovskej dovolenky na trh práce.	Projekt Rodová rovnosť na pracovisku	2023	MPSVR SR	MNO	Splnená
11.	Zviditeľniť ekonomický prínos hodnoty práce vykonávanej	Vypracovať analýzu ekonomickej hodnoty	2023	MPSVR SR	IFP, IVPR, MNO	Plní sa priebežne

	(prevažne) ženami v oblasti neplatenj práce a starostlivosti o blízke osoby a presadzovať jej vyváženejšiu deľbu medzi ženami a mužmi.	neplatenj práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre vyváženú deľbu práce				
12.	Právny nárok na miesto v obecnej materskej škole od troch rokov.	Právny nárok	2024	MŠVVŠ SR	Relevantné rezorty	Splnená
14.	Vyhodnotenie materskej dovolenky pre otcov vo vzťahu k ich reálnemu zapojeniu do starostlivosti detí.	Analýza	2022	MPSVR SR	MF SR, IFP	Plní sa priebežne
15.	Precizovať systém eliminácie negatívnych dopadov materskej / rodičovskej dovolenky na určenie sumy dávok sociálneho poistenia.	Aktualizácia systému	2023	MPSVR SR	Relevantné rezorty a IFP	Splnená
17.	Nastaviť systematický a pravidelný zber údajov o starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na základe analýzy požadovaných indikátorov vzhľadom na dostupné zdroje dát.	Prináležiaci agregovaný výstup v zmysle platnej legislatívy na ročnej báze	Každoročne od r. 2023 (zber za rok 2022)	MZ SR, NCZI	ISP MPSVR SR	Plní sa priebežne
18.	Reprezentatívny sociálno-zdravotný prieskum spokojnosti s predpôrodnou a popôrodnou starostlivosťou v SR, v oblasti zdravotnej starostlivosti v rozsahu schválených štandardných postupov, a návrh konkrétnych opatrení.	Reprezentatívny sociologický prieskum/ formulácia konkrétnych odporúčaní do praxe	Koniec roka 2025	MZ SR	MPSVR SR, IVPR, MNO	Plní sa priebežne
19.	Podpora zavedenia nových prístupov k liečbe neplodnosti procesom evidence based policy a štandardných postupov založených na evidence based medicine v oblasti metód restoratívnej reprodukčnej medicíny (RRM)	Zmapovanie dostupných centier a spôsobov liečby	Priebežne	MZ SR	MNO	Plní sa priebežne

20.	Pomoc a podpora rodičom pri výchove a vzdelávaní, dobrovoľné rodičovské sprevádzanie odborníkmi, aby rodičia viedli svoje deti k využitiu svojho plného potenciálu a individuality.	Rodičovské kurzy	Priebežne	MPVR SR	MŠVVŠ SR SNSLP MNO	Plní sa priebežne
21.	Podpora materstva a jeho reálne ocenenie formou rôznych opatrení, cez finančnú podporu až po spoločenské ocenenie.	Osvetová kampaň, analýza možných novelizačných zmien	Priebežne	MPSVR SR	MS SR, NIP, MNO	Plní sa priebežne
22.	Podpora alternatívnych foriem rodičovstva ako osvojenie a pestúnstvo.	Posúdenie zmeny podmienok osvojenia s cieľom zvýšenia počtu osvojení, osvetová kampaň smerujúca k spopularizovaniu pestúnstva.	Priebežne	MPSVR SR	MNO	Plní sa priebežne
23.	Národný projekt MPSVR SR s odbornou garanciou MZ SR v oblasti zdravotnej starostlivosti o ženu v tehotenstve, pri pôrode a v období šestonedelia v súlade s odbornými štandardmi postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti, v ktorej centre záujmu sú žena a dieťa ako neoddeliteľná jednotka, s dôrazom na pozitívnu pôrodnú skúsenosť, podporu dojčenia a časnú vzťahovú väzbu podľa dokumentu WHO pre BFHI z r.2018 vrátane vytvorenia systému kontroly prostredníctvom klinických auditov a nastavenia motivačného systému pre nemocnice, ktoré	Podaná žiadosť o projekt	2022	MZ SR, MPSVR SR	MNO	Plní sa priebežne

	štandardy budú naplniť.					
24.	Zlepšenie a podpora adresnej intervencie v prípadoch vykázaní.	Novelizácia zákona o obetiach č. 274/2017 Z. z.	2023	MS SR	MPSVR SR	Splnená
25.	Adekvátnejšie stíhanie a potrestanie páchatel'ov násilia a škodlivých praktík na ženách a deťoch, pričom sankcie majú zodpovedať závažnosti spáchaných trestných činov prostredníctvom vzdelávacích aktivít pre profesie zabezpečujúce vymáhateľnosť práva a zber dát.	Vzdelávacie aktivity	Priebežne	MS SR, MPSVR SR	JA, Analytické centrum, MS SR, KMC	Plní sa priebežne
26.	Účinné vymáhanie a monitoring dodržiavania ochranných príkazov voči páchatel'om a zabezpečenie dostatočnej doby trvania týchto príkazov s cieľom primeranej ochrany obetí.	Monitoring	Priebežne	MPSVR SR, KMC	NKS, relevantné rezorty	Plní sa priebežne
27.	Zvyšovanie informovanosti mužov, chlapcov a širokej verejnosti o trestnom charaktere násilia na mužoch, vrátane sexuálneho násilia, s cieľom povzbudzovať mužov a chlapcov, aby nahlasovali prípady násilia na nich páchané a/alebo vyhľadali špecializované služby ochrany a podpory.	Osvetová kampaň	Priebežne	MPSVR SR	Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
28.	Prijatie a implementácia Národného akčného plánu na elimináciu a prevenciu násilia na ženách.	Národný akčný plán na elimináciu a prevenciu násilia na ženách	2021	MPSVR SR	Relevantné rezorty	Splnené
29.	Identifikovať možnosti zlepšenia slovenskej legislatívy a praxe v oblasti žien pred násilím na základe príkladov dobrej praxe a legislatívnej úpravy	Publikovanie analýzy	2022	MPSVR SR	MS SR, MNO	Plní sa priebežne

iných krajín, so zameraním na prevenciu násilia podmieneného sociálnymi faktormi (napr. chudoba a zadlženosť domácností, štruktúra rodiny a zloženie domácnosti a pod.) a psychickými faktormi (najmä poruchy osobnosti vedúce k páchaniu násilia, alkoholizmus, užívanie drog, gamblerstvo, manipuláciou zo strany partnera a pod.).				
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--	--	--	--

1.2.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 8 - Audity so zameraním na zosúladienie rodinného pracovného a súkromného života.

MPSVR SR - Plnenie predmetnej úlohy úzko súvisí s plnením úlohy č. 66. V rámci národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku bolo vypracovaných viacero dokumentov zameraných na rodové audity, predovšetkým metodika pre výkon rodových auditov v SR, systém štandardov pre vykonávanie rodového auditu a systém akreditácie autorských subjektov.

Rodový audit možno realizovať na základe metodiky pre výkon rodových auditov v Slovenskej republike, ale taktiež na základe vlastných, či zahraničných postupov. V prípade, že sa zamestnávateľský subjekt rozhodne nepoužiť metodiku MPSVR SR, predložená metodika bude následne overená na základe kritérií, ktoré sa stanovili v Mechanizme overovania kvality externých metodík pre vykonávanie rodového auditu. Na to, aby určitý subjekt mohol vykonávať certifikované audity, musí byť akreditovaný MPSVR SR. Systém supervízie auditov a certifikácie pre podniky vymedzuje náležitosti, ktoré je potrebné splniť pre udelenie takejto akreditácie.

Ďalšími dôležitými dokumentmi sú Metodika na uplatňovanie rodovej rovnosti a zosúladienia rodinného a pracovného života na trhu práce a katalóg opatrení uplatňovania rodovej rovnosti na trhu práce, ktoré predstavujú konkrétne opatrenia, ktoré môžu zamestnávateľské subjekty uplatniť na pracovisku.

SNSLP uverejnilo informáciu o prebiehajúcom projekte v spolupráci s OZ Možnosť voľby s názvom Podpora rodovej rovnosti a súladu pracovného a súkromného života na Slovensku financovanom z programu „Domáce a rodovo podmienené násilie“ spolufinancovaného z Nórskeho finančného mechanizmu 2014 – 2021 a štátneho rozpočtu SR. Obdobie implementácie projektu je 08/2020 – 04/2024. Projekt sa zameriava na šírenie osvedčenia a zvyšovania povedomia a o rodovej rovnosti medzi mladými ľuďmi, ktorí získavajú svoje prvé skúsenosti s pôsobením na pracovnom trhu (prostredníctvom vzdelávania a práce s mládežou, komunikačnej kampane), mapovaním stavu rodovej rovnosti na pracovisku a potrieb zraniteľných skupín (prostredníctvom verejných konzultácií), scitlivovaním zamestnancov a zamestnankýň pracujúcich v súkromnom sektore (prostredníctvom vzdelávania a práce

s dospelými osobami) a sieťovaním odborníkov a odborníčok na národnej a európskej úrovni zameraným na výmenu dobrej praxe a podporu sociálnych inovácií v oblasti rodovej rovnosti.⁶

Úloha č. 9 - Vypracovať analýzu zosúlad'ovania súkromného, pracovného a rodinného života, zohľadňujúc nedostatočné služby, flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou.

MPSVR SR – V roku 2021 MPSVR SR v rámci realizácie národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku vypracovalo analyticko-strategický plán riešenia problematiky zosúlad'ovania súkromného, pracovného a rodinného života, ktorého základnou úlohou bolo pomenovanie systémových opatrení, možností, riešení a uvedenie konkrétnych príkladov pre zamestnávateľské subjekty v špecifikovanej oblasti. Metodické postupy a konkrétne opatrenia boli rozpracované v troch praktických dokumentoch, ktoré tvorili prílohu koncepcie, a to:

- analytická štúdia nákladov a výnosov uplatňovania rodovej rovnosti na trhu práce;
- metodika na uplatňovanie rodovej rovnosti a zosúladenia súkromného, rodinného a pracovného života na trhu práce;
- katalóg opatrení uplatňovania rodovej rovnosti na trhu práce.

Koncepcia špecifikovala nasledovné dve kategórie odporúčaní na zosúladenie súkromného, rodinného a pracovného života:

- *odporúčania, ktoré sú okamžite aplikovateľné*, ide napr. o opatrenia súvisiace s podporou zamestnanectva s rodičovskými povinnosťami (rekvalifikácia zamestnanectva na materskej alebo rodičovskej dovolenke prezenčnou alebo online formou, ponuka podporných služieb pre zamestnanectvo s rodičovskými povinnosťami, poskytnutie možnosti pracovať formou projektového zamestnávania, nepravidelnej, či príležitostnej práce), ďalej opatrenia súvisiace s osvetou v oblasti využívania flexibilných foriem práce (informačný manuál pre zamestnávateľské subjekty, školenia), opatrenia súvisiace so zjednodušením prístupu k úprave pracovného času a zníženiu byrokracie pre rodičov a opatrovateľské osoby, opatrenia na podporovanie zapojenia oboch rodičov pri starostlivosti o dieťa (vytvorenie klubu rodičov, regenerácia pracovnej sily, poskytovanie prestávky na dojčenie aj otcom), opatrenia súvisiace so zabezpečením rovnosti na pracovisku (používanie rodovo vyváženého jazyka, eliminácia diskriminácie v rámci realizácie pohovorov);
- *odporúčania, ktorých aplikovateľnosť je závislá od novelizácií príslušných právnych predpisov*, v tomto prípade ide o opatrenia súvisiace s podporou zamestnanectva s rodičovskými povinnosťami (zavedenie flexibilnej rodičovskej dovolenky, zavedenie zdravotných asistentov a asistentiek v školských zariadeniach), ďalej opatrenia súvisiace s podporou prorodinných zamestnávateľských subjektov (zavedenie dotačných schém na podporu takýchto subjektov, podpora samospráv, navýšenie počtu štátnych škôlok), taktiež je potrebné vypracovať analýzu súladu využívania pracovnoprávnej legislatívy a legislatívy sociálneho zabezpečenia a sociálnych služieb s aktuálnymi potrebami a trendmi v tejto oblasti, podporovať zapojenie oboch rodičov pri starostlivosti o dieťa, zabezpečenia rovnosti na pracovisku a zefektívniť zavádzanie existujúcich opatrení a odporúčaní do praxe.

Koncepcia sa zamerala aj na identifikovanie limitov realizácie navrhovaných odporúčaní s návrhmi ich eliminácie.

IVPR - Pripravený je podkladový prehľad existujúcich poznatkov, na základe ktorého sa momentálne pripravuje samotná analýza spolu s odporúčaniami.

⁶ Informácie k projektu Podpora rodovej rovnosti a súladu pracovného a súkromného života na Slovensku, dostupné na <https://www.snsfp.sk/vysledky/projekty/prebiehajuce-projekty/>

Úloha č. 10 - *Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien, a podporovať opatrenia na uľahčenie ich návratu z rodičovskej dovolenky na trh práce.*

MPSVR SR – V období od 3/2020 do 8/2022 prebehla realizácia národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku s hlavným cieľom „Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien“.

Základnými výstupmi projektu sú:

1. Koncepcia, ktorá predstavuje strategický materiál pre oblasť zosúladovania súkromného, rodinného a pracovného života ako jeden z nástrojov uplatňovania rovnosti žien a mužov na pracovisku (vypracovaná), a
2. Metodika pre vykonávanie rodových auditov, ktorej hlavným cieľom je zavádzanie auditov na presadzovanie rovnosti žien a mužov na pracovisku (vypracovaná).

Úloha č. 11 - *Zviditeľniť ekonomický prínos hodnoty práce vykonávanej (prevažne) ženami v oblasti neplatennej práce a starostlivosti o blízke osoby a presadzovať jej vyváženejšiu deľbu medzi ženami a mužmi.*

MPSVR SR – V oblasti neplatennej práce z prieskumu, ktorý realizoval IVPR vyplynulo, že sa ženy – respondentky venujú neplatennej práci vo vlastnej domácnosti v priemere 38 hodín týždenne. Najviac času týždenne venovali starostlivosti o deti (12,9 hodín), príprave jedál (7,7 hodín), domácim prácam – upratovaniu (5,1 hodín), starostlivosti o zvieratá (5 hodín) a výrobe a úprave textílií, vrátane prania a žehlenia (2,5 hodiny). Respondentky, teda strávili v neplatennej práci v priemere 325 minút denne (5 hodín a 25 minút), čo predstavuje odhadom až 247 neplatených pracovných dní ročne pri osemhodinovom pracovnom čase. Dá sa však tiež konštatovať, že muži venujú v rámci neplatennej práce viac času tým činnostiam, ktoré majú charakter záujmov – hobby alebo sa vykonávajú nepravidelne. Tými činnosťami sú napríklad oprava zariadení, starostlivosť o zvieratá a záhradkárstvo. Naopak, ženy venujú v rámci neplatennej práce viac času tým aktivitám, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou pre každodenný chod domácnosti, a teda príprave jedál a upratovaniu.⁷

IVPR - Od januára 2023 prebieha riešenie úlohy, ktorej cieľom je zviditeľniť ekonomický prínos hodnoty práce vykonávanej (prevažne) ženami v oblasti neplatennej práce a starostlivosti o blízke osoby a presadzovať jej vyváženejšiu deľbu medzi ženami a mužmi. V tejto súvislosti bude do decembra 2023 vypracovaná analýza ekonomickej hodnoty neplatennej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre vyváženie deľbu práce⁸, a to predovšetkým prostredníctvom sekundárnej analýzy s využitím doteraz realizovaných domácich a zahraničných štúdií a iných odborných publikácií, ako napríklad *The economic case against unpaid domestic work* (Shendruk, Todd, 2022); *Unpaid Work and the Economy: Linkages and Their Implications* (Hirway, 2015); *Práce pre domácnosť ako forma práce –potenciál a bariéry v podmienkach SR* (Gažiová et al., 2021); *Neplatená práca v slovenských domácnostiach vo svetle výskumu* (Kika, Martinkovičová, 2014); *Unpaid Care Work: The missing link in the analysis of gender gaps in labour outcomes* (OECD, 2014) a ďalších.

⁷ Popularizácia zistení pre širokú verejnosť v článku <https://www.equalpayday.sk/2023/09/21/analytik-pre-oblast-rodovej-rovnosti-andrej-kuruc-zeny-stravia-v-neplatennej-praci-325-minut-denne-co-predstavuje-odhadom-az-247-neplatenych-pracovnych-dni-rocne/>

⁸ Analýza ekonomickej hodnoty neplatennej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre rodovo vyváženie deľbu práce, dostupné na <https://www.totojrovnost.eu/downloads/AEHNPvVkJHDP.pdf>

Na stanovenie ekonomickej hodnoty neplatenej práce existujú rôzne spôsoby. Jednou z najznámejších je popri metóde hodnotenia výstupov tzv. metóda hodnotenia vstupov, pri ktorej je možné využiť:

- a) trhovú mzdu osoby vykonávajúcej neplatenú prácu,
- b) priemerný zárobok, resp. minimálnu mzdu pre všetky osoby zúčastňujúce sa v hospodárstve,
- c) priemernú mzdu vyplácanú pracovníkom a pracovníčkam v domácnosti,
- d) priemernú mzdu vyplácanú za každú neplatenú úlohu, ako keby za účelom získania výkonu takejto služby domácnosť zamestnávala špecializovaného zamestnanca alebo zamestnankyňu.

Popri iných zdrojoch je možné inšpiráciu k výpočtu hodnoty neplatenej práce nájsť v metodike výpočtu ekonomickej hodnoty dobrovoľníckej práce, pri ktorej Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií odporúča použiť:

- a) výpočet vychádzajúci z priemernej hrubej mzdy podľa tried zamestnaní,
- b) výpočet vychádzajúci z priemernej hrubej mzdy bez ohľadu na triedu zamestnania,
- d) výpočet vychádzajúci z minimálnej mzdy odstupňovanej podľa náročnosti práce,
- d) výpočet vychádzajúci z minimálnej mzdy bez ohľadu na náročnosť práce.

Na základe rozboru uvedených zdrojov bude spracovaná analýza prístupov k ohodnoteniu neplatenej práce, osobitne vo vzťahu k HDP, pričom sa predpokladá inventarizácia doterajších koncepcií a vyhodnotenie zistení z realizovaných prieskumov. Súčasťou analýzy bude deklarácia odporúčaní pre vytvorenie nástrojov pre vyváženú deľbu neplatenej práce.

Úloha č. 12 – Právny nárok na miesto v obecnej materskej škole od troch rokov.

MŠVVŠ SR – S účinnosťou od 1. septembra 2023 sa vo výchove a vzdelávaní v materských školách začne uplatňovať aj princíp práva na prijatie na predprimárne vzdelávanie v materskej škole od školského roka nasledujúceho po školskom roku, v ktorom dieťa dovŕši tretí rok veku.

V školskom zákone je ustanovené, že právo na prijatie na predprimárne vzdelávanie na školský rok 2024/2025 bude mať len dieťa, ktoré dovŕši štyri roky veku do 31. augusta 2024 a právo na prijatie na predprimárne vzdelávanie podľa predpisov účinných od 1. septembra na školský rok 2024/2025 sa bude uplatňovať podaním žiadosti o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v čase od 1. mája 2024 do 31. mája 2024. Následne, od školského roka 2025/2026, sa bude právo na prijatie a predprimárne vzdelávanie uplatňovať už aj u detí, ktoré do 31. augusta daného kalendárneho roka dovŕšia vek 3 roky.

Právo na prijatie na predprimárne vzdelávanie má dieťa od začiatku školského roka nasledujúceho po školskom roku, v ktorom bola žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie podaná riaditeľovi alebo riaditeľke spádovej materskej školy v termíne od 1. do 31. mája kalendárneho roka.

Ak bude mať dieťa právo na prijatie na predprimárne vzdelávanie, žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie bude zákonný zástupca a zákonná zástupkyňa alebo zástupca a zástupkyňa zariadenia podávať riaditeľovi alebo riaditeľke spádovej materskej školy, ak nepodá žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie riaditeľovi alebo riaditeľke cirkevnej materskej školy alebo súkromnej materskej školy. Ak zákonný zástupca a zástupkyňa alebo zástupca a zástupkyňa zariadenia požiada o prijatie dieťaťa priamo cirkevnú alebo súkromnú materskú školu (bez toho, aby žiadal/a o prijatie do spádovej materskej školy) a dieťa bude prijaté do súkromnej materskej školy, cirkevnej materskej školy alebo materskej školy, ktorej zriaďovateľským subjektom je samosprávny kraj, dieťa sa bude považovať za prijaté na základe práva na prijatie na predprimárne vzdelávanie.

Úloha č. 14 - *Vyhodnotenie materskej dovolenky pre otcov vo vzťahu k ich reálnemu zapojeniu do starostlivosti detí.*

IVPR - Doteraz bol realizovaný predovšetkým zber dostupných výsledkov prieskumov a štatistických informácií v spolupráci so Sociálnou poisťovňou, Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny a ŠÚ SR o podrobnejšie informácie.

Úloha č. 15 - *Precizovať systém eliminácie negatívnych dopadov materskej / rodičovskej dovolenky na určenie sumy dávok sociálneho poistenia.*

MPSVR SR – V súvislosti s elimináciou negatívnych dopadov materskej a rodičovskej dovolenky na určenie sumy dávok sociálneho poistenia bola v sledovanom období prijatá novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (zákon č. 352/2022 Z. z.), ktorou sa s účinnosťou od 1. januára 2023 zaviedla do systému dávok dôchodkového poistenia nová dôchodková dávka – rodičovský dôchodok. Nárok na rodičovský dôchodok a jeho výplatu vzniká rodičovi dieťaťa (vlastného, osvojeného, zvereného) len vtedy, ak bolo toto dieťa pred dvomi rokmi dôchodkovo poistené, t. j. ak platilo odvody na starobné poistenie do Sociálnej poisťovne. Právna úprava rodičovského dôchodku, teda čiastočne znižuje negatívne účinky výchovy dieťaťa na dôchodkové nároky osoby, ktorá dieťa vychovala. Súčasne je však potrebné upozorniť, že tento inštitút má z pohľadu splnenia predmetnej úlohy aj svoje nedostatky, ktoré plynú zo skutočnosti, že právna úprava rodičovského dôchodku je súčasne realizáciou ústavného práva podľa čl. 39 ods. 5 Ústavy SR v znení účinnom od 1. januára 2023, ktorý ustanovuje, že „každý má právo rozhodnúť, že časť uhradenej dane alebo časť uhradenej platby spojenej s účasťou na systéme primeraného hmotného zabezpečenia v starobe, bude poskytnutá osobe, ktorá ho vychovala a ktorej je poskytované hmotné zabezpečenie v starobe“. Inak povedané osobám, ktorých deti v posudzovanom období neboli dôchodkovo poistené, a teda neplatili odvody na starobné poistenie do Sociálnej poisťovne, nevznikne nárok na rodičovský dôchodok. Nárok na rodičovský dôchodok nevznikne, taktiež rodičom, ktorých deti pracujú v zahraničí a platia odvody mimo SR, deti, ktoré zomreli, sú už samy starobnými dôchodcami a dôchodkyňami alebo deti, ktoré v dôsledku zdravotného znevýhodnenia nemohli participovať na trhu práce.

Úloha č. 17 - *Nastaviť systematický a pravidelný zber údajov o starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa na základe analýzy požadovaných indikátorov vzhľadom na dostupné zdroje dát.*

MZ SR – MZ SR v spolupráci s NCZI analyzuje dostupné dáta, aby bol následne vytvorený report - agregovaný výstup pre ďalšie analýzy a možné vyhodnocovanie.

MPSVR SR - V roku 2023 zákonom č. 280/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách bol spustený nový Informačný systém sociálnych služieb (ďalej len ako „IS SoS“), v ktorom sa zbierajú administratívne údaje na úrovni poskytovateľských subjektov o počte detí v zariadeniach starostlivosti o deti do troch rokov veku (tzv. jasle), ktoré sú v gescii MPSVR SR.⁹ Údaje sa zbierajú v členení podľa pohlavia (muž, žena) alebo vekových kohort (do 1 roka a od 1 do 3 rokov veku).¹⁰ Nové administratívne údaje tak oproti minulosti prinášajú komplexnejší pohľad na zaškolenosť detí, keďže v minulosti boli dostupné iba údaje o kapacite zariadení. Limitáciou údajov je, že v IS SoS sa

⁹ Informačný systém sociálnych služieb, dostupný na <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/informacny-system-socialnych-sluzieb-is-sos/>

¹⁰ Metodická príručka k vyplňaniu prevádzkových a finančných údajov o sociálnej službe v Informačnom systéme sociálnych služieb, dostupná na [metodika_prevadzkovke_financne_udaje_0323.pdf \(mpsvr.sk\)](https://www.mpsvr.sk/metodika_prevadzkovke_financne_udaje_0323.pdf)

zachytávajú iba deti v zariadeniach, ktoré sú registrované ako „poskytovatelia sociálnych služieb“.

Okrem toho sa formalizovaná starostlivosť o deti vo veku od narodenia po začatie plnenia povinného predprimárneho vzdelávania poskytuje aj formou starostlivosti v tzv. detskej skupine, ktorá je poskytovaná v rámci služby na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života. Starostlivosť o dieťa v detskej skupine poskytuje výlučne fyzická osoba na základe oprávnenia, ktoré vzniká zápisom do registra sociálnych služieb. Na základe údajov z registra sociálnych služieb sú dostupné údaje o kapacite detských skupín, ktorú deklarovali fyzické osoby pri zápise.

Deti od dvoch rokov veku môžu v prípade voľnej kapacity navštevovať aj materské školy, ktoré sú v gescii MŠVVŠ SR. Údaje o počte detí v registrovaných materských školách sú verejne dostupné v štatistických ročenkách na webovej stránke CVTI SR. Vďaka kombinácii týchto údajov s údajmi z IS SoS a registra sociálnych služieb, tak vieme reportovať absolútny počet detí navštevujúcich registrované zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku alebo materské školy, ako aj zaškolenosť danej vekovej kohorty (podiel na celkovom počte detí v danom veku).

Úloha č. 18 – *Reprezentatívny sociálno-zdravotný prieskum spokojnosti s predpôrodnou a popôrodnou starostlivosťou v SR, v oblasti zdravotnej starostlivosti v rozsahu schválených štandardných postupov, a návrh konkrétnych opatrení.*

MZ SR – Úloha je súčasťou Národného projektu s názvom Podpora vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a pracovníčok v podpore dojčenia a vzťahovej väzby a vykonávanie klinických auditov v oblasti Baby friendly hospital initiative (ďalej len ako „BFHI“), ktorý je v súčasnosti v príprave. MZ SR podľa ust. § 45ods. 1 pís. c) zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydalo štandardný postup s názvom „Odporúčané postupy v diagnostike, liečbe a prevencii porúch plodnosti“ s účinnosťou od 1. júna 2023.

IVPR- realizácia je plánovaná na rok 2025.

Úloha č. 19 – *Podpora a prevencia nových prístupov k liečbe neplodnosti procesom evidence based policy a štandardných postupov založených na evidence based medicine v oblasti metód restoratívnej reprodukčnej medicíny (RRM).*

MZ SR – MZ SR má uzatvorenú dvojročnú dohodu o spolupráci BCA s WHO na roky 2022-2023 v oblasti podpory reprodukčného zdravia žien a mužov zavedením nových prístupov k liečbe neplodnosti procesom evidence based policy a štandardných postupov založených na evidence based medicine v oblasti metód restoratívnej reprodukčnej medicíny (RRM).

Úloha č. 20 - *Pomoc a podpora rodičom pri výchove a vzdelávaní, dobrovoľné rodičovské sprevádzanie odborníkmi, aby rodičia viedli svoje deti k využitiu svojho plného potenciálu a individuality.*

MPSVR SR – MPSVR SR zverejnilo na svojom webovom sídle výzvu na predkladanie žiadostí na získanie dotácie na podporu plnenia funkcií rodiny 01.01.2023 - 31.12.2023 – obdobie platnosti výzvy.¹¹ Dotáciu na podporu plnenia funkcií rodiny možno poskytnúť na aktivity alebo činnosti preventívneho alebo podporného charakteru, a to na

¹¹ Detail výzvy, dostupný na: <https://dotacie.mpsvr.sk/aktualne-vyzvy/045dca732eb6>

- a) preventívne programy, tréningy a osvetové aktivity zamerané na
 1. stabilitu rodinných vzťahov,
 2. rozvoj rodičovských kompetencií,
 3. predchádzanie negatívnym javom v rodine,
 4. zvyšovanie citlivosti verejnosti k rodinným hodnotám a pozitívnemu rodičovstvu
 5. upevňovanie medzigeneračných rodinných vzťahov a vzťahov v rodine so starším členstvom rodiny odkázaným na pomoc inej osoby,
- b) aktivity alebo činnosti podľa písmena a) špecificky zamerané na rodinu s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením alebo s plnoletým členstvom rodiny s ťažkým zdravotným postihnutím,
- c) výchovu k manželstvu a rodičovstvu,
- d) svojpomocné skupiny zamerané na podporu plnenia funkcií rodiny a podporu rodín k samostatnosti a nezávislosti,
- e) utváranie priestoru na podporu socializácie a inklúzie detí formou detského ihriska,
- f) edičnú činnosť a propagačné aktivity súvisiace s aktivitami alebo činnosťami podľa písmen a) až e)

O dotáciu môžu žiadať:

- obec (obec je žiadateľským subjektom aj za právnickú osobu zriadenú alebo založenú obcou),
- združenie obcí,
- nezisková organizácia alebo občianske združenie, ak má v predmete činnosti aktivity alebo činnosti zamerané na
 1. podporu plnenia funkcií rodiny,
 2. tvorbu, rozvoj, ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných alebo kultúrnych hodnôt,
 3. vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine, na ktoré sa nevyžaduje akreditácia, registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky alebo právnická osoba, ktorá odvodzuje svoju právnu subjektivitu od tejto registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ak ide o aktivity alebo činnosti preventívneho alebo podporného charakteru, a to na
 - 1) preventívne programy, tréningy a osvetové aktivity zamerané na
 - a) stabilitu rodinných vzťahov,
 - b) rozvoj rodičovských kompetencií,
 - c) predchádzanie negatívnym javom v rodine,
 - d) zvyšovanie citlivosti verejnosti k rodinným hodnotám a pozitívnemu rodičovstvu,
 - e) upevňovanie medzigeneračných rodinných vzťahov a vzťahov v rodine so starším členstvom rodiny odkázaným na pomoc inej osoby,
 - 2) aktivity alebo činnosti podľa prvého bodu špecificky zamerané na rodinu s dieťaťom so zdravotným znevýhodnením alebo s plnoletým členstvom rodiny s ťažkým zdravotným postihnutím,
 - 3) utváranie priestoru na podporu socializácie a inklúzie detí formou detského ihriska,
 - 4) edičnú činnosť a propagačné aktivity súvisiace s aktivitami alebo činnosťami uvedenými v bode 1.

MPSVR SR v roku 2023 prijalo 35 žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu plnenia funkcií rodiny. Z uvedených 35 žiadostí bolo 30 schválených a 5 neschválených. Na podporu

plnenia funkcií rodiny, tak MPSVR SR v roku 2023 prostredníctvom dotácií poskytlo spolu približne 147 600 Eur.¹²

MŠVVŠ SR- MŠVVŠ SR zverejnilo v rámci Grantovej schémy na podporu ranej starostlivosti a intervencie vyhlásenej v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR výzvu s názvom „Podpora poskytovania ranej starostlivosti a ranej intervencie deťom vo veku 0 až 6 rokov z prostredia marginalizovaných rómskych komunít a z prostredia generačnej chudoby“.¹³

Bariéry existujúce v prostredí marginalizovaných rómskych komunít a generačnej chudoby, vrátane slabšieho povedomia o prínosoch predprimárneho vzdelávania, ako aj horšej pripravenosti detí vyrastajúcich v prostredí generačnej chudoby na vzdelávanie patria medzi kľúčové faktory ovplyvňujúce neskoršie vzdelávacie výsledky žiakov a žiačok. Podporené budú projekty zamerané a zdravý kognitívny, sociálny a psychomotorický vývin detí a rozvoj rodičovských zručností a spôsobilostí, s cieľom zlepšiť šance detí pochádzajúcich z uvedeného prostredia na začlenenie do hlavného prúdu vzdelávania. Dôraz bude kladený na vytvorenie pozícií asistentov a asistentiek ranej starostlivosti prostredníctvom zapojenia osôb priamo z komunity ovládajúcich jej jazyk a miestne podmienky, ktoré absolvujú kvalitné školenie a mentoring. Podpora služieb ranej starostlivosti zároveň posilní rovnosť žien a mužov v týchto komunitách. Výzva tvorí dôležitý prvok v zabezpečení podmienok pre vytváranie inkluzívneho školského prostredia a pre zvýšenie šancí pre sociálnu inklúziu Rómov a Rómok. Výzva je v súlade aj s cieľmi Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov a Rómok do roku 2030, Stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní do roku 2030 a Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti na rok 2022-2030.

Priamo riadenou organizáciou MŠVVŠ SR Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie vydalo:

- Podcast Nahlas o deťoch –pravidelné týždňové podcastové vysielanie pre rodičov, kde informácie o psychickom vývine detí a mládeže komentujú pre rodičov odborníci a odborníčky,¹⁴
- Spolupráca s rodičmi (1. a 2. časť),¹⁵
- Príručka pre odborníkov a odborníčky: Budovanie spolupráce s rodičom. Tvorba bezpečia vo vzťahoch, ktorej hlavným cieľom je podpora facilitácie spolupracujúceho vzťahu s rodičom – schopnosť odborníka a odborníčky vytvárať pomáhajúci vzťah (VÚDPaP 2023),
- Manuál pre rodiča– Podpora detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami pri prechode na stredné školy bežného typu (VÚDPaP, 2023).

ÚSVRK - Aj keď ÚSVRK nebol povinný subjekt, plnil ÚSVRK úlohu prostredníctvom projektu NP PRIM II, kde sa uskutočňovala spolupráca medzi vybranými materskými školami a rodičmi detí z marginalizovaných rómskych komunít. Rodičovský asistentský personál pomáhal deťom (ale aj ich rodinám) s adaptačným a socializačným procesom v materskej škole a časť dňa rodičovský asistentský personál pracoval priamo s rodinami detí v ich prirodzenom, domácom prostredí, čo sa osvedčilo v NP PRIM I. počas činnosti.

Dňa 13. septembra 2023 sa na ÚSVRK uskutočnilo prvé stretnutie medzirezortnej platformy na tému ranej starostlivosti so zameraním na osoby z marginalizovaných a

¹² Informácie o schválených a neschválených dotáciách na podporu plnenia funkcií rodiny, dostupné na: <https://www.mpsvr.sk/sk/ministerstvo/poskytovanie-dotacii/archiv/poskytovanie-dotacii-roku-2023/>

¹³ Grantová schéma na podporu ranej starostlivosti a intervencie, dostupné na: <https://www.minedu.sk/grantova-schema-na-podporu-ranej-starostlivosti-a-intervencie>

¹⁴ Podcast Nahlas o deťoch, dostupné na: <https://vudpap.sk/podporne.cinnosti.vudpap/podcasty/nahlas-o-detoch/>

¹⁵ Podcast Spolupráca s rodičmi, dostupné na: <https://vudpap.sk/podcasty/spolupraca-s-rodicmi-1-cast/> , <https://vudpap.sk/podcasty/spolupraca-s-rodicmi-2-cast/>

segregovaných komunit. Téma je v súlade s krátkodobým míľníkom Programového vyhlásenia vlády, v ktorom ÚSVRK vystupuje ako gestor. Medzi pozvanými boli zástupcovia a zástupkyne Ministerstva zdravotníctva SR; Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR; Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR; odborníci a odborníčky spolupracujúci na tvorbe Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030 a príslušného akčného plánu; a zástupcovia a zástupkyne mimovládneho a akademického sektora. Medzi hlavné výstupy zo stretnutia platformy patrí potreba vypracovania nadrezortnej metodiky štandardov kvality poskytovania ranej starostlivosti, zberu dát o poskytovaní ranej starostlivosti, preskúmania možností udržateľného financovania, zabezpečenia nadrezortnosti poskytovania ranej starostlivosti, zadefinovania ranej starostlivosti na nadrezortnej úrovni.

Úloha č. 21 - *Podpora materstva a jeho reálne ocenenie formou rôznych opatrení, cez finančnú podporu až po spoločenské ocenenie.*

MPSVR SR – Vydanie informačných letákov MPSVR SR s kompletnými informáciami o príspevkoch a dávkach súvisiacich so starostlivosťou o deti a o náležitostiach ich získania.

V rámci dotácií na podporu plnenia funkcií rodiny MPSVR SR dotuje výstavbu 325 rodinných inkluzívnych ihrísk po celom Slovensku. MPSVR SR vyhovel žiadateľom a žiadateľkám z neziskových organizácií, občianskych združení, obcí, združení obcí a registrovaných cirkevných alebo náboženských spoločností. V roku 2021 MPSVR SR poskytlo dotáciu na výstavbu 107 rodinných inkluzívnych areálov vo výške 4 345 996 Eur. V roku 2022 MPSVR SR poskytlo dotáciu 4 908 800 Eur na realizáciu 115 ihrísk. V roku 2023 schválilo MPSVR SR dotáciu vo výške 4 927 400 Eur na zriadenie 113 areálov RODINKA.¹⁶

MPSVR SR, taktiež vydalo leták „Milá mamička“ s informáciou o príspevku pri narodení dieťaťa, príspevku na viac súčasne narodených detí, prídavku na dieťa, rodičovskom príspevku (prídavok na dieťa sa zvýšil na základe novely zákona o prídavku na dieťa platnej od 1. januára 2023 je prídavok na dieťa vo výške 60 eur, teda v dvojnásobnej výške oproti minulému roku (v júli 2022 sa zvýšil zo sumy 25,88 eur na 30 eur mesačne).

NIP – V niektorých ustanoveniach ZP sú zadefinované opatrenia na podporu materstva, ktorých dodržiavanie inšpektoráty práce dozorujú, ako napr.: čl. 6 a 8 Základných zásad; ust. §49; ust. §49a; ust. §55 ods. 2 písm. b) a f); ust. §64 ods. 1 písm. d); ust. §68 ods. 3; ust. §87 ods. 3; ust. §98 ods. 3 písm. d); ust. §141 ods. 2 písm. a) bod 3.; ust. § 161 až 164 ZP.

Úloha č. 22 – *Podpora alternatívnych foriem rodičovstva ako osvojenie a pestúnstvo.*

MPSVR SR - MPSVR SR na svojej webovej stránke vyčlenilo sekciu venovanú pestúnskej starostlivosti a všetkým jej náležitostiam z hľadiska rezortu. Návštevníkov a návštevníčky prehľadne informuje o legislatíve a finančných príspevkoch na náhradnú starostlivosť.¹⁷

ÚPSVaR na svojej webovej stránke, taktiež sprístupnil komplexné informácie týkajúce sa pestúnskej starostlivosti, resp. informácie pre záujemcov a záujemkyne o takúto formu starostlivosti.¹⁸

Chcem byť pestúnom, pestúnkou - Ktorýkoľvek ÚPSVR, oddelenie SPOD a SK poskytne záujemcovi alebo záujemkyne, ktorý má záujem stať sa pestúnom, pestúnkou (záujemca a

¹⁶ Informácie k areálu Rodinka, dostupné na: <https://www.ihriskorodinka.gov.sk/>

¹⁷ Náhradná starostlivosť o dieťa, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/podpora-rodinam-detmi/nahradna-starostlivost-dieta/>

¹⁸ Informácie pre záujemstvo o pestúnsku starostlivosť, dostupné na https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina-1/rodina/nahradna-starostlivost/chcem-byt-pestunom.html?page_id=262370&urad=239644

záujemkyňa o náhradnú rodinnú starostlivosť – NRS) informácie potrebné na podanie žiadosti o zapísanie do zoznamu žiadateľov a žiadateľiek. Tieto informácie môže, okrem ÚPSVR poskytnúť aj obec, vyšší územný celok (ďalej VUC) alebo akreditovaný subjekt, ktorý vykonáva prípravu na NRS.

Taktiež, MPSVR SR prijalo opatrenia v podobe jednorazovej inflačnej pomoci, ktorá smerovala do rúk náhradným rodičom, ale aj v prospech detí a mladých dospelých v náhradných rodinách alebo prostredníctvom jednorazového príplatku k prídavku na dieťa. Systémovým krokom bolo zvýšenie základnej zložky miezd profesionálnym rodičom.¹⁹

Úloha č. 23 - *Národný projekt MPSVR SR s odbornou garanciou MZ SR v oblasti zdravotnej starostlivosti o ženu v tehotenstve, pri pôrode a v období šestonedelia v súlade s odbornými štandardmi postupov poskytovania zdravotnej starostlivosti, v ktorej centre záujmu sú žena a dieťa ako neoddeliteľná jednotka, s dôrazom na pozitívnu pôrodnú skúsenosť, podporu dojčenia a časnú vzťahovú väzbu podľa dokumentu WHO pre BFHI z r.2018 vrátane vytvorenia systému kontroly prostredníctvom klinických auditov a nastavenia motivačného systému pre nemocnice, ktoré štandardy budú naplňovať.*

MZ SR – Príprava Národného projektu s názvom Podpora vzdelávania zdravotníckych pracovníkov a pracovníčok v podpore dojčenia a vzťahovej väzby a vykonávanie klinických auditov v oblasti Baby friendly hospital initiative (BFHI). Po schválení národného projektu sa budú realizovať všetky navrhované opatrenia ako sú definované v akčnom pláne.

Úloha č. 24 - *Zlepšenie a podpora adresnej intervencie v prípadoch vykázaní.*

MS SR - Zákonom č. 217/2021 Z. z. (s účinnosťou od 1. júla 2021) bol novelizovaný zákon č. 274/2017 o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravil podmienky zápisu označenia „intervenčné centrum“, ako aj rozsah činností a služieb poskytovaných intervenčným centrom. Zároveň, uvedená novela vytvorila priestor pre koordinovaný postup medzi subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a orgánmi verejnej moci, najmä orgánmi činnými v trestnom konaní.

Hlavnou úlohou intervenčného centra je poskytovať proaktívne odbornú pomoc obetiam domáceho násillia po vykázaní násillnej osoby zo spoločnej domácnosti do 72 hodín od doručenia kópie úradného záznamu o vykázaní a zabezpečiť koordinovaný postup poskytovania pomoci. Intervenčné centrum ďalej, najmä:

- poskytuje krízovú intervenciu, ktorá nasleduje bezprostredne po útoku a vykázaní,
- zabezpečuje vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia, ktorého účelom je ochrániť obeť pred ďalšími možnými útokmi,
- vytvorí bezpečnostný plán s obeťou
- poskytuje právnu pomoc.

Intervenčné centrum má pôsobiť ako prvý bod po vykázaní, ktorý je schopný zabezpečiť poskytnutie nevyhnutnej a akútnej pomoci pre všetky obe domáceho násillia a následne spolupracovať so subjektmi, ktoré majú expertízu a venujú sa cielenej odbornej pomoci zameranej na prácu s niektorou z ohrozených skupín obetí. Na intervenčné centrum sa však môže obrátiť aj priamo obeť domáceho násillia (aj bez vykázaní násillnej osoby), ktorej intervenčné centrum poskytne odbornú pomoc v potrebnom rozsahu.

V zmysle predchádzajúcej právnej úpravy, obetiam domáceho násillia nebola po vykázaní podľa ust. § 27a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“) ponúknutá pomoc a dlhodobejšie riešenie situácie v

¹⁹ Bližšie informácie dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/sona-gaborcakova-uspesne-sme-naplnilivsetky-stanovene-priority-adresne-podporilivnajzranitelnejšie-skupiny.html>

spoločnej domácnosti, ale len všeobecné informácie o existencii subjektov poskytujúcich pomoc obetiam. V zmysle novely zákona č. 217/2017 Z. z. s účinnosťou od 1. novembra 2021 bolo vykázané previazané na povinnosť príslušníkov a príslušníčok Policajného zboru zaslať príslušnému intervenčnému centru do 24 hodín od vykázaní násilnej osoby kópiu úradného záznamu o vykázaní podľa ust. § 27a ods. 12 zákona o Policajnom zbore. V prípade, ak v spoločnom obydľí žije dieťa alebo dieťa je ohrozenou osobou, kópia záznamu sa do 24 hodín zasiela aj orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Podľa dostupných štatistík, v roku 2019 len približne 3,7% obetí domáceho násillia využilo možnosť podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia po vykázaní podľa ust. § 27a zákona Policajnom zbore. Z uvedeného je zrejmé, že len vo veľmi malej miere dochádzalo k využitiu nadväzujúcich opatrení zameraných na ochranu obeť a dlhodobé riešenie situácie domáceho násillia. Prepojenie inštitútu vykázaní na proaktívne poskytnutie odbornej pomoci zlepšuje prístup obeť k spravodlivosti a jej právam prostredníctvom poskytnutia odbornej pomoci a informácií.

V zmysle ust. § 28a ods. 4 zákona o obeťiach zabezpečuje MS SR financovanie aspoň jedného intervenčného centra v každom kraji.

K 1. januáru 2022 (dotácia sa poskytuje na rozpočtový rok) získalo označenie „intervenčné centrum“ celkovo 9 subjektov poskytujúcich pomoc obeťiam, v Košickom kraji sa 3 akreditované subjekty dohodli na územnom rozdelení poskytovania odbornej pomoci, a preto v ňom vznikli 3 intervenčné centrá. Pre Trnavský kraj bola územná pôsobnosť dočasne rozdelená medzi intervenčné centrá pre Bratislavský, Nitriansky a Trenčiansky kraj.

K 7. februáru 2022 získal označenie „intervenčné centrum“ pre Trnavský kraj aj akreditovaný subjekt Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o. Pre rok 2023 predpokladáme, že tento subjekt bude intervenčným centrom pre Trnavský kraj a Centrum Nádej (BSK), Centrum Slniečko (NSK) a LUNA n.o. (TNSK) budú intervenčnými centrami vo svojich primárnych krajoch.

Na základe koeficientov zohľadňujúcich počet obyvateľstva, počet vykázaní a prípadov domáceho násillia boli stanovené predpokladané sumy na chod intervenčného centra v danom kraji nasledovným spôsobom:

Kraj	BSK	TTSK	TNSK	NSK	ŽSK	BBSK	KSK	PSK
Predpokladaná suma v EUR	182 000	178 000	199 000	199 000	189 000	190 000	246 000	218 000

MS SR uskutočnilo v priebehu mesiaca september a október 2022 monitoring poskytnutej dotácie na rok 2022 v intervenčných centrách a následne 5. decembra online okrúhly stôl za prítomnosti zástupcov a zástupkýň všetkých intervenčných centier. Účelom monitoringu bolo získať informácie o prvom roku fungovania intervenčných centier, skúsenostiach s novým spôsobom poskytovania pomoci obeťiam, skúsenostiach spolupráce s inými relevantnými subjektmi (policajný zbor, znalci a znalkyne, intervenčné centrá) a príklady dobrej praxe pri fungovaní intervenčných centier.

Zo stretnutí a rozhovorov vyplynulo viacero problémov/prekážok, ktoré sa vyskytli najmä v oblasti spolupráce, avšak niektoré intervenčné centrá vytvorili taký model spolupráce, ktorý by mohol pomôcť ostatným intervenčným centrá zlepšíť situáciu v ich kraji.

V nadväznosti na tento monitoring uskutočnilo MS SR v priebehu mesiacov marec až máj 2023 okrúhle stoly v jednotlivých krajoch (TNSK, ŽSK, BBSK, NSK, KSK) za účasti zástupcov a zástupkýň súdov, Policajného zboru, orgánov sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, príp. prokuratúry. Účelom okrúhlych stolov bolo, najmä vytvoriť kontakty a predstaviť činnosť intervenčných centier, ako aj adresovať niektoré problémy/prekážky, ktoré sa vyskytli počas prvého roku fungovania intervenčných centier. Na základe týchto zistení bola spracovaná správa s návrhom riešení, ktoré by mali pomôcť pri implementácii do praxe.

Obete domáceho násilia môžu ďalej získať pomoc prostredníctvom akreditovaných subjektov na pomoc obetiam trestných činov.

Okrem uvedeného MS SR poskytuje dotácie na:

- presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Výzva má určené priority. V roku 2023 boli prioritne podporované projekty zamerané na prevenciu extrémizmu; projekty zamerané na prechádzanie diskriminácie a projekty zamerané na vzdelávanie a multi-inštitucionálnu spoluprácu v oblasti pomoci obetiam trestných činov. MS SR prostredníctvom dopytovo orientovanej výzvy prerozdělilo 769 500 Eur, pričom medzi podporenými projektmi sú každoročne aj informačné kampane zamerané na podporu rodovej rovnosti a boj s diskrimináciou, intoleranciou a extrémizmom,
- poskytovanie odbornej pomoci obetiam trestných činov.

MS SR ďalej poskytuje prostredníctvom svojej webovej stránky, informačných materiálov a akreditovaných subjektov informácie pre obeť trestných činov týkajúce sa ich základných práv, informácie o priebehu trestného konania, možnosti odškodnenia alebo kontaktov na subjekty poskytujúce pomoc a informačné kancelárie pre obeť.

MV SR - PZ považuje za dôležité navigovať obeť systémom pomoci a podpory. Podľa platnej legislatívy (zákon o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) príslušníci a príslušníčky PZ pri kontakte s obeťou násilia na ženách a domáceho násilia, resp. ohrozenou osobou odovzdávajú obeť potrebné informácie, ktoré obsahujú aj kontakty na dostupné organizácie a intervenčné centrá, poskytujúce bezplatnú odbornú pomoc obetiam násilia na ženách a domáceho násilia. V prípade potreby príslušníci a príslušníčky PZ poskytujú obetiam, resp. ohrozeným osobám aj súčinnosť pri kontaktovaní takejto organizácie. Obete násilia na ženách, resp. osoby ohrozené domácim násilím príslušníci a príslušníčky PZ, tiež informujú o dostupných bezplatných telefonických linkách pomoci (napr. nonstop Národná linka pre ženy 0800 212 212, Senior linka 0800 172 500). Pri aplikácii vykázania zo spoločného obydľia podľa ust. § 27a zákona o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov sú príslušníci a príslušníčky PZ povinní a povinné zároveň informovať o vykázaní príslušné intervenčné centrum v danom regióne, ktoré následne proaktívne kontaktuje obeť domáceho násilia, resp. ohrozenú osobu a ponúkne jej komplexnú bezplatnú odbornú pomoc. V prípade, ak je domácim násilím ohrozené dieťa, príslušníci a príslušníčky PZ sú tiež povinní a povinné informovať príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý následne v spolupráci s PZ prijíma potrebné opatrenia na ochranu ohrozeného dieťaťa.

V rámci vykonávania služobných zákrokov v prípadoch domáceho násilia príslušníci a príslušníčky PZ používajú metódu na kvalifikovaný odhad rizika ohrozenia vo forme Dotazníka na odhad rizika ohrozenia. Tento dotazník slúži ako pomôcka príslušníkom a príslušníckam PZ prvého kontaktu v prípadoch oznámenia podozrenia z domáceho násilia odhadnúť riziko ohrozenia osoby zo strany násilníka alebo násilníčky a v tejto súvislosti prijať účinné opatrenia na jej ochranu. Pri vyhodnocovaní rizika venujú príslušníci a príslušníčky PZ zvýšenú pozornosť prípadom, ak je prítomná obzvlášť zraniteľná osoba (dieťa, chorá osoba, odkázaná osoba, osoba vyššieho veku, tehotná žena), útočník vlastní zbraň, hrozí použitím zbrane alebo zbraň použil.

KMC - KMC v súvislosti s touto úlohou pripravilo výstup. Je to zhrnutie od začiatku nastavovania systému až po zhodnotenie prvého roku fungovania tohto nového systému na zlepšenie adresnej intervencie v prípadoch vykázania.

Úloha č. 25 - *Adekvátnejšie stíhanie a potrestanie páchatel'ov násilia a škodlivých praktík na ženách a de'och, pričom sankcie majú zodpovedať závažnosti spáchaných trestných činov prostredníctvom vzdelávacích aktivít pre profesie zabezpečujúce vymáhatel'nosť práva a zber dát*

MS SR - V sledovanom období MS SR pripravilo a predložilo novelu TZ do NR SR. Novela mala okrem iného upraviť trestný čin znásilnenia a trestný čin sexuálneho násilia, zvýšiť trestné sadzby za obchodovanie s ľuďmi a zaviesť nový trestný čin využívania služieb obchodovania s ľuďmi. Ďalej návrh obsahoval zvýšenie trestnej sadzby za nebezpečné vyhrážanie a prenasledovanie, kde bol zo skutkovej podstaty odstránený problematický pojem „dlhodobá“, a ktorý v praxi vytváral prekážku stíhania nebezpečného prenasledovania. Navrhnutá bola aj úprava elektronického obťažovania, ktorá sa mala zároveň rozšíriť o tzv. deepfake.

MS SR ďalej v rámci novely navrhlo rozdelenie účelov páchania trestného činu obchodovania s ľuďmi do skupín pre lepšiu systematiku a čitateľnosť skutkovej podstaty. Navrhovanou úpravou by sa zároveň zvýšila dolná hranica trestnej sadzby základnej skutkovej podstaty a v odseku 2 trestná sadzba za obchodovanie s dieťaťom. Uvedená zmena reflektuje výhrady Rady Európy k neprimeranosti ukladania prevažne podmienených trestov odňatia slobody za trestné činy obchodovania s detskými obeťami, čo umožňuje aplikácia inštitútov mimoriadneho zníženia trestu. V nadväznosti na to sa upravuje aj trestná sadzba v odseku 3 ako kvalifikovanej skutkovej podstate.

V nadväznosti na nedostatočnú aktuálnu právnu úpravu v otázkach ochranného liečenia, ochranného dohľadu a detencie, ktorá spôsobovala dlhoročné aplikačné problémy, bol v auguste predložený návrh zákona, ktorého cieľom bolo zabezpečiť dostatočnú kontrolu osôb, ktorým bola uložená ambulantná forma ochranného liečenia a zabezpečiť stály dohľad nad týmito osobami až do momentu, kedy bude naplnený účel ochranného liečenia, o čom rozhoduje súd. Návrh by do právneho poriadku zaviedol osobitnú formu ochranného dohľadu, ktorá predstavuje obligatórne uloženie ochranného dohľadu zo strany súdu páchatel'ovi alebo páchatel'ke činu inak trestného v prípade, ak páchatel' alebo páchatel'ka nie je pre nepríčetnosť trestne zodpovedný/á a súd mu/jej ukladá ochranné liečenie ambulantnou formou alebo ak mení ústavnú formu ochranného liečenia psychiatrického alebo sexuologického na ambulantnú formu.

KMC - V roku 2021 uskutočnilo 57 vzdelávacích podujatí, z toho 2 prezenčnou formou a 55 online formou, a to:

- a) Workshopy pre pracovníkov a pracovníčky v oblasti poskytovania špecifických služieb pre ženy zažívajúce násilie
 - 12. októbra na základe zisteného dopytu pracovníčok v oblasti poskytovania špecifických služieb pre ženy zažívajúce násilie zorganizovalo KMC vzdelávaciu aktivitu „Obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov a tzv. zákon o obeťiach trestných činov“ zameranú špecificky na novelu zákona o obeťiach trestných činov pre potreby výkonu práce pracovníčok národnej linky pre ženy zažívajúce násilie.
- b) Workshopy pre ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie
 - V roku 2021 sme na základe zisteného dopytu pracovníčok a pracovníkov ostatných pomáhajúcich profesií v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie zorganizovali modulové vzdelávanie „Právne minimum v oblasti trestného a civilného práva“ zamerané na zvýšenie kvality poskytovania právnej pomoci a poradenstva ženám zažívajúcim násilie a ich deťom. Online formou bolo pre pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie

- usporiadaných 5 podujatí v celkovom rozsahu 25 hodín v termínoch: 9. apríla 2021, 15. apríla 2021, 22. apríla 2021, 6. mája 2021, 13. mája 2021,
- Na základe zisteného dopytu KMC 24. júna 2021 zorganizovalo pre pedagogický a odborný personál škôl a ostatné pomáhajúce profesie vzdelávaciu aktivitu k téme: „Situácia detí, svedkov domáceho násillia“,
 - Pre pracovníkov a pracovníčky UPSVR Čadca, príslušníkov a príslušníčky PZ SR, mestskej polície a pomáhajúce profesie KMC prezenčnou formou zorganizovalo vzdelávanie: „Obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov a prevencia sekundárnej viktimizácie“,
 - Dvojdňové vzdelávanie pre PZ SR v téme: „Vybrané aspekty objasňovania sexuálnych deliktov páchaných na ženách a deťoch“ bolo zorganizované 30. septembra a 1. októbra 2021,
 - Ďalšie vzdelávanie na tému „Situácia detí, svedkov domáceho násillia“, na ktorom sa zúčastnili učiteľky a učelia, UPSVR, ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násillie sme realizovali 2. decembra 2021,
 - V spolupráci s IA MPSVR SR KMC počas jesene 2021 zorganizovalo online vzdelávacie aktivity pre pracovníkov a pracovníčky TSP/TP: „Prevencia násillia na ženách“.
- c) Online vzdelávanie - polícia, sociálni pracovníci a pracovníčky, zdravotnícki zamestnanci a zamestnankyne, prokuratúra a súdy
- V roku 2021 boli ďalej priebežne pripravované návrhy online kurzov o problematike násillia na ženách.
- d) Špecializované tréningové programy na regionálnej úrovni
- V rámci špecializovaných tréningových programov na regionálnej úrovni KMC zorganizovalo v online forme vzdelávaciu aktivitu k téme „Ako vyučovať o domacom násillí“,
 - Na jeseň 2021, 11. novembra, KMC na základe záujmu kolegyň z trenčianskeho kraja zorganizovalo ďalšiu online vzdelávaciu aktivitu: „Odhad rizika nebezpečenstva násillia páchaného na ženách“ pre multiinstitucionálnu skupinu, v ktorej boli zastúpení/é sociálni pracovníci a pracovníčky ÚPSVaR, psychologičky a sociálne pracovníčky CDR, poradkyne zariadení núdzového bývania a ostatných organizácií, príslušníci a príslušníčky PZ, sudcovia a sudkyne, atď,
 - Taktiež bola v roku 2021 zrealizovaná Informačná kampaň o povinných programoch pre páchatel'ov (P0440).

V roku 2022 MZ SR prijalo Štandardný postup pri vyšetrení pri podozrení na sexuálne násillie, na ktorom sa podieľali okrem lekárov a lekároek aj odborničky KMC, metodici PZ SR.²⁰ Súčasne boli v roku 2022 zrealizované tieto vzdelávacie aktivity:

- Poradenstvo ženám bez domova zažívajúcim násillie v partnerských vzťahoch pre sociálne pracovníčky a pracovníkov Depaul Slovensko v termíne 25. – 26.10. 2022, lektorky: Daša Malíková, Mária Víteková, počet zúčastnených osôb: 24,
- Profil násillníka pri násilliu páchanému na ženách a Krízová intervencia v téme násillia páchaného na ženách pre poradenské centrá pôsobiace v trenčianskom kraji a Národnú linku pre ženy zažívajúce násillie v termíne: 5. a 7.12. 2022, lektorky: Tatiana Brnová, počet zúčastnených osôb: 15,
- Vybrané aspekty objasňovania sexuálnych deliktov páchaných na ženách a deťoch pre krajský policajný zbor v termíne: 29. – 30.9. 2022, lektorka: Slávka Karkošková, počet zúčastnených osôb: 12,

²⁰ Štandardný postup pri vyšetrení pri podozrení na sexuálne násillie, dostupné na: <https://www.standardnepostupy.sk/standardy-sexualne-nasillie/>

- Situácia žien a detí čeliacich rodovo-podmienenenému násiliu, ktoré sa konali 26.5.2022 a 2.6.2022, a zúčastnilo sa na nich 22 účastníkov a účastníčok,
- KMC zrealizovalo ďalej dve vzdelávacie podujatia: Situácia žien a detí čeliacich rodovo-podmienenenému násiliu, ktoré sa konali 26.5.2022 a 2.6.2022, a zúčastnilo sa na nich 22 účastníkov a účastníčok,
- Vzdelávacie program „CSA“ o sexuálnom zneužívaní (34 vyučovacích hodín), zúčastnilo sa ho 1858 účastníkov a účastníčok CDR po celom Slovensku.

MV SR - Do pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní patria také prejavy násilia, ktoré naplňajú znaky skutkovej podstaty niektorého z trestných činov uvedených v osobitnej časti TZ. TZ popri základných skutkových podstatách trestných činov obsahuje aj kvalifikované skutkové podstaty. Kvalifikačným znakom podmieňujúcim použitie vyššej trestnej sadzby je napríklad spáchanie trestného činu na chránenej osobe, spáchanie trestného činu závažnejším spôsobom konania alebo spáchanie trestného činu z osobitného motívu. Orgány činné v trestnom konaní v pôsobnosti PZ sú rovnako ako v iných prípadoch, povinné postupovať podľa príslušných ustanovení TZ a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len ako „TP“) a dôsledne dodržiavať príslušné ustanovenia uvedených právnych noriem. Orgány činné v trestnom konaní sa zoberajú každým prípadom s plnou vážnosťou a každej obeti venujú osobitnú pozornosť. Povinnosť príslušníka a príslušníčky PZ vykonávať urýchlené, zákonné a dôsledné vyšetrovanie je upravená v zodpovedajúcich ustanoveniach TP. Urýchlené, nestranné, dôkladné a efektívne vyšetrovanie je základným cieľom zásad trestného konania. Medzi zásady trestného konania patrí aj tzv. zásada oficiality, podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a sudy konajú z úradnej povinnosti. Orgány činné v trestnom konaní v pôsobnosti PZ v maximálnej miere dodržiavajú zásady trestného konania, ako aj príslušné ustanovenia TP vo všetkých trestných veciach, v ktorých vykonávajú vyšetrovanie alebo skrátené vyšetrovanie. Navyše postup príslušníkov a príslušníčok PZ v trestnom konaní podlieha dozoru prokurátora alebo prokurátorky, ktorý sú podľa TP oprávnený a oprávnené preskúmať zákonnosť postupu a rozhodnutí príslušníkov a príslušníčok PZ v trestnom konaní.

Úloha č. 26 - *Účinné vymáhanie a monitoring dodržiavania ochranných príkazov voči páchatelom a zabezpečenie dostatočnej doby trvania týchto príkazov s cieľom primeranej ochrany obetí.*

KMC – plnenie úlohy je bližšie špecifikované pri konkrétnom plnení úlohy č. 25.

Úloha č. 27 - *Zvyšovanie informovanosti mužov, chlapcov a širokej verejnosti o trestnom charaktere násilia na mužoch, vrátane sexuálneho násilia, s cieľom povzbudzovať mužov a chlapcov, aby nahlasovali prípady násilia na nich páchané a/alebo vyhľadali špecializované služby ochrany a podpory.*

MPSVR SR – Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách a IVPR periodicky publikuje výročné analýzy policajných a justičných administratívnych dát týkajúcich sa prípadov partnerského a domáceho násilia. Správa pozostáva z analýzy policajných a justičných dát týkajúcich sa násilia v blízkych vzťahoch s rozdelením podľa druhu vzťahu na partnerské násilie na ženách a mužoch a domáce násilie v iných druhoch blízkych vzťahov (rodičia a deti, súrodenci, starí rodičia a vnúčatá...). V rámci týchto analýz venuje priestor v špeciálnych kapitolách násiliu na mužoch.

Analýza sa venuje vybraným trestným činom určeným v štatistickej definícii partnerského a domáceho násilia, ktorá obsahuje 23 trestných činov s rozdelením podľa jednotlivých hlavných foriem partnerského a domáceho násilia – psychické, fyzické, ekonomické a

sexualizované násilie. Uvedené údaje sú spracované len z evidovaných prípadov, kde bolo možné pri daných trestných činoch určiť zaznamenaný vzťah medzi páchatelom/páchatelkou a poškodenou osobou. S veľkou pravdepodobnosťou však ide len o časť takýchto prípadov, ktoré sa dostali na políciu alebo pred súd.

Za násilie voči svojim partnerom bolo v roku 2021 súdených 40 žien a 35 z nich bolo odsúdených alebo uznaných za vinné v rámci dohody o vine a treste. Podobne ako pri partnerskom násilí na ženách, aj v prípade, že je páchané na mužoch, deje sa tak najmä v súčasných vzťahoch (71%). Z justičných dát je zrejmé, že v prípadoch domáceho násillia sú poškodenými najmä ženy (52,5 %), nasledujú muži (36 %) a 12 % poškodených boli maloleté deti. V roku 2021 bolo rukou svojich blízkych zabitých alebo zavraždených 23 osôb, z čoho 10 boli ženy zabitú svojimi partnermi, 3 muži zabitú partnerkami.²¹

Súčasne prevencia kriminality (MV SR) zverejnila leták, kde je stručná informácia aj o násilí na mužoch. Infokarta venovaná pomoci obetiam s kontaktami na informačné kancelárie pre obe trestných činov. Na celej jednej strane je informácia pre obe v znení „Domáce násilie má mnoho podôb. Môže sa prejavovať formou urážok alebo mať podobu opakujúceho sa fyzického, sexuálneho, ekonomického a/alebo psychického násillia. Násilie je páchané nielen na ženách, ale aj na mužoch, deťoch či senioroch a seniorkách a predstavuje vážne porušenie hraníc vo vzťahoch. Keď sa vyskytuje v rodine, je veľmi náročné naň dôsledne reagovať a ukončiť ho. Nasledujú komplexné informácie pre obe trestných činov, ako postupovať.“²²

Z voľne dostupných zdrojov na internete, taktiež vyplýva, že sa tejto téme venujú najmä OZ, napríklad otcovia.sk²³, zaseba.sk, atď. Informačný článok sa zameriava na násilie páchané na mužoch a mýtomy, ktoré sa ho týkajú. Zaseba publikoval článok s názvom Čo ak ona ubližuje jemu? Domáce násilie na mužoch je tabu, ktoré treba prelomiť a jeho hlavným cieľom je vyvrátiť mýty o násilí na mužoch: 1. Muži nezažívajú domáce násilie, 2. Nie som skutočný muž, ak zažívam násilie, 3. Muži nezažívajú partnerské násilie, 4. Žena muža napadne len v sebaobrane. Zároveň dáva do pozornosti fakt, že homosexuálni muži sú náchylnejší o partnerskom násilí mlčať. Článok sa tematicky venuje aj podporovaniu mýtomy o násilí na mužoch zo strany médií.²⁴

MV SR - Cieľom osvetvy je zvyšovanie postojov, rozvíjanie zručností pre zaobchádzanie s násilím a zabránenie jeho recidíve. Na webovej stránke ministerstva v sekcii Polícia, v časti Prevencia kriminality sú pre verejnosť dostupné preventívne rady a odporúčania, ako sa nestáť obeťou násillia, ako aj informácie o možnostiach riešenia vzniknutých situácií, informácie o subjektoch poskytujúcich pomoc obetiam, odporúčania a rady zo strany polície v súvislosti s násilnou kriminalitou. Polícia o vykonaných preventívnych aktivitách informuje aj na facebookovej stránke.²⁵

Pri príležitosti Medzinárodného dňa eliminácie násillia na ženách (25. november), PZ každoročne realizuje preventívnu kampaň na celoslovenskej úrovni, ktorá je zameraná na problematiku násillia.

V rámci osvetovej činnosti preventisti a preventistky oslovovali osoby priamo na ulici, v rôznych centrách, v zdravotníckych zariadeniach, v obchodných centrách a na ďalších verejne prístupných miestach. Upriamovali pozornosť na tému násillia, vrátane násillia na ženách a

²¹ Analýza policajných a justičných dát v prípadoch partnerského a domáceho násillia, dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/analiza-policajnych-a-justicnych-dat-v-pripadoch-partnerskeho-a-domaceho-nasillia-za-rok-2021-zuzana-ocenaso-2022/>

²² Infokarta domáce násilie, dostupné na: [Infokarta - Domace nasillie.pdf](#)

²³ Oteckovia, dostupné na: https://www.otcovia.sk/nasillie_na_muzoch.html

²⁴ Za seba, dostupné na <https://www.zaseba.sk/co-ak-ona-ublizuje-jemu-domace-nasillie-na-muzoch-je-tabu/>

²⁵ Facebook stránka, dostupná na: www.facebook.com/policiaslovakia

domáceho násilia, a taktiež informovali o možnostiach riešenia krízových situácií súvisiacich s násilím.

Pri uskutočňovaní týchto aktivít PZ spolupracoval s Národnou linkou pre ženy zažívajúce násilie, koordinátormi a koordinátorkami ochrany detí pred násilím z úradov práce sociálnych vecí a rodiny, s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a pracovníčkami, cirkevnými inštitúciami, okresnými úradmi, informačnými kancelárkami pre obeť trestných činov a ďalšími relevantnými subjektmi. Odbor komunikácie a prevencie každoročne spracováva informačný leták obsahujúci dôležité informácie so zameraním na násilia páchané na ženách. Leták bol v rámci preventívnych aktivít distribuovaný a umiestňovaný aj na miestach dostupných širokej verejnosti, a tiež zasielaný elektronicky rôznym organizáciám a inštitúciami.

Úloha č. 28 - *Prijatie a implementácia Národného akčného plánu na elimináciu a prevenciu násilia na ženách.*

MPSVR SR – V roku 2021 bol zo strany MPSVR SR predložený na rokovanie vlády Slovenskej republiky národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2022-2027, ktorý následne vláda Slovenskej republiky schválila uznesením č. 12/2022. Predmetný Akčný plán je zameraný na štyri prioritné oblasti, a to oblasť ochrany žien zažívajúcich násilie a ich deti, oblasť prevencie násilia na ženách, oblasť integrovaných politík a zberu údajov a oblasť efektívneho postihovania násilia na ženách. V priebehu roka 2022 a 2023 sa realizovali prvotné úlohy z akčného plánu.

V zmysle uznesenia č. 12/2022 bude do 31. mája 2024 predložená na rokovanie vlády Správa o plnení úloh tohto akčného plánu.²⁶

MV SR - Prezídium PZ bolo jedným zo subjektov, ktoré participovali na príprave „Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2022 - 2027“, podieľalo sa prostredníctvom príslušných útvarov PZ na jeho implementácii, a to plnením jednotlivých úloh z neho vyplývajúcich pre MV SR, resp. PZ. Úlohy z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 12 z 12. januára 2022 k Národnému akčnému plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2022 - 2027 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 282 zo 7. júna 2023 sa plnia priebežne.

Úloha č. 29 - *Identifikovať možnosti zlepšenia slovenskej legislatívy a praxe v oblasti žien pred násilím na základe príkladov dobrej praxe a legislatívnej úpravy iných krajín, so zameraním na prevenciu násilia podmieneného sociálnymi faktormi (napr. chudoba a zadlženosť domácností, štruktúra rodiny a zloženie domácnosti a pod.) a psychickými faktormi (najmä poruchy osobnosti vedúce k páchaniu násilia, alkoholizmus, užívanie drog, gamblerstvo, manipuláciou zo strany partnera a pod.).*

MS SR – bližšie špecifikovaná realizácia plnenia je súčasťou stanoviska k plneniu úlohy č. 24.

1.3 Vzdelávanie, veda a výskum

1.3.1 Cieľ

Hlavné ciele strategickej oblasti „vzdelávanie, veda a výskum“ predstavujú podpora rovnosti žien a mužov v rámci všetkých stupňov vzdelávacieho systému, podpora rovnosti žien a mužov na akademickej a vedeckej pôde, podpora uplatňovania práva žien na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň a súčasne zabezpečenie práva na vzdelanie pre všetky dievčatá bez

²⁶ Národný akčný plán pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách, dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26779/1>

ohľadu na ich pôvod, či iné znevýhodnenia. Posledný cieľ tejto oblasti je postupné odstránenie horizontálnej, ako aj vertikálnej segregácie.

1.3.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
30.	Zabezpečiť vzdelávanie mládeže o rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí.	Semináre a iné vzdelávacie aktivity, priebežne	Priebežne	SNSEP	MPSVR SR MŠVVŠ SR	Plní sa priebežne
32.	Implementovať do plánovanej úpravy kurikula témy základných ľudských práv a slobôd, práv detí a maloletých dievčat, rovnosti žien a mužov, odbúravania predsudkov a stereotypov v oblasti rovnosti príležitostí, eliminácie násilia páchanom na ženách a deťoch.	Návrh kurikula	Priebežne	MŠVVRS SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne
33.	Orientovať odborné vzdelávanie učiteľov/učiteľiek na aktuálne témy uplatňovania ľudských práv a práv dieťaťa, vrátane ochrany žien a detí (dievčat) pred diskrimináciou, násilím a sexuálnym zneužívaním.	Vzdelávacie aktivity	Priebežne	MŠVVRS SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne
34.	Venovať zvýšenú pozornosť osвете, výchove a vzdelávaniu smerujúcim k nulovej tolerancii voči páchaniu násilia na ženách a deťoch/dievčatách.	Osvetová kampaň/ Sprievodca školským rokom 2021/2022	Priebežne	MŠVVŠ SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne
35.	Podporovať zvyšovanie právneho povedomia zamestnancov relevantných rezortov prostredníctvom seminárov, e-learningových kurzov a iných vzdelávacích aktivít v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v rámci vzdelávania.	Vzdelávacie aktivity	Priebežne	MPSVR SR	Všetky ústredné orgány	Plní sa priebežne
36.	Aktualizovať a doplniť študijné materiály týkajúce sa problematiky rovnosti	Študijné materiály	2025	MV SR, MPSVR SR	MŠVVŠ SR	Plní sa priebežne

	žien a mužov, nestereotypných rolí, vzájomného rešpektu, nenásilného riešenia konfliktov v medziludských vzťahoch, násilia páchaného na ženách a práva na nedotknuteľnosť osoby v tematických plánoch príslušných predmetov na Stredných odborných školách Policajného zboru a v príslušných študijných odboroch Akadémie Policajného zboru.					
37.	Realizovať preventívne aktivity zamerané na oblasť rovnosti žien a mužov a rovností príležitostí formou prednášok, besied a poskytovania potrebných informácií.	Vzdelávacie aktivity	Priebežne	MPSVR SR	Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
38.	V rámci neformálneho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov pertraktovať témy z oblasti prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách.	Vzdelávacie príspevky	Priebežne	MK SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne
39.	V rámci odborného časopisu Sociálna prevencia publikovať články z oblasti prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách.	Publikované články	Priebežne	MK SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne
41.	Zabezpečiť vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň škôl o rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitosti.	Semináre a iné vzdelávacie aktivity	Priebežne	SNSLP	MPSVR SR, MŠVVŠ SR	Plní sa priebežne
42.	Dlhodobé zisťovanie, spracovávanie a poskytovanie štatistických informácií v členení podľa pohlavia.	Publikácia – Ženy a muži v SR	Každoročne	ŠÚ SR	MPSVR SR	Plní sa priebežne

1.3.3. Konkrétne plnenia

Úloha č. 30 – Zabezpečiť vzdelávanie mládeže o rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitosti.

SNSLP - V roku 2021 SNSLP uskutočnilo 5 vzdelávacích podujatí (106 účastníkov/účastníčok) na základných školách.

V roku 2022 SNSLP uskutočnilo 12 vzdelávacích podujatí (319 účastníkov a účastníčok) na základných a stredných školách.

V roku 2023 SNSLP uskutočnilo jedno vzdelávanie študentov a študentiek Fakulty sociálnych vied Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (26 účastníkov a účastníčok).

SNSLP, tiež poskytovalo vzdelávanie pre základné a stredné školy na tému rodovej rovnosti v rámci projektu RODRO (projekt DGV01007):

- 16.2.2023 sa uskutočnili 2 vzdelávacie podujatia pre ZŠ Podhorany (okres Kežmarok) (46 rómskych žiakov a žiačok),
- 27.3.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Súkromnú základnú školu Futurum v Trenčíne (pre 20 žiakov a žiačok),
- 31.3.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Gymnázium Hubeného v Bratislave (pre 36 žiakov a žiačok),
- 17.4.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Základnú školu v Žitavoch (okres Zlaté Moravce, NR samosprávny kraj) (18 žiakov a žiačok),
- 12.5.2023 sa uskutočnili 2 vzdelávacie podujatia pre Základnú školu Gejzu Dusíka v Galante (okres Galanta, TT samosprávny kraj) (48 žiakov a žiačok),
- 1.6.2023 sa uskutočnili 2 vzdelávacie podujatia pre Základnú školu Budovateľská v Snine (okres Snina, PO samosprávny kraj) (39 žiakov a žiačok),
- 1.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Strednú odbornú školu v Snine (okres Snina, PO samosprávny kraj) (25 žiakov a žiačok),
- 6.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Špeciálnu základnú školu Švermova 1 vo Valaskej (okres Brezno, BB samosprávny kraj) (16 žiakov a žiačok),
- 7.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Gymnázium Ivana Horvátha v Bratislave (okres Bratislava II, BA samosprávny kraj) (23 žiakov a žiačok),
- 8.6.2023 sa v spolupráci s Liptovskou knižnicou GFB v Liptovskom Mikuláši uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Základnú školu Okoličianska v Liptovskom Mikuláši (okres Liptovský Mikuláš, ZA samosprávny kraj) (16 žiakov a žiačok),
- 13.6.2023 sa v spolupráci s Regionálnym osvetovým strediskom v Nových Zámkoch uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Strednú odbornú školu hotelových služieb a obchodu, Nové Zámky (okres Nové Zámky, NR samosprávny kraj) (52 žiakov a žiačok),
- 15.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Základnú školu Kudlovská v Humennom (okres Humenné, PO samosprávny kraj) (37 žiakov a žiačok),
- 15.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Strednú odbornú školu polytechnickú v Humennom (okres Humenné, PO samosprávny kraj) (26 žiakov a žiačok)
- 21.6.2023 sa uskutočnilo 1 vzdelávacie podujatie pre Základnú školu v Soli (okres Vranov nad Topľou, PO samosprávny kraj) (20 žiakov a žiačok).

SNSLP v tejto oblasti poskytuje vzdelávacie aktivity pre 1. a 2. stupeň ZŠ v tematických oblastiach rodová rovnosť, nediskriminácia, ľudské práva, obchodovanie s ľuďmi a i. v rozsahu 1 až 4 vyučovacích hodín podľa dopytu.

Úloha č. 32 - *Implementovať do plánovanej úpravy kurikula témy základných ľudských práv a slobôd, práv detí a maloletých dievčat, rovnosti žien a mužov, odbúravania predsudkov a stereotypov v oblasti rovnosti príležitostí, eliminácie násilia páchanom na ženách a deťoch.*

MŠVVŠ SR – MŠVVŠ SR pripravilo nové kurikulum, ktoré reflektuje na predmetné opatrenie, a to priamo v Štátnom vzdelávacom programe (ďalej len „ŠVP“) pre základné vzdelávanie (2023):²⁷

Profil absolventa a absolventky

Žiactvo má byť po absolvovaní základného vzdelania spôsobilé:

- Konat' na základe poznania spoločenských a právnych noriem, ľudských práv, toleranciou rozmanitosti a v súlade s demokratickou kultúrou spoločnosti. (s 6).

Príloha č. 1 vymedzenie gramotnosti a ich gradačná postupnosť

Spoločenskovedná gramotnosť (s.41)

Charakteristika gramotnosti

- Byť vnímavý/á voči sebe aj voči druhým a krajine,
- Prejavovať rešpekt a ohľaduplnosť voči iným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám.

Postojový rámec:

- Vnímať svoju hodnotu, hodnotu druhých a hodnotu krajiny,
- Kultivovať svoje správanie s rešpektom k sebe i druhým na základe morálnych zásad a uvedomenia si dôsledkov svojho konania.

Na konci 5. ročníka má žiactvo osvojené:

- Základy aktívneho občianstva, uvedomuje si svoje práva, povinnosti a zároveň aj možnosti pozitívne ovplyvňovať svet vo svojom bezprostrednom okolí.

Na konci 9. ročníka je žiactvo:

- Vnímavé voči sebe aj voči druhým a krajine.

Prierezové gramotnosti

Občianska gramotnosť (s.49-50)

- byť informovaný/á, rozumieť procesom a vedieť ako uplatňovať občianske práva a povinnosti na miestnej, štátnej, národnej a globálnej úrovni v súlade s ľudskými právami a princípmi demokracie.

Interkultúrna gramotnosť

- rešpektovať a oceňovať rozmanitosť vo svojom okolí,
- citlivo vnímať životnú realitu ľudí z rozmanitých kultúrnych a sociálnych prostredí,
- rozpoznávať a aktívne odmietat' diskriminačné správanie.

Postojový rámec:

- vnímať vlastnú jedinečnosť ako člena rozmanitých komunít a skupín,
- rešpektovať perspektívu „iných“,
- vedome pracovať s vlastnými stereotypmi a predsudkami,
- rešpektovať a oceňovať rozmanitosť vo svojom okolí.

Obsahový rámec:

- poznať rôzne stratégie aktívneho občianstva,
- poznať svoje občianske práva a povinnosti na miestnej, štátnej, národnej a globálnej úrovni,
- poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie a históriu a ich význam pri budovaní vlastnej kultúrnej identity,
- orientovať sa v ľudských právach a princípmoch demokracie a rozpoznať riziká v ich porušovaní vo vzťahu k životu jednotlivca a celej spoločnosti,
- poznať stratégie rešpektujúcej komunikácie a spolupráce,

²⁷ Kurikulum, dostupné na: <https://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-pre-zakladne-vzdelavanie-2023/>

- poznať vplyvy a faktory, ktoré spôsobujú nerovnosti v spoločnosti.

Procesuálny rámec:

- aktívne napomáhať pozitívnym zmenám vo svojom okolí,
- aktívne presadzovať rovnosť a spravodlivosť s dôrazom na rešpektovanie ľudských práv a uplatňovanie princípov demokracie,
- férovosť sa spávať a nenásilne komunikovať,
- vedome predchádzať diskriminačnému a ubližujúcemu správaniu a aktívne odmietať všetky formy diskriminácie,
- prispievať k tvorbe inkluzívneho prostredia a uplatňovať princíp rovnosti rešpektujúc sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, pohlavie, sebavnímanie, identitu alebo iné charakteristiky,
- aktívne spoznávať spoločenstvo, v ktorom vyrastá, budovať a udržiavať medziľudské vzťahy v lokálnej komunite naprieč generačným spektrom,
- interpretovať informácie a mediálne obsahy a odhaľovať manipulatívne techniky.

Sociálna a emocionálna gramotnosť (s. 51 -52)

- prejavovať emocionálnu odolnosť, empatiu a sebauvedomenie,
- rozvíjať schopnosť spolupracovať, efektívne komunikovať a riešiť konflikty,
- bezpečným spôsobom prejavovať a regulovať svoje emócie, prejavovať porozumenie a pomáhať iným pri prežívaní ich emócií s prihliadnutím na uvedomenie si vlastných kapacít,
- plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť v súlade so svojím rozvíjateľným potenciálom, potrebami a hranicami, prijímať zodpovedné rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú životné smerovanie jednotlivca a jeho blízkeho okolia,
- vnímať vlastné (emocionálne) prežívanie ako rovnocenné s prežívaním iných,
- definovať vlastné hodnoty vo vzťahoch a konať zodpovedne rešpektujúc práva a slobody iných,
- utvárať svoju osobnú integritu a identitu vo vzťahu k hodnotným princípom, aj k témam intimity a sexuality.

Postojový rámec:

- uvedomovať si emócie ako súčasť vlastného prežívania a potrebu ich identifikácie a vhodného vyjadrovania,
- prejavovať záujem o prežívanie druhých ľudí,
- oceňovať otvorenú rešpektujúcu komunikáciu, predchádzanie konfliktom a v prípade ich vzniku hľadať konštruktívne a nenásilné spôsoby riešenia,
- uvedomovať si potrebu sebapoznávania a sebareflexie pre vlastný rozvoj a rast,
- konať zodpovedne s ohľadom na práva a slobody iných,
- utvárať si svoju identitu a osobnú integritu vo vzťahu k hodnotovým princípom, aj intimity a sexuality,
- rešpektovať rozmanitosť druhých.

Obsahový rámec:

- identifikovať a vyjadrovať emócie,
- rozpoznávať stratégie asertívnej a rešpektujúcej komunikácie, konštruktívneho riešenia konfliktov,
- integrovať spoločenské a vlastné hodnoty do vzťahov k sebe a druhým aj v otázkach osobnej integrity, intimity a sexuality.

Procesuálny rámec:

- rozpoznávať emócie a vyjadrovať ich v rozličných situáciách u seba a iných,
- uplatňovať stratégie ochrany, pomoci a podpory osobnej integrity a integrity druhých,

- plánovať vlastnú budúcnosť,
- počúvať a zohľadňovať názory a potreby druhých, hľadať a rešpektovať konsenzus, konštruktívne riešenie problémov,
- rešpektovať súhlas a nesúhlas druhých.

V novom Štátnom vzdelávacom programe sú obsiahnuté aj vzdelávacie štandardy²⁸ – charakter, ktoré sú hlavne v komponentoch: Statočnosť, Úcta k druhým a Spravodlivosť, špecificky súvisiace s predmetným opatrením, nakoľko výchova charakteru zahŕňa všetky explicitné aj implicitné výchovné aktivity, ktoré pomáhajú žiactvu rozvinúť pozitívne osobnostné silné stránky, nazývané aj cnosti.

Komponent Statočnosť: Všeobecným cieľom v rámci komponentu je: viesť žiactvo k tomu, aby po ukončení 3. cyklu vzdelávania bolo rozhodnuté a vytrvalé v konaní dobra aj napriek prekážkam; malo schopnosť dodržať sľub, vôľu riskovať tam, kde je to potrebné; a schopnosť vyjadrovať svoje hodnoty napriek tlaku väčšiny.

Komponent Úcta k druhým: Všeobecným cieľom komponentu je: viesť žiactvo k úctivým, prosociálnym a kooperatívnym postojom k druhým, aby po ukončení 3. cyklu vzdelávania bolo schopné komunikovať slušne a rešpektujúco, konať ústretovo a veľkoryso a oceniť hodnotu, prínos a úspechy druhých. Na konci 3. cyklu je žiactvo schopné spolupracovať s ostatnými, konať dobročinne a byť prínosom pre komunitu.

Komponent spravodlivosť: Všeobecným cieľom v rámci komponentu je: viesť žiactvo k spravodlivému, čestnému a svedomitému konaniu, aby po skončení 3. cyklu vzdelávania bolo schopné rešpektovať pravidlá, zdôvodniť neetickosť podvodného správania, konať podľa princípov fair-play a rovnosti, zachovávať osobnú integritu v konaní aj keď sa nikto nepozerala.

Témy ľudských práv, práv menšín, žien, detí a rovnosti sú explicitne zakomponované v podobe výkonových a obsahových štandardov aj do súčasne platnej verzie ŠVP, a to v rámci predmetov Etická výchova od prvého stupňa základnej školy vzdelávania ďalej a do predmetu Občianska náuka od 2. stupňa základnej školy vzdelávania ďalej.

Inovovaná verzia ŠVP založená na kurikulárnej reforme sa téme ľudských práv explicitne venuje vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, ktorá pripravuje žiakov a žiačky k tomu, aby sa prejavovali ako slobodné, samostatné a zodpovedné osobnosti, uplatňujúce svoje práva a plniace si svoje povinnosti. Témy ľudských práv, práv menšín, žien, detí a rovnosti sa explicitne traktujú v Občianskom komponente a Eticko-osobnostnom komponente v 2. a 3. cykle. Napr. v 2. cykle sa v Občianskom komponente explicitne venuje priestor detským právam. V 3. cykle na predmete Občianska náuka žiactvo zdôvodňuje existenciu ochrany ľudských práv a slobôd, pozná všetky generácie ľudských práv, aktívne analyzuje a interpretuje dokumenty ako Všeobecná deklarácia ľudských práv, Dohovor o právach dieťaťa. Žiactvo je tiež aktívne vedené k rozpoznaní násilného správania (násilie páchané na verejnosti, fyzické a psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie). Tiež žiactvo dokumentuje príklady porušovania ľudských, detských a občianskych práv.

Avšak téme postavenia žien v spoločnosti sa venuje priestor aj v Dejepisnom komponente, a to konkrétne v 3. cykle formou tematickej sondy zameranej na reflexiu zmeny postavenia žien v spoločnosti v kontexte spoločenských zmien v Európe a v Československu v období medzi dvoma svetovými vojnami. Predmet Etická výchova sa v 3. cykle explicitne venuje témam ľudskej dôstojnosti a rozvíjaniu empatie, ktoré sú pre tému rovnosti kľúčové.

Úloha č. 33 – *Orientovať odborné vzdelávanie učiteľov/učiteľiek na aktuálne témy uplatňovania ľudských práv a práv dieťaťa, vrátane ochrany žien a detí (dievčat) pred diskrimináciou, násilím a sexuálnym zneužívaním.*

²⁸ Vzdelávacie štandardy, dostupné na: https://www.minedu.sk/data/files/11818_charakter.pdf

MŠVVŠ SR – V školskom roku 2022/2023 prostredníctvom Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (ďalej len „NIVAM“) boli do ponuky inovačného vzdelávania zaradené aj tieto programy a odborné podujatia:

- Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň,
- Tvorba inkluzívnej kultúry školy a školského zariadenia z pohľadu pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň – aplikácia aktivít na rozvíjanie inkluzívnej kultúry,
- Klíma triedy/skupiny – dôvera, bezpečie a prijatie všetkých bez rozdielu,
- Inovácia stratégií výchovno-vzdelávacej činnosti vo výchove mimo vyučovania v súlade s rešpektovaním rôznorodosti detí a žiakov,
- Projektovanie edukačnej jednotky s dôrazom na kritické myslenie,
- Prevencia a eliminácia prejavov násilia a šikanovania žiakov a žiačok v školách a školských zariadeniach,
- Zvládanie záťažových situácií a konfliktov cestou sebapoznania,
- Použitie hier a príbehov v prevencii-Cesta k empatii a citlivosti (odborné podujatie).²⁹

V apríli a máji 2022 priamo riadená organizácia NIVAM organizovala webinár pre pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankyne škôl a školských zariadení, ktorí a ktoré pripravujú a realizujú preventívne aktivity v prostredí školy s cieľom rozšíriť ich odborné kompetencie. V súvislosti s týmito podujatiami vznikli odborné publikácie s konkrétnymi aktivitami: Psychologické princípy prevencie a osobnostno-sociálneho rozvoja, Tvorba preventívneho programu, etické aspekty a psychologické bezpečie.

V oblasti neformálneho vzdelávania a práce s mládežou vznikli viaceré publikácie, z ktorých je možné čerpať inšpirácie aj pre prax.³⁰

Naviac v Katalógu odborných činností a programov vzdelávania na školský rok 2023/2024 NIVAMu je možné nájsť ponuku Základného modulu doplnujúceho pedagogického štúdia pre majstrovstvo odbornej výchovy, ktorý pracuje s témou ľudských práv. Témy rovnosti a inklúzie sú pritom aj v špecifických cieľoch programu ERASMUS+ pre mládež. V rámci ponuky programov vzdelávania sú bohato zastúpené aj programy orientované na pomoc pri začleňovaní detí odídených a odídenkýň z Ukrajiny do výchovno-vzdelávacieho procesu v materských školách, ktoré sú zamerané i na adaptáciu práv dieťaťa, ale aj aktivity orientované na rešpektovanie práv dieťaťa v pred-primárnom vzdelávaní prostredníctvom hry. Do katalógu odborných činností a programov vzdelávania je zaradená aj ponuka programu s názvom Projektovanie edukačnej jednotky s dôrazom na kritické myslenie. Jeho absolventstvo sa aktívne oboznámi aj s dokumentmi dotýkajúcimi sa práv dieťaťa.

²⁹ Bližšie informácie o týchto aj ďalších programoch inovačného vzdelávania je možné nájsť v katalógu: <https://mpc-edu.sk/pages/katalog-nivam-2022-2023.pdf>

³⁰ Napr. Kompasito – Príručka výchovy a vzdelávania detí k ľudským právam, dostupné na <https://www.iuventa.sk/produkt/kompasito-prirucka-vychovy-a-vzdelavania-deti-k-ludskym-pravam/>, Príručka Svet je rôznorodý. Podpora a rozvoj výchovy k občianstvu a multikulturalite cez zážitok, dostupné na: [https://www.iuventa.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/2015_np%20praktik_svet%20je%20roznorody%20\(po%20kraj\)/iuventa_praktik_svet_je_roznorody_print.pdf](https://www.iuventa.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/2015_np%20praktik_svet%20je%20roznorody%20(po%20kraj)/iuventa_praktik_svet_je_roznorody_print.pdf), Príručka xenofóbia a rasizmus, dostupné na: https://www.iuventa.sk/files/documents/publik%C3%A1cie/xenofobia_a_rasizmus/xenofobia_a_rasizmus_na_w eb.pdf, Uplatňovanie hľadiska vzdelávania k ľudským právam v oblasti mládeže, dostupné na: <https://www.iuventa.sk/wp-content/uploads/2021/09/Uplatnovanie-hladiska-vzdelavania-k-ludskych-pravam-v-oblasti-mladeze.pdf>, Príručka boja proti nenávisťným prejavom prostredníctvom vzdelávania k ľudským právam, dostupné na https://www.iuventa.sk/files/nove_pdf_bookmarks_okok_final.pdf, Príručka vzdelávanie a rešpektovanie ľudských práv v škole a rodine, dostupné na: https://www.cvtisr.sk/buxus/docs/prevencia/Vyskumy_prieskumy_a_analyzy/Vzdelavanie_a_respektovanie_L_P_v_skole_a_rodine_2021.pdf

KMC - V rámci špecializovaných tréningových programov na regionálnej úrovni sme zorganizovali v online forme vzdelávacie aktivity k téme „Ako vyučovať o domácom násilí“ podľa metodického materiálu pre učiteľov a učiteľky Ako vyučovať o domácom násilí.³¹ Pre pedagogický a odborný personál škôl, UPSVR, ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie sme realizovali vzdelávaciu aktivitu k téme „Situácia detí, svedkov domáceho násilia“ a Zmysluplný vzťah bez násilia. Ďalšie vzdelávanie na tému „Situácia detí, svedkov domáceho násilia“, na ktorom sa zúčastnili učiteľky a učelia, UPSVR, ostatné pomáhajúce profesie v oblasti ochrany a podpory žien zažívajúcich násilie KMC realizovalo 2. decembra 2021.

V treťom kvartáli roka 2022 KMC zrealizovalo šesť modulový Vzdelávaci program program „CSA“ o sexuálnom zneužívaní. Zamestnanci a zamestnankyne v Centrách pre deti a rodinu absolvovali 34 vyučovacích hodín, ktoré im sprostredkovali znalosti o tomto fenoméne, jeho prevencii, identifikácii, krízovej intervencii a aj možnostiach sprostredkovania ďalšej podpory pre prežívajúcich a ohrozených. Program sa realizoval v termínoch: modul 1 - 5.,6.,9.9.22, modul 2 - 12.,13.,16.9.22 modul 3 - 19.,20.,23.9.2022, modul 4 - 7.,8.,11.11.22, modul 5 - 14.-15.11.22, modul 6 - 29.-30.11.22 a zúčastnilo sa ho 1858 účastníkov a účastníčok.

Úloha č. 34 – *Venovať zvýšenú pozornosť osvete, výchove a vzdelávaniu smerujúcim k nulovej tolerancii voči páchaniu násilia na ženách a deťoch/dievčatách.*

MŠVVŠ SR – Priority a odporúčania vo výchove a vzdelávaní, informácie k téme a prístup k metodickým materiálom sú uvedené v sprievodcovi školským rokom 2023/2024, str. 37.³²

Téma rovnosti a ľudských práv je súčasťou Sprievodcu školským rokom 2021/2022, ktorý sa explicitne zaväzuje: „Venovať zvýšenú pozornosť osvete, výchove a vzdelávaniu v oblasti rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí mužov a žien smerujúcim k nulovej tolerancii voči diskriminácii a páchaniu násilia na ženách a deťoch/dievčatách.“

Téma rovnosti a ľudských práv sa zrkadlí aj v Sprievodcovi školským rokom 2022/2023, v ktorom medzi prioritami figuruje ambícia: „Vytvárať podmienky na individuálnu podporu všetkých detí a žiactva v školách a zároveň zabezpečiť rovnosť príležitostí, rešpektovanie výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí detí, žiakov a žiačok alebo účastníkov a účastníčok výchovy a vzdelávania a podporovať ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností“. Táto problematika je v predmetnom dokumente zastúpená i z hľadiska snahy o začlenenie globálneho vzdelávania, ktorého cieľom je: „zvyšovať povedomie žiakov a žiačok o globálnych témach. Vede k rozvoju kritického myslenia a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta, prebúdza potrebu prispievať k väčšej spravodlivosti, rovnosti a ľudským právam pre všetkých. V globálnom vzdelávaní ide o pedagogický prístup, ktorý podporuje viaceré perspektívy a dekonštrukciu stereotypov a stavia na prístupe zameranom na študentstvo s cieľom podporiť kritické povedomie o globálnych výzvach a angažovanosť pre udržateľný životný štýl.“

K ľudskoprávnemu vzdelávaniu, vzdelávaniu k demokratickému občianstvu, celkovej kultivácii poznatkov a postojov študujúcej mládeže a tým k posilňovaniu základných pilierov demokracie prispieva aj Olympiáda ľudských práv (ďalej len „Olympiáda LP“). Je určená stredoškolskej mládeži a je postupová. Realizuje sa písomnými a ústnymi súťažnými formami: testami, poznatkovo-postojovou prezentáciou téz, riešením modelových prípadov/situácií, obhajobou písomných prác s riešením finálových zadaní. Súťaž je trojúrovňová, prebieha v školských a krajských kolách a vrcholí v celoštátnom kole. Témy Olympiády LP pružne

³¹ Metodický materiál „Ako vyučovať o domácom násilí“, dostupné na: https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/FRIDRICOVA_NEMCOVA_ROVNANOVA_Ako-vyucovat-o-domacom-nasili.pdf

³² Sprievodca školským rokom 2023/2024, dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/27223.pdf>

reagujú na aktuálne spoločenské dianie. Zájemcovia a zájemkyne nájdu podrobné informácie o Olympiáde LP na internetovej stránke.³³

Súčasne, v období november – december 2022 prebehlo online vzdelávanie k znižovaniu nenávisťných prejavov v práci s mládežou – Bookmarks.³⁴

Zároveň priamo riadená organizácia MŠVVŠ SR Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie vydala:

Podcast Odbore na slovíčko –pravidelné podcastové vysielanie pre odborníkov a odborníčky v pomáhajúcich profesiách zamerané na zvyšovanie ich kompetencií vo vyššie uvedených oblastiach.³⁵

Realizované podcasty:

- Násilie páchané na deťoch (2023),³⁶
- Násilie páchané na deťoch v online priestore (1. a 2. časť) (2023),³⁷
- Transrodová identita a rodovo rozmanití v edukačnom a poradenskom procese (2022),³⁸
- Akceptácia rozmanitosti prostredníctvom vzťahovej a sexuálnej výchovy (2022).³⁹

V rámci Programu podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce sme realizovali vzdelávania od marca 2022 do februára 2023 realizoval Program podpory a rozvoja multidisciplinárnej spolupráce v praxi (ďalej len „*Program PaR MSD*“). Do Programu PaR MSD sa zapojilo 893 účastníkov a účastníčok z radov odborných a pedagogických zamestnancov a zamestnankýň a zástupcov a zástupkýň štátnej správy a samosprávy. Účastníkom a účastníčkam boli v priebehu celého programu PaR MSD ponúknuté v každom kraji 3 kolá regionálnych stretnutí, ktoré prebehli v celkovom počte 24. Okrem toho absolvovali 103 celoslovenských odborných tematických stretnutí aj na témy:

- Traumatizácia u detí a trauma informovaný prístup k deťom v edukačnom a poradenskom procese,
- Sexuálne zneužívanie detí (CSA) z pohľadu edukačného a poradenského procesu,
- Krízová intervencia,
- Vypočúvanie dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku pred štátnymi orgánmi.

Odborníci a odborníčky majú k dispozícii Odborné postupy v pedagogickej a poradenskej praxi, ktoré sú odborným textom, ktorý podrobne popisuje priebeh riešenia vybraných 50 okruhov odborných tém. Odborné postupy zaznamenávajú spoluprácu viacerých odborníkov a odborníčok, kde sa problém rieši komplexne a nepracuje sa len na jeho izolovaných inštitúciách. Zmyslom odborných postupov bolo vytvoriť sériu podporných odborných dokumentov pre pedagogickú a odbornú prax vo forme prehľadných inšpiratívnych návodov pri poskytovaní odbornej starostlivosti vo vybraných témach.⁴⁰

³³ Olympiáda ľudských práv, dostupné na: <https://www.olp.sk/>

³⁴ Online vzdelávanie k znižovaniu nenávisťných prejavov – aplikácia v práci s mládežou – Romanticke násilie, dostupné na: <https://www.iuventa.sk/udalost/online-vzdelavanie-k-znizovaniu-nenavistnych-prejavov-aplikacia-v-praci-s-mladezou-romanticke-nasilie/>

³⁵ Podcast odborne na slovíčko, dostupné na: <https://vudpap.sk/podporne-cinnosti-vudpap/podcasty/odborne-na-slovicko/>

³⁶ Podcast Násilie páchané na deťoch, dostupné na: <https://vudpap.sk/podcasty/domace-nasilie-pachane-na-detoch/>

³⁷ Podcast násilie páchané na deťoch v online priestore -1. a 2. časť, dostupné na: <https://vudpap.sk/podcasty/sexualne-nasilie-pachane-na-detoch-v-online-priestore-1-cast/>

³⁸ Transrodová identita a rodovo rozmanití v edukačnom a poradenskom procese, dostupné na: <https://vudpap.sk/podcasty/transrodova-identita-a-rodovo-rozmaniti-v-edukacnom-a-poradenskom-procese/>

³⁹ Akceptácia rozmanitosti prostredníctvom vzťahovej a sexuálnej výchovy, dostupné na: <https://vudpap.sk/podcasty/rozvoj-akceptacie-rozmanitosti-prostrednictvom-vztahovej-a-sexualnej-vychovy/>

⁴⁰ Odborné postupy v pedagogickej a poradenskej praxi, dostupné na: <https://vudpap.sk/hlavne-cinnosti/odborne-materialy/odborne-postupy-a-skusenosti/odborne-postupy/>

MPSVR SR - V tejto súvislosti uvádzame informáciu o aktuálnom projekte KMC Zlepšenie ochrany práv obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu.⁴¹

Cieľom projektu je v spolupráci s partnerskými organizáciami prispieť k zlepšeniu opatrení na predchádzanie druhotnej a opakovanej viktimizácii a zlepšenie podpory dostupnosti a kvality ochrany žien zažívajúcich násilie a ich detí v kontakte s pomáhajúcimi profesiami. Projekt je realizovaný v rámci podpory z Nórskeho grantu pod heslom “Spoločným úsilím k zelenej, konkurencieschopnej a inkluzívnej Európe“. Nadväzuje na úspešnú realizáciu projektu “Vytvorenie Koordinačno–metodického centra (KMC) pre prevenciu násilia na ženách”. Na princípe partnerskej spolupráce zodpovedných inštitúcií sa zameriava, najmä na podporu koordinovanej odpovede pomáhajúcich profesií a posilnenie prístupu, ktorý reaguje na potreby žien zažívajúcich násilie a ich detí. Cieľom projektu je v spolupráci s partnerskými organizáciami prispieť k zlepšeniu opatrení na predchádzanie druhotnej a opakovanej viktimizácii a zlepšenie podpory dostupnosti a kvality ochrany žien zažívajúcich násilie a ich detí v kontakte s pomáhajúcimi profesiami.

KMC - KMC v roku 2020 organizovalo v rámci 16 dní aktivizmu proti násiliu na ženách kampan’ Zastavme násilie na ženách. Popri online kampani na Facebook stránke KMC zorganizovalo na štátnej úrovni verejné zhromaždenie na námestí Slobody v Bratislave. Popri zástupkyňach a zástupcoch viacerých veľvyslanectiev na Slovensku a medzinárodných organizácií alebo zástupcoch a zástupkyňach MVO a verejnosti podujatia navštívila aj pani prezidentka SR Zuzana Čaputová.

V spolupráci s Anasoft Litera, Aspekt a Intimita sme pripravili webstránku „nenamotajsa“ zameranú na prevenciu sexuálneho zneužívania, ktorá bude zverejnená v roku 2023.

V roku 2022 informačno-osvetové aktivity okrem partnerského násilia zahŕňali aj tému sexualizovaného násilia. Pravidelne sme informovali o našej činnosti a aj propagovali činnosť iných inštitúcií a organizácií na našich Facebook stránkach.⁴²

Ďalšia vzdelávacia kampan’ smerujúca k nulovej tolerancii násilia na ženách a dievčatách sa bude realizovať v období 24.11.2023 do apríla 2024, pričom je zapojených približne 20 škôl.

Úloha č. 35 - *Podporovať zvyšovanie právneho povedomia zamestnancov relevantných rezortov prostredníctvom seminárov, e-learningových kurzov a iných vzdelávacích aktivít v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v rámci vzdelávania*

MPSVR SR - V rámci adaptačného obdobia poskytuje vstupné vzdelávanie vo veci nediskriminácie, ktoré novým štátnym zamestnancom a zamestnankyniam sprostredkuje základné poznatky o problematike diskriminácie v rozsahu vymedzenia právneho základu a definovania esenciálnych pojmov, ako napr. rovnosť príležitostí, rodová rovnosť, formy diskriminácie, mzda za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty a iné. Odbor, taktiež poskytuje špecifické vzdelávanie, ktorého cieľom je priblíženie nediskriminácie a ukázanie praktických postupov, ako sledovať princípy nediskriminácie a rodovej rovnosti v priebehu celej fázy realizácie rôznych programov a projektov.

Súčasne uvádzame do pozornosti E-learningový kurz totojerovnost.online, ktorý je vypracovaný v rámci národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie. Jedným z jeho cieľov je zvýšenie informovanosti o predchádzaní rodovej diskriminácii, podpora

⁴¹ Projekt zlepšenie ochrany práv obetí –posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu, dostupné na: <https://www.zastavmenasilie.gov.sk/zlepsenie-ochrany-prav-obeti-posilnenie-kapacit-a-postupov-boja-proti-nasiliju-na-zenach-a-domacemu-nasiliju/>

⁴² Facebook stránky, dostupné na: <https://www.facebook.com/kmcpnz> a <https://www.facebook.com/zastavme.nasilie>

výskumnej a analytickej činnosti v tejto oblasti, vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti a rozvoj poradenstva pre ľudí, ktorí zažili diskrimináciu. Projekt realizuje IVPR. Kurz má formu piatich kurzov, ktoré je potrebné absolvovať v tomto poradí: 1. Detstvo, 2. Školský vek, 3. Dospievanie, 4. Dospelosť a 5. Staroba. Kurz je určený pre širokú verejnosť a je robený zábavnou a interaktívnou formou.⁴³

MO SR - V rámci rezortu obrany boli zrealizované nasledujúce vzdelávacie aktivity:

- e-learningový kurz prostredníctvom digitálnej publikácie Život žien a mužov v Európe – štatistický portrét 2019,
- Rodová rovnosť v organizácii,
- Stratégia rodovej rovnosti v otázkach vojny a mieru,
- Uplatňovanie rodovej rovnosti v OS SR,
- Stratégia rodovej rovnosti v OS SR,
- Ženy v ozbrojených silách, rodová rovnosť.

V rámci rezortu obrany boli v roku 2022 zrealizované nasledujúce vzdelávacie aktivity:

- Obchodovanie s ľuďmi - základné minimum,
- Nediskriminácia a debarierizácia prostredia,
- Extrémizmus a rasizmus v kontexte ľudských práv,
- Stratégia rodovej rovnosti v otázkach vojny a mieru,
- Uplatňovanie rodovej rovnosti v OS SR,
- Stratégia rodovej rovnosti v OS SR,
- Ženy v ozbrojených silách, rodová rovnosť,
- Programy starostlivosti o profesionálnych vojakov a vojačky a ich rodiny.

V rámci rezortu obrany boli v roku 2023 zrealizované nasledujúce vzdelávacie aktivity:

- Introduction to NATO & Gender Awareness,
- Diskriminácia a šikana na pracovisku z právneho pohľadu,
- Stratégia rodovej rovnosti v otázkach vojny a mieru,
- Uplatňovanie rodovej rovnosti v OS SR,
- Stratégia rodovej rovnosti v OS SR,
- Ženy v ozbrojených silách, rodová rovnosť,
- Vojenská rodina.

MZVEZ SR - V 2021 bola ma MZVEZ SR vytvorená pozícia rezortnej koordinátorky pre postavenie žien, diverzitu a inklúziu. S cieľom zvyšovať právne povedomie zamestnancov a zamestnankýň v oblasti rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí sa uskutočnili v rámci atestačného vzdelávania prednášky poradkyne ministra pre agendu ľudských práv, rezortnej koordinátorky pre postavenie žien, diverzitu a inklúziu, ako aj poprednej slovenskej odborníčky pre rodovú rovnosť a práva žien na tému „Rodová rovnosť“ s cieľom zvýšenia právneho povedomia zamestnancov a zamestnankýň. Zároveň sa uskutočnili v rámci kompetenčného vzdelávania dvojdnové kurzy určené pre zamestnankyne rezortu „Asertivita pre ženy“ s cieľom podporiť ich schopnosti pre presadenie sa v mužskom kolektíve.

ÚSVRK - Boli realizované školenia poskytované SNSLP na tému Dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania v obciach Sobrance a Pavlovce nad Uhom, ktorých sa v dňoch 22. 11. 2022 a 23. 11. 2022 zúčastnilo 71 účastníkov a účastníčok (z toho 64 obyvateľov a obyvateľiek sídelnej komunity a 7 zamestnancov a zamestnankýň terénnej sociálnej práce a komunitných služieb).

⁴³ E-learningový kurz, dostupné na: <https://totojrovnost.online/>

ÚSVRK má naplánované do konca kalendárneho roka 2023 sériu seminárov Mosty Chudoby.

V stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov a Rómok do roku 2030 je zadaný celý rad indikátorov rovnosti mužov a žien pri jednotlivých cieľoch. Stratégia a monitorovacia správa je publikovaná aj online.⁴⁴

Právnicki a právničky ÚSVRK sa zúčastnili dňa 22.3. 2023 celodenného seminára Konanie pred Ústavným súdom SR podľa článku 127 Ústavy SR (individuálne sťažnosti - porušenie ľudských práv) s prednášateľstvom sudcami a sudkyňami Ústavného súdu SR.

Úloha č. 36 - *Aktualizovať a doplniť študijné materiály týkajúce sa problematiky rovnosti žien a mužov, nestereotypných rolí, vzájomného rešpektu, nenásilného riešenia konfliktov v medziľudských vzťahoch, násilia páchaného na ženách a práva na nedotknuteľnosť osoby v tematických plánoch príslušných predmetov na Stredných odborných školách Policajného zboru a v príslušných študijných odboroch Akadémie Policajného zboru.*

MV SR – Problematika „Rovnosti žien a mužov“ je obsiahnutá v školských vzdelávacích programoch stredných odborných škôl PZ v rámci pomaturitného kvalifikačného štúdia (základné policajné vzdelanie, špecializované policajné vzdelanie), v tematických okruhoch jednotlivých predmetov, kde jedným z cieľov výchovy a vzdelávania je posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských právach a základných slobôd, v Dohovore OSN o právach dieťaťa, v Národnom akčnom pláne na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách a v Akčnom pláne predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie. Cieľom je, aby boli absolventi a absolventky na požadovanej úrovni schopní a schopné konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie, dodržiavať všeobecne záväzné právne predpisy, rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, aktívne vystupovať proti neznašanlivosti, xenofóbii a diskriminácii.

Na stredných odborných školách PZ v rámci pomaturitného kvalifikačného štúdia (základné policajné vzdelanie) sa táto problematika vyučuje v témach Polícia a základné ľudské práva a slobody, základné štátoprávne normy Slovenskej republiky, Trestné právo (vybrané časti zákona), Etika a psychológia policajnej práce (komunikačné zručnosti v rámci výkonu činnosti). Takéto vzdelávanie absolvujú všetci novoprijatí príslušníci a príslušníčky PZ a získavajú ním kvalifikáciu na výkon štátnej služby príslušníka a príslušníčky PZ.

V primárnej a v sekundárnej časti špecializovanej policajnej prípravy (špecializované policajné vzdelanie) sa na stredných odborných školách PZ v rámci pomaturitného zdokonaľovacieho štúdia, problematika vyučuje v predmetoch Právo, kde sú absolventi a absolventky oboznámení a oboznámené so základnými ľudskými právami a slobodami, s vybranými ustanoveniami právnych predpisov upravujúcich zásahy do ľudských práv pri výkone služobných činností, Národným akčným plánom na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách a Akčným plánom predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných prejavov intolerancie.

Na Akadémii Policajného zboru v Bratislave (Akadémia PZ) sa venuje pozornosť problematike násilia páchaného na ženách na vyučovacích predmetoch Ústavné právo SR, kde sú študentom a študentkám komplexne poskytované informácie, ktoré sa priamo dotýkajú danej problematiky. K samotnému postaveniu žien a aj problematike násilia páchaného na ženách je upriamená pozornosť aj v predmete Ochrana ľudských práv, ktorý sa zaoberá danou

⁴⁴ Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, dostupné na: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciju-romov-do-roku-2030/>

problematikou z pohľadu ochrany žien, tak z vnútroštátneho, univerzálneho, ako aj európskeho hľadiska.

V súčasnosti je problematika násilia páchaného na ženách obsiahnutá v tematických plánoch príslušných predmetov vyučovaných katedrou vyšetrovania Akadémie PZ. Jedná sa o:

- študijný program BOOM, magisterský stupeň, denná a externá forma, povinný predmet „Teória vyšetrovania“ – téma „Metodika vyšetrovania obchodovania s ľuďmi a deťmi“.
- študijný program BOOM, magisterský stupeň, denná a externá forma, povinne voliteľný predmet „Teória a metodika vyšetrovania 1“ – témy „Metodika vyšetrovania znásilnenia a sexuálneho násilia“ a „Metodika vyšetrovania domáceho násilia“.
- študijný program BOOM, magisterský stupeň, externá konverzná forma, povinný predmet „Teória a prax vyšetrovania“ – téma „Metodika vyšetrovania trestných činov proti slobode a ľudskej dôstojnosti a trestné činy proti rodine a mládeži (lúpeže, vydieranie, hrubý nátlak, nátlak, znásilnenie, sexuálne násilie, obchodovanie s ľuďmi a deťmi, domáce násilie, ohrozovanie mravnosti)“.

Problematika násilia na ženách je okrem vyššie uvedených tematických plánov súvisiacich s akademickou výučbou rovnako súčasťou tematického plánu predmetu „Teória a prax vyšetrovania“ v rámci vzdelávacieho programu:

- špecializačné policajné štúdium pre absolventov a absolventky civilných a vojenských vysokých škôl, špecializácia vyšetrovanie, externá forma – témy „Metodika vyšetrovania sexuálnych a mravnostných TČ“, „Metodika vyšetrovania domáceho násilia“ a „Metodika vyšetrovania obchodovania s ľuďmi a deťmi“.

Problematika násilia na ženách je vo forme vyučovania tém súvisiacich s vyšetrovaním domáceho násilia, taktiež obsiahnutá v rámci II. ročníka, bloku č. 1 „Vyšetrovanie“ Univerzity tretieho veku. Katedra v rámci predmetnej výučby zabezpečuje témy „Úvod do vyšetrovania trestných činov súvisiacich s domácim násilím“ a „Počiatková a následná etapa vyšetrovania trestných činov súvisiacich s domácim násilím“.

Problematiku práva na nedotknuteľnosť osoby zahŕňa:

- študijný program BOOM, bakalársky stupeň, denná a externá forma, povinný predmet „Vyšetrovanie 1“ – téma „Činnosť policajta pred a po začatí trestného stíhania, etické kódexy, právny a etický aspekt vyšetrovania a skráteného vyšetrovania“.
- študijný program BOOM, bakalársky stupeň, denná a externá forma, povinný predmet „Vyšetrovanie 2“ – téma „Problematika zákazu a neúčinnosti dôkazov vo vyšetrovaní“.

Problematika práva na nedotknuteľnosť osoby okrem vyššie uvedených tematických plánov súvisiacich s akademickou výučbou rovnako je súčasťou tematického plánu predmetu „Teória a prax vyšetrovania“, ktorá je zahrnutá v rámci vzdelávacieho programu:

- špecializačné policajné štúdium pre absolventov a absolventky civilných a vojenských vysokých škôl, špecializácia vyšetrovanie, externá forma – témy „Etika vo vyšetrovaní a dodržiavanie ľudských práv“ a „Problematika zákazu a neúčinnosti dôkazov vo vyšetrovaní“.

Aktualizácia študijných materiálov sa uskutočňuje ich reedíciou, resp. vydaním nových publikácií, vždy v súlade s edičným plánom Akadémie PZ. Pre potreby študentov a študentiek Akadémie PZ boli vydané nové učebné texty: „Filozofia pre potreby študentov a študentiek bezpečnostných vied“.

KMC - Preddefinovaný projekt podporený z NFM 2014-2021 Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu je medzirezortným projektom, ktorý integruje aj opatrenia realizované Prezídiom Policajného zboru SR, Akadémiou PZ SR a Zborom väzenskej a justičnej stráže SR. V roku 2022 bolo v tejto platforme z interdisciplinárneho pohľadu navrhnuté špecializačné vzdelávanie vyšetrovateľov a vyšetrovateliek PZ SR, ktoré bolo akreditované Ministerstvom vnútra SR.

Úloha č. 37 - Realizovať preventívne aktivity zamerané na oblasť rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí formou prednášok, besied a poskytovania potrebných informácií.

MPSVR SR - IVPR prostredníctvom stránky Toto je rovnosť realizuje vzdelávanie zamerané na priblíženie života predovšetkým žien v rôznych etapách života a otvára témy nerovnosti, znevýhodnenia a diskriminácie špecifické pre každé životné obdobie. Kurz pozostáva z piatich modulov, a to Detstvo, Školský vek, Dospievanie, Dospelosť a Staroba. Vzdelávanie je bezplatné, dostupné online.⁴⁵

Vzdelávacie aktivity v relevantnej oblasti realizuje aj SNSLP:Výchovno-vzdelávacie aktivity realizuje v rámci zákonného mandátu. Aktivity sú bezplatné, nakoľko sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu. Adresátmi vzdelávacích aktivít sú rôzne cieľové skupiny – dospelí ako aj deti a mládež. Vzdelávacie aktivity pre deti realizuje na prvom a druhom stupni základných škôl a na stredných školách, ako aj na špeciálnych školách. Výber tém je nasledovný: ľudské práva, nediskriminácia, rodová rovnosť, holokaust, nebezpečenstvá extrémizmu a rasizmu, práva dieťaťa, šikana a kyberšikana. Vzdelávacie aktivity pre dospelých sú v základnej tematickej skladbe identické s vzdelávacími aktivitami pre deti a mládež, rozšírené sú o špeciálne témy: Prevencia a eliminácia diskriminácie na pracovisku, Eliminácia násilia voči ženám v pracovnoprávných vzťahoch, Extrémizmus a rasizmus v kontexte ľudských práv, Rovnosť a nediskriminácia v kontexte Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (Čl. 5 UNCPRD), Debarierizácia prostredia a práce a osobná mobilita osôb so zdravotným postihnutím v kontexte Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (Čl. 9, Čl. 20 a Čl. 27 UNCPRD), Šikana na pracovisku, Rodová rovnosť, obchodovanie s ľuďmi.

MV SR - Rodová rovnosť resp. rovnosť žien a mužov znamená rovnaké sociálne postavenie, mužov a žien vo všetkých sférach verejného a súkromného života, jej cieľom je zabezpečenie plnohodnotného spoločenského uplatnenia na základe individuálnych kvalít a schopností a odstránenie existujúcich nerovností a vytvorenie rešpektujúceho priestoru pre každú ženu a každého muža, aby sa mohli realizovať v živote podľa svojich prianí a schopností a neboli obmedzovaní rodovými stereotypmi.

PZ plní úlohy na úseku prevencie na základe ust. § 2 ods. 3 zákona o Policajnom zbore. Na úseku prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti realizuje rôzne preventívne aktivity, ktoré súvisia s uvedenou problematikou.

Preventívnu činnosť realizujú najmä príslušníci a príslušníčky PZ služobne zaradení a zaradené na oddeleniach komunikácie a prevencie krajských riaditeľstiev PZ a skupín prevencie vnútorných oddelení okresných riaditeľstiev PZ (preventisti/tky). Preventívnu činnosť vykonávajú aj príslušníci a príslušníčky PZ viacerých služieb, avšak hlavná časť je vykonávaná príslušníkmi a príslušníčkami PZ zaradenými na úsekoch prevencie.

Problematike násilia venoval PZ v hodnotenom období pozornosť v rámci rôznych preventívnych aktivít, kde boli oslovovaní a oslovované v rámci prednášok žiaci a žiačky na základných školách, študenti a študentky na stredných školách, pedagógovia a pedagogičky, psychológovia a psychologičky, klienti a klientky v rôznych centrách, seniori a seniorky v ustanovizniach združujúcich seniorov a seniorky, ale aj deti v materských školách (v Nitrianskom kraji) s použitím metodickéj pomôcky KOZMO, ktorá je zameraná na predchádzanie násiliu v rovesníckych skupinách. Na celoslovenskej úrovni boli realizované projekty, ktorých súčasťou sú aj témy spojené s násilím, ako napr.: Detská policajná akadémia (žiaci a žiačky 4. – 7. ročníkov ZŠ), ktorého súčasťou je aj téma násilia. Žiaci a žiačky sú veku primerane informovaní a informované o tom, čo je násilie, kde sa s ním môžu stretnúť, ako by mali vedieť reagovať. Pre seniorov a seniorky bol realizovaný celoslovenský preventívny

⁴⁵ E-learningový kurz, dostupné na: <https://totojrovnost.online/>

projekt Bezpečná jeseň života, ktorý poskytuje informácie z rôznych oblastí prevencie, vrátane problematiky násillia.

V rámci vzdelávacích aktivít k problematike násillia na ženách, preventisti a preventistky regionálne absolvovali rôzne vzdelávacie aktivity, ako napr. „Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou, domáce násillie, trauma“, „Zasadnutie Regionálnej platformy pre pomoc obetiam trestných činov na úrovni Trnavského kraja so zameraním na násillie na ženách“, „Regionálny Akčný plán na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách pre Bratislavský kraj na roky 2021 - 2023“, „Stretnutie k postupu preverovania udalostí domáce násillie“. Tri preventistky sa zúčastnili kurzu „Prevencia kriminality mladistvých a domáceho násillia“ organizovaného CEPOLom v Poľsku“.

V hodnotenom období preventisti a preventistky úzko spolupracovali aj s mimovládnyimi organizáciami, napr. Krajské riaditeľstvo PZ v Nitre realizovalo školiaci program s názvom „Profesionalizácia príslušníkov a príslušníčok Policajného zboru v problematike riešenia domáceho násillia a násillia páchaného na deťoch“, cieľom je získavanie informácií, odporúčaní, výmeny skúseností v oblasti prevencie, odhaľovania a vyšetrovania trestnej činnosti a priestupkov. Počas stretnutí sa venovali aj problematike objasňovania sexuálnych deliktov a problematike druhotnej viktimizácie obetí sexuálneho zneužívania, ako aj vykázania zo spoločného obydliia. Tieto stretnutia sú koordinované v spolupráci s lektormi a lektorkami neziskovej organizácie Centra Slniečko, ktoré dlhodobo pôsobí v Nitrianskom kraji. Krajské riaditeľstvo PZ v Prešove spolupracuje s občianskym združením MyMamy, ktoré sa zaoberá problematikou pomoci obetiam domáceho násillia. Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach spolupracuje s občianskym združením Fenestra, ktoré sa zaoberá problematikou násillia na ženách a deťoch a Krajské riaditeľstvo PZ v Bratislave spolupracuje s občianskym združením Brána života, čo je krízové centrum pre týrané ženy.

V oblasti vzdelávania preventistov a preventistiek sa neustále kladie osobitný dôraz na profesionalizáciu príslušníkov a príslušníčok PZ a ich vzdelávanie k problematike násillia na ženách, domáceho násillia a práci s obzvlášť zraniteľnými obeťami. Preventisti a preventistky absolvovali rôzne vzdelávacie aktivity k danej problematike, ako napr. e-learningový kurz „Domáce a rodovo podmienené násillie, ochrana detí pred násillím“, ktorého organizátorom bolo centrum Slniečko, online školenie „Ako komunikovať s obeťami sexuálneho násillia“ v spolupráci s koordinátormi a koordinátorkami ochrany detí pred násillím z úradov práce sociálnych vecí a rodiny, online medzinárodnej konferencie „Ochrana detí pred násillím“, medzinárodných stretnutí ako napr. „Sieťovanie stretnutí kľúčových subjektov v oblasti ochrany a pomoci ženám zažívajúcich alebo ohrozeným násillím“, multidisciplinárnych pracovných stretnutí, ako napr. „Rovesnícke násillie“, „Dieťa ohrozené domácim násillím“, „Sexuálne zneužívania a ich príznaky“, „Spolupráca pri eliminácii domáceho násillia“, pracovných stretnutí, zasadnutí komisií a iné.

Všetky tieto vzdelávacie aktivity prispeli k rozširovaniu vedomostí a zručností preventistov a preventistiek k uvedenej problematike.

MZVEZ SR - V roku 2021 sa uskutočnila vnútro-ministerská diskusia na tému „Personálna politika rezortu v oblasti postavenia žien, jej silné a slabé stránky, vyhodnotenie aktuálneho stavu a vízia do budúcnosti“. MZVEZ SR realizuje tiež projekt „Ženy v diplomacii“, cieľom ktorého je prostredníctvom vybraných aktivít verejnej diplomacie komunikovať smerom k odbornej aj širokej verejnosti význam postavenia žien v zahraničnej politike; predstaviť úspešné Slovenky, ktoré sa presadili v slovenskej a medzinárodnej diplomacii; hovoriť o špecifických výzvach, ktoré diplomatická kariéra žien prináša.

Koordinátorka pre postavenie žien, diverzitu a inklúziu sa zúčastňovala, resp. sama iniciovala viaceré interné i verejné podujatia, vrátane výstupov v médiách, venované témam postavenia žien, diverzite a inklúzie. Koordinátorka v mene rezortu v rámci verejnej diplomacie

spolupracovala v týchto témach s odbornými organizáciami, mimovládny i akademickým sektorom, s diplomatickým zborom na Slovensku i so zahraničnými partnermi a partnerkami. Aktivity koordinátorky prispeli k prenosu dobrej praxe a skúseností z iných krajín do nášho rezortu, ako aj k vytváraniu networkingu.

Úloha č. 38 – *V rámci neformálneho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov pertraktovať témy v oblasti prevencie a eliminácie násilia páchaného ženách.*

MK SR - V rámci neformálneho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov a pracovníčok bola realizovaná tematická prednáška pod názvom Domáce násilie – teória a prax, ktorá odznela na Odbornom seminári Prevencia vybraných sociálnopatologických javov, ktorý sa konal 14. októbra 2021 v Prievidzi. Organizátorom seminára bolo Národné osvetové centrum v spolupráci s Regionálnym kultúrnym centrom v Prievidzi. Lektorkou bola JUDr. Sylvia Gancárová, zo Slniečka, n. o., Nitra.

Odborný seminár bol určený pracovníkom a pracovníčkam v rezorte kultúry a poradenským pracovníkom a pracovníčkam v rezorte školstva. Zúčastnili sa na ňom aj odborní pracovníci a odborné pracovníčky rezortu sociálnych vecí: sociálnoprávnej kurately, ako aj pracovníci a pracovníčky centra pre rodinu (bývalý detský domov), ale aj iní realizátori a realizátorky sociálnej prevencie v praxi. V tematickom zameraní odborného seminára bola akcentovaná ako jedna z tém sociálnej prevencie: domáce násilie – teória a prax.

Úloha č. 39 - *V rámci odborného časopisu Sociálna prevencia publikovať články z oblasti prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách.*

MK SR – Národné osvetové centrum vydáva odborný časopis Sociálna prevencia. V období rokov 2021 až prvého pol roku 2023 vyšlo 6 článkov z oblasti prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách:

- Nešpor, K. 2023. Ako predchádzať agresívnemu správaniu v napätých situáciách. In Sociálna prevencia. Prevencia v kontexte súčasných kríz. č. 1, 2023, s. 16 – 17, ISSN 1336 9679,
- Rác, I. 2023. Násilie páchané na ženách v marginalizovaných rómskych komunitách. In Sociálna prevencia. Prevencia v kontexte súčasných kríz. č. 1, 2023, s. 17 – 19, ISSN 1336 9679,
- Mátel, A. 2023. Prevencia v marginalizovaných rómskych komunitách. Sociálno-ekonomické problémy a sociálnopatologické javy. In Sociálna prevencia. Prevencia v kontexte súčasných kríz. č. 1, 2023, s. 20 – 23, ISSN 1336 9679,
- Gancárová, S. 2021. Psychika obetí domáceho násilia. In Sociálna prevencia. Vybrané témy sociálnej prevencie. č. 2, 2021, s. 11 – 12, ISSN 1336 9679,
- Dobrovodský, R. 2021. Aktuálne zmeny v sociálnoprávnej ochrane detí. Domáce násilie a rodičovské spory. In Sociálna prevencia. Vybrané témy sociálnej prevencie. č. 2, 2021, s. 11 – 12, ISSN 1336 9679,
- Rác, I. 2021. Práca s páchatelmi domáceho násilia. Bariéry v práci probačných úradníkov optikou zmien súčasnej spoločnosti. In Sociálna prevencia. Vybrané zmeny súčasnej spoločnosti a sociálna prevencia. č. 1, 2021, s.27 – 28, ISSN 1336 9679,

Odborný časopis je recenzovaný a indexovaný v Bibliographia medica Slovaca a zaradený do citačnej databázy CiBaMed, jeho súčasťou je resumé v anglickom jazyku. Vychádza v tlačenej podobe v náklade 320 ks, distribuovaný je v zmysle rozdeľovníka. Dostupný je aj na webovom sídle NOC.

Úloha č. 41 – *Zabezpečiť vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov a zamestnankýň škôl o rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí.*

SNSĽP – V roku 2021 SNSĽP zrealizovalo 3 aktivity určené pre dospelé cieľové skupiny (37 účastníčok a účastníkov).

V roku 2022 SNSĽP zrealizovalo 19 aktivít určených pre dospelé cieľové skupiny (405 účastníčok a účastníkov).

V roku 2023 SNSĽP zrealizovalo pre Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi prednášku pre koordinátorky prevencie v základných a stredných školách.

MPSVR SR – SNSĽP zabezpečuje vzdelávacie aktivity v oblasti ľudských práv pre deti a mládež, ako aj pre dospelých. Aktuálne má v ponuke vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti deklarujúcej obsahovú náplň:

Účastníci a účastníčky, ktorí a ktoré absolvujú vzdelávanie získajú základný prehľad a informácie o problematike rodovej rovnosti, postavení žien v dejinách spoločnosti, rodové stereotypy a postavení žien v pracovnoprávných vzťahoch a poskytovaní tovarov a služieb. Dôležité je zamerať sa na problematiku rodovo podmieneného násillia, či diskrimináciu na pracovisku, oboznámiť sa s prípravou preventívnych opatrení za účelom ochrany žien a dodržiavania zásady rovného zaobchádzania nielen v pracovnom prostredí.

Úloha č. 42- *Dlhodobé zisťovanie, spracovávanie a poskytovanie štatistických informácií v členení podľa pohlavia.*

ŠÚ SR – ŠÚ SR dlhodobo a pravidelne zisťuje, spracováva a poskytuje štatistické ukazovatele a informácie v členení podľa pohlavia vo všetkých relevantných štatistických doménach. Tým umožňuje analyzovať javy ovplyvňujúce postavenie žien a mužov v spoločnosti a prispieva k tvorbe a prijímaní opatrení na zvýšenie úrovne podpory, ochrany a dodržiavania rovnosti práv a príležitostí medzi pohlaviami. Venovanú problematiku rodovej rovnosti uplatňuje aj v štatistických správach.

V rámci aktivít Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť sa zástupcovia a zástupkyne úradu zúčastňujú jeho zasadnutí a zasadnutí koordinačných a expertných skupín. Na zasadnutiach, okrem výmeny osvedčených postupov a skúseností, prezentujú pripomienky a stanoviská k definovaniu, obsahu a vymedzeniu indikátorov a k analýzám vypracovaným na základe štatistických ukazovateľov za mužov a ženy.

Úlohy stanovené Celostátnou stratégiou rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021 – 2027 a Akčným plánom rodovej rovnosti na roky 2021 – 2027 ŠÚ SR sú priebežne splnené monitorovaním rodovej rovnosti, zverejnením indikátorov rovnosti medzi ženami a mužmi a vydávaním ročenky s názvom „Ženy a muži v SR 20xx“. Pri publikovaní ŠÚ SR využíva rôzne štatistické zisťovania a administratívne zdroje údajov, napr.: pre oblasť „Trh práce“ dáta z Výberového zisťovania pracovných síl, ale aj predbežné údaje Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

Objektívne a spoľahlivé poskytovanie štatistických údajov z oblasti rodovej štatistiky je garantované naďalej ŠÚ SR.

MPSVR SR - V roku 2021 a 2022 boli prostredníctvom ŠÚ SR publikované komplexné prehľady štatistických informácií o postavení žien a mužov v oblastiach demografia, trh práce, sociálne štatistiky a zdravie, vzdelávanie, veda a technika, resp. výskum a vývoj, kriminalita, násillie a súdnicstvo, verejný život a rozhodovanie, ktoré sú dostupné na nižšie uvedených odkazoch v slovenskom a anglickom jazyku. Publikácia za rok 2023 je v procese realizácie

a dostupná bude v priebehu roka 2024.⁴⁶ Publikácia „Ženy a muži v SR 20xx (názov pred r. 2021: „Rodová rovnosť 20xx“) je elektronicky dostupná na stránke ŠÚ SR od roku 2018.“

1.4 Rovnosť príležitosti a prístup na trh práce, ekonomická nezávislosť a chudoba žien

1.4.1 Cieľ

Nosný cieľ strategickej oblasti „rovnosť príležitosti a prístup na trh práce, ekonomická nezávislosť a chudoba žien“ predstavuje posilňovanie ekonomickej nezávislosti žien a odstraňovanie príčin vedúcich k ženskej chudobe.

1.4.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
43.	Návrh opatrení a riešení rozdielu v odmeňovaní medzi mužmi a ženami.	Zverejnenie návrhu	2023	MPSVR SR	MS SR, Relevantné rezorty, MNO	Splnená
45.	Právne analyzovať inštitút rovného odmeňovania.	Právna analýza	2023	SNSLP	MPSVR SR	Splnená
46.	Zabezpečovať pravidelný dozor nad rovnakým zaobchádzaním so zamestnancami/zamestnankyňami v pracovnoprávných vzťahoch.	Monitoring	Priebežne	NIP	MPSVR SR	Plní sa priebežne
47.	Pravidelne monitorovať dodržiavanie zásady rovnosti v odmeňovaní.	Výročná správa	Každoročne	NIP	MPSVR SR	Plní sa priebežne
48.	Podporovať právne uvedomenie a uplatňovanie pracovného práva, najmä Zákonníka práce v praxi, hlavne vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách.	Osvetová kampaň	Priebežne	NIP, IP, MPSVR SR	MNO, relevantné subjekty	Plní sa priebežne
49.	Vytvorenie rovnakých podmienok pre výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody väznených žien a mužov.	Rovnaké podmienky, metodika	Priebežne	ZVJS	MPSVR SR, MV SR, MS SR	Plní sa priebežne
50.	Pri zavádzaní AOTP –aktívnych opatrení na trhu práce venovať zvýšenú pozornosť znevýhodneným uchádzačkám o zamestnanie.	Vyhodnotenie	Priebežne	MPSVR SR	Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
51.	Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom výkonu hodnotenia kvality sociálnych služieb, ktoré bude v rokoch 2021-2025 zamerané aj na sociálne služby krízovej intervencie.	Hodnotenie kvality	Priebežne	MPSVR SR	Relevantné subjekty	Plní sa priebežne

⁴⁶ Ženy a muži v SR 2021, dostupné na: [Ženy a muži v SR 2021 \(statistics.sk\)](https://statistics.sk/), Ženy a muži v SR 2022, dostupné na: [Ženy a muži v SR 2022 \(statistics.sk\)](https://statistics.sk/)

54.	Novela zákona o rodičovskom príspevku.	Zváženie zavedenia rodičovského príspevku v jednotnej sume	2023	MPSVR SR	Relevantné rezorty a IFP	Nesplnená
-----	----------------------------------------	------------------------------------------------------------	------	----------	--------------------------	-----------

1.4.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 43 - *Návrh opatrení a riešení rozdielu v odmeňovaní medzi mužmi a ženami.*

MPSVR SR – realizovalo Projekt „Reducing Gender Pay Gap“⁴⁷ - Znižovanie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, ktoré cieľom bolo dopomôcť na Slovensku vytvoriť systém, ktorý odstráni tieto mzdové rozdiely. Spolupráca MPSVR SR, IVPR a NIP SR spolu so skupinou islandských odborníkov a odborníčok. S využitím poznatkov islandskej praxe expertný tím vypracoval odporúčania na podporu rovnosti odmeňovania, ktoré relevantné inštitúcie postupne zavádzajú do praxe. Dokument je zverejnený na online stránke Výboru pre rodovú rovnosť.⁴⁸

Študijná cesta delegácie MPSVR SR v dňoch 13.– 17. marca 2023 v Rejkjavíku.

Zahraničná cesta, realizovaná v rámci bilaterálnej spolupráce Slovenska s Islandom, bola zameraná na získanie skúseností a oboznámenie sa s dobrou praxou v oblasti rodovej rovnosti, predovšetkým v znižovaní rozdielov v odmeňovaní mužov a žien prostredníctvom islandskej metodiky certifikácie “Equal Pay”.

V roku 2018 zaviedol Island ako prvá krajina na svete politiku, ktorá vyžaduje, aby spoločnosti (firmy, inštitúcie) s viac ako 25 zamestnancami a zamestnankyňami ročne preukázali, že prácu žien a mužov rovnakej hodnoty odmeňujú rovnako. Spoločnosti, ktoré nebudú schopné odstrániť existujúce neopodstatnené mzdové rozdiely, nezískajú certifikáciu a budú sankcionované.

Súčasťou programu bol aj workshop, organizovaný inštitúciou Directorate of Equality, na ktorom bol prezentovaný aktuálny vývoj a analýza legislatívy v oblasti odmeňovania žien a mužov, ako aj skúsenosti s implementáciou islandského zákona o rodovej rovnosti.

Úloha č. 45 - *Právne analyzovať inštitút rovného odmeňovania.*

SNSLP – Právna analýza inštitútu rovného odmeňovania, s akcentom na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania, bude zverejnená v decembri 2023 na webe SNSLP.

Úloha č. 46 - *Zabezpečovať pravidelný dozor nad rovnakým zaobchádzaním so zamestnancami/zamestnankyňami v pracovnoprávných vzťahoch.*

NIP – IP pravidelne monitorujú dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania a ich súhrnné zistenia prezentuje NIP v podobe výročných správ.

MPSVR SR – Inšpektoráty práce zabezpečujú pravidelný dozor nad rovnakým zaobchádzaním so zamestnancami a zamestnankyňami v pracovnoprávných vzťahoch a

⁴⁷ Bližšie informácie k realizácii projektu sú dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/uvodna-stranka/informacie-media/aktuality/ministerstvo-prace-pripravilo-odporucania-znizenie-mzdoveho-rozdielu-medzi-zenami-muzmi.html>

⁴⁸ Odporúčania na podporu rovnosti odmeňovania, dostupné na <https://www.employment.gov.sk/sk/vybor-pre-rodovu-rovnost/>

výsledky každoročne sumarizuje v Informatívnej správe o diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch. Podľa správy za rok 2022 bolo v priebehu roka 2022 orgánom inšpekcie práce doručených celkovo 184 podaní v oblasti porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov, alebo porušenie iných ustanovení pracovnoprávných predpisov súvisiacich s dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie.⁴⁹

V súvislosti s anonymnými oznámeniami bolo vo väčšine prípadov rozhodnuté o ich nešetrení, keďže neobsahovali podstatné skutočnosti rozhodujúce pre efektívny výkon inšpekcie práce a nebolo možné zabezpečiť doplnenie týchto podaní. V niektorých prípadoch boli anonymné podania na základe ich obsahu vybavené poskytnutím písomného poradenstva v rozsahu základných odborných informácií a rád o spôsoboch, ako najúčinnšie dodržiavať predpisy upravujúce zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch, prípadne zásadu rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty.

V súvislosti s anonymnými podnetmi je potrebné, taktiež uviesť, že inšpekcia práce na svojom webovom sídle uvádza, že podávateľ anonymného podnetu nebude o vybavení informovaný a zároveň kompetencia rozhodnúť o riešení takéhoto podnetu je v rukách riaditeľa inšpektorátu práce.

Aplikačná prax inšpekcie práce ukazuje, že v prípade anonymných podnetov bolo vo väčšine prípadov rozhodnuté o ich nešetrení a to z hľadiska efektivity výkonu inšpekcie práce.

Výkonmi inšpekcie práce bolo v roku 2022 zistených celkovo 36 porušení ustanovení § 13 Zákonníka práce (v znení účinnom do 31. 12. 2022), ktoré upravujú pravidlá rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov.

Úloha č. 47 - Pravidelne monitorovať dodržiavanie zásady rovnosti v odmeňovaní.

NIP – Inšpektoráty práce pravidelne monitorujú dodržiavanie zásady rovnosti v odmeňovaní a ich súhrnné zistenia prezentuje NIP v podobe výročných správ.

MPSVR SR – Národnému inšpektorátu práce vyplynula z Celoštátnej stratégie rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021 – 2027, z Akčného plánu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí na roky 2021 – 2027 a z článku 3 bod g) štatútu Výboru pre rodovú rovnosť v znení neskorších dodatkov povinnosť informovať o stave v oblasti rovnakého zaobchádzania so zamestnancami a zamestnankyňami, ako aj o dodržiavaní zásady rovnosti v odmeňovaní a celkovo o stave rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v pracovnoprávných vzťahoch za daný kalendárny rok. Informácie vychádzajú z výsledkov kontrolnej činnosti realizovanej v sledovanom období príslušnými inšpektorátmi práce.

Súhrnné zistenia inšpekcie práce v oblasti diskriminácie a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch sú uverejnené v Informatívnej správe o diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch za rok 2022

V priebehu roka 2022 bolo orgánom inšpekcie práce doručených celkovo 184 podaní v oblasti porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a diskrimináciu z rôznych dôvodov, alebo porušenie iných ustanovení pracovnoprávných predpisov súvisiacich s dodržiavaním zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie.

V súvislosti s anonymnými oznámeniami bolo vo väčšine prípadov rozhodnuté o ich nešetrení, keďže neobsahovali podstatné skutočnosti rozhodujúce pre efektívny výkon inšpekcie práce a nebolo možné zabezpečiť doplnenie týchto podaní. V niektorých prípadoch boli anonymné podania na základe ich obsahu vybavené poskytnutím písomného poradenstva v rozsahu základných odborných informácií a rád o spôsoboch, ako najúčinnšie dodržiavať

⁴⁹ Súhrnné správy NIP k diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch, dostupné na: <https://www.ip.gov.sk/diskriminacia-a-rodova-rovnost-v-pracovnopravnych-vztahoch/>

predpisy upravujúce zásadu rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch, prípadne zásadu rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu a za prácu rovnakej hodnoty.

Obsahom správ NIP sú aj súhrnné zistenia inšpektorátov práce v oblasti rovnakého zaobchádzania so zamestnancami a zamestnankyňami, ako aj v oblasti dodržiavania zásady rovnosti v odmeňovaní v pracovnoprávných vzťahoch za daný kalendárny rok.

Výkonmi inšpekcie práce bolo v roku 2022 zistených celkovo 36 porušení ustanovení § 13 Zákonníka práce (v znení účinnom do 31. 12. 2022), ktoré upravujú pravidlá rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných vzťahov.⁵⁰

Úloha č. 48 - *Podporovať právne uvedomenie a uplatňovanie pracovného práva, najmä Zákonníka práce v praxi, hlavne vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách.*

NIP- NIP a inšpektoráty práce prostredníctvom svojich aktivít presadzujú ochranu zamestnancov a zamestnankýň v rámci inšpekcie práce a v zmysle ust. § 2 ods. 1. písm. c) zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) poskytujú bezplatné poradenstvo zamestnávateľom, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi, a zamestnancom v rozsahu základných odborných informácií a rád, ako najúčinnšie dodržiavať predpisy v oblastiach rovnakého zaobchádzania a rovnakého odmeňovania.

Súhrnné zistenia inšpekcie práce v oblasti diskriminácie a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch sú uverejnené na stránke NIP. NIP publikuje každoročne Informatívnu správu o diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch.

MPSVR SR- NIP realizuje ako jednu z preventívnych, osvetových a informačno-publikačných činností v rámci ustanovenia § 6 ods. 1 písm. s) zákona o inšpekcii program „Zodpovedný zamestnávateľ“ zameraný predovšetkým na prevenciu – dobrovoľnú, vedomú a kvalitnú starostlivosť o zamestnancov a zamestnankyne a ich pracovné podmienky.

Úloha č. 49 - *Vytvorenie rovnakých podmienok pre výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody väznených žien a mužov*

MPSVR SR - V rámci ZVJS bola realizovaná výzva „Šanca na návrat – 2“, ktorej súčasťou je i „Komplexná podpora osôb vo výkone trestu odňatia slobody a po prepustení, zameraná na zníženie rizika ich sociálneho vylúčenia a zlepšenie predpokladov na ich aktívne začlenenie“.⁵¹

MS SR - V rámci novely TP bola navrhnutá osobitná úprava pre odsúdené tehotné ženy a matky detí do 2 rokov tak, aby nemuseli ísť do výkonu trestu odňatia slobody. Ak sa počas povoleného dvojročného odkladu správajú riadne, bezproblémovo, súd by im mohol namiesto nariadenia výkonu trestu odňatia slobody nariadiť trest verejnoprospešných prác alebo peňažný trest.

ZVJS vyhodnocoval v kontexte hlavného a operačných cieľov v oblasti „Rovnosť príležitostí a prístup na trh práce, ekonomická závislosť a chudoba žien“ uvedenej v Celoštátnej stratégii rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021-2027. To znamená, že pri vytvorení rovnakých podmienok pre výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody väznených žien a mužov sledovali stav ekonomickej nezávislosti väznených žien v podmienkach výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody, znižovanie príjmových

⁵⁰ Súhrnné správy NIP k diskrimináciám a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch, dostupné na: <https://www.ip.gov.sk/diskriminacia-a-rodova-rovnost-v-pracovnopravnych-vztahoch/>

⁵¹ Výzva k projektu šanca na návrat, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-slovensko/vyzvy-np/vyzva-psk-sanca-navrat-2.pdf>

rozdielov medzi väznenými mužmi a ženami a stav opatrení obmedzujúcich segregáciu väznených žien pri prístupe k pracovnému zaradeniu v podmienkach výkonu väzby a výkonu trestu odňatia slobody. V nadväznosti na uvedené ZVJS považuje úlohu č. 49 splnenú nasledovným spôsobom:

- pracovná odmena a podmienky jej poskytovania sú definované bez ohľadu na pohlavie väznených osôb nasledovne
 - v prípade obvinených osôb - ust. § 32 zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov a ust. § 40a vyhlášky MS SR č. 437/2006 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu väzby v znení neskorších predpisov
 - v prípade odsúdených osôb- nariadení vlády Slovenskej republiky č. 7/2023 Z. z. o výške pracovnej odmeny a podmienkach jej poskytovania odsúdeným;
- priemerné percento väznených mužov a žien aktuálne zaradených do práce (za mesiace január až august 2023) je na úrovni 65,99 % zaradených mužov a 60,15 % zaradených žien
- priemerná výška pracovnej odmeny väznených mužov a žien za mesiace január až august 2023 je na úrovni 208,15 Eur v prípade mužov a 210,22 Eur v prípade žien.

Úloha č. 50 - *Pri zavádzaní AOTP - aktívnych opatrení na trhu práce venovať zvýšenú pozornosť znevýhodneným uchádzačkám o zamestnanie.*

MPSVR SR - Zamestnávateľské subjekty sa môžu uchádzať o príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača/uchádzačky o zamestnanie podľa § 50⁵¹ zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o službách zamestnanosti“), ktorý poskytuje ÚPSVR.⁵²

ÚPSVR môže poskytnúť príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača /uchádzačky o zamestnanie (ďalej len „príspevok“) zamestnávateľskému subjektu, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru znevýhodneného uchádzača alebo uchádzačku o zamestnanie vedeného v evidencii uchádzačov/uchádzačok o zamestnanie najmenej tri mesiace, ak pracovný pomer je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak zamestnávateľský subjekt o príspevok písomne požiada. Príspevok sa poskytuje na úhradu časti celkovej ceny práce zamestnanca/zamestnankyne.

Príspevok sa neposkytuje na zamestnávanie znevýhodneného uchádzača/uchádzačky o zamestnanie, na ktorého, ktorej zamestnávanie bol na to isté obdobie poskytnutý príspevok podľa § 56a alebo § 60.

Mesačná výška príspevku je: v okresoch s priemerným podielom disponibilných uchádzačov a uchádzačok o zamestnanie na obyvateľstve v produktívnom veku:

- nižším alebo rovnakým ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 30 % z celkovej ceny práce, najviac 30 % z celkovej ceny práce podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrt'rok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje. V roku 2023 je príspevok vo výške 513,48 €.

- vyšším ako je celoslovenský priemer v kalendárnom roku, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje, 40 % z celkovej ceny práce, najviac 40 % z celkovej ceny práce podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanstva v

⁵² Bližšie informácie dostupné na: https://www.upsvr.gov.sk/služby-zamestnanosti/nastroje-aktivnych-opatreni-trhu-prace/prispevky-pre-zamestnavateľa/prispevok-na-podporu-zamestnavania-znevýhodneného-uchadzaca-o-zamestnanie-50.html?page_id=293050

hospodárstve SR za prvý až tretí štvrt'rok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje. V roku 2023 je príspevok vo výške 684,64 €.

Mesačná výška príspevku poskytovaného na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača/uchádzačky o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. b) až d) alebo uchádzača/uchádzačky o zamestnanie, ktorý je občanom mladším ako 30 rokov, je 80 % z celkovej ceny práce, najviac 60 % z celkovej ceny práce podľa § 49 ods. 4 vypočítanej z priemernej mzdy zamestnanstva v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrt'rok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje. Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnávateľským subjektom najdlhšie počas 9 kalendárnych mesiacov. Na znevýhodneného uchádzača/uchádzačku sa príspevok poskytuje najdlhšie počas 12 kalendárnych mesiacov. V roku 2023 je príspevok vo výške 1026,96 €.

Zamestnávateľský subjekt je povinný zachovať vytvorené pracovné miesto, na ktoré mu bol poskytnutý príspevok, najmenej v rozsahu zodpovedajúcom polovici dohodnutého obdobia poskytovania príspevku.

Vo vzťahu k uvedenej úlohe dávame do pozornosti aj Národný projekt „Individualizované poradenstvo pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie“ a Národný projekt „Aktivácia znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie“ (oba podľa § 54 zákona o službách zamestnanosti).

Od 1. januára 2023 je novou skupinou znevýhodnených uchádzačov/uchádzačok o zamestnanie podľa § 8 ods. 1 písm. i) zákona o službách zamestnanosti aj občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo rodičovského príspevku menej ako dva roky pred zaradením do evidencie uchádzačov/uchádzačok o zamestnanie a ktorý počas poberania materského alebo počas poberania rodičovského príspevku nemal príjem zo zárobkovej činnosti zamestnanstva a zo samostatnej zárobkovej činnosti. Predmetné opatrenie smeruje najmä, ale nielen, k podpore zvýšenia zamestnanosti žien.

Detailnejšie informácie o uplatňovaní AOTP za kalendárny rok sú uvedené vo Vyhodnotení AOTP za rok 2022.⁵³

Úloha č. 51 - *Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom výkonu hodnotenia kvality sociálnych služieb, ktoré bude v rokoch 2021 – 2025 zamerané aj na sociálne služby krízovej intervencie.*

MPSVR SR - Národný projekt Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II. ⁵⁴Hlavným cieľom projektu je na základe spoločnej vzdelávacej stratégie rezortu vytvoriť a zabezpečiť činnosť funkčného systému rezortného vzdelávania (špecializačné vzdelávanie, nadstavbové vzdelávanie a sústavné vzdelávanie), ktorého cieľovou skupinou sú zamestnanci a zamestnankyne pôsobiaci v odvetvovej pôsobnosti rezortu MPSVR SR, ako aj jednotlivých samospráv a mimovládnych organizácii 1054 (168 sociálni pracovníci a pracovníčky, kurátori a kurátorky, 286 sociálni posudkoví pracovníci a pracovníčky zameraní na politiku ŤZP, 400 sociálni posudkoví pracovníci a pracovníčky sociálnych služieb, 210 odborníci a odborníčky v nadstavbových odborných činnostiach). Takýto funkčný systém rezortného vzdelávania zabezpečí zvýšenie profesionality výkonu v oblasti služieb sociálnej inklúzie a priamo podporí

⁵³Vyhodnotenie uplatňovania AOTP za rok 2022, dostupné na https://www.upsvr.gov.sk/buxus/docs/SSZ/OAOTP/Statistiky/Vyhodnotenie_AOTP_za_rok_1.pdf

⁵⁴ Projekt Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/projekty/podpora-zvysovania-profesionality-vykonu-rozvoj-ludskych-zdrojov-oblasti-vykonu-sluzieb-socialnej-inkluzie-statnu-spravu-samospravu-ii/>

profesionalizáciu sociálnej práce a iných odborných činností. Časový rámeč realizácie projektu: 01/02/2020-31/12/2023.

Súčasne, zákon o sociálnych službách zaviedol povinnosť poskytovateľstva sociálnej služby plniť podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby podľa prílohy č.2 písm. a) tohto zákona, ktorá podrobne určuje kritériá, štandardy a indikátory kvality poskytovanej sociálnej služby členené do štyroch oblastí -dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, procedurálne podmienky, personálne podmienky, prevádzkové podmienky. MPSVR SR v spolupráci s IVPR spracovalo metodický dokument pre poskytovateľstvo sociálnych služieb za účelom podporiť ich v implementácii podmienok kvality do svojej praxe a metodický dokument pre proces hodnotenia podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby. Nastavenie systému hodnotenia podmienok kvality je podporené Národným projektom Kvalita sociálnych služieb (NP KSS).⁵⁵

KMC - Aj v roku 2021 pokračovalo v monitoringu dostupnosti a prístupnosti podporných služieb. Diseminovali sme na informácie o pravidlách pre fungovanie služieb a o dostupných kapacitách krízového ubytovania pre ženy zažívajúce násilie a ich deti a o dostupnosti bezpečného ubytovania pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. V nadväznosti na minuloročný výstup: Dopad karanténnych opatrení na dospelé osoby zažívajúce domáce násilie a ich realizácia, sme zrealizovali štúdiu COVID-19 ako dokonalá búrka pre partnerské násilie na ženách, ktorá je dostupná vo finálnej podobe online na stránke IVPR.⁵⁶

Úloha č. 54 - Novela zákona o rodičovskom príspevku.

MPSVR SR – Odbor štátnej podpory rodiny ako vecný gestor zákona o rodičovskom príspevku zvažil možnosť opätovného zjednotenia výšky rodičovského príspevku. V súčasnej dobe nie je relevantný dôvod na zmenu legislatívy. Vychádzajúc z dostupných údajov, viac ako 60 % rodičov má nárok na vyšší rodičovský príspevok. Uvedený podiel sa do značnej miery ešte zvýši, pretože od januára 2024 sa obdobie štúdia, ktorým poistenec, poistenyňa získal/a príslušný stupeň vzdelania bude započítavať do obdobia nemocenského poistenia na účely priznania materského a následne s tým spojeného vyššieho rodičovského príspevku. Cieľom poskytovania vyššieho rodičovského príspevku rodičom, ktorým bolo poskytované aj materské je zmiernenie prechodu z materského, ktoré sa poskytuje približne v sume čistej mzdy, na rodičovský príspevok.

1.5 Politická a ekonomická participácia a účasť na rozhodovaní

1.5.1 Cieľ

Základný cieľ strategickej oblasti „politická a ekonomická participácia a účasť na rozhodovaní“ predstavuje reprezentatívnejšie a rovnomernejšie zastúpenie žien na vedúcich rozhodovacích pozíciách vo verejnej a súkromnej sfére, t. j. zabezpečenie spravodlivého podielu na rozhodovaní.

1.5.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
56.	Podpora zvyšovania zastúpenia žien a iniciovať celospoločenskú a odbornú diskusiu	Osvetová kampaň	Priebežne	MPSVR SR	MNO	Plní sa priebežne

⁵⁵ Bližšie informácie, dostupné na: <https://ia.gov.sk/narodny-projekt-kvalita-socialnych-sluzieb/index.html>

⁵⁶ COVID-19 ako dokonalá búrka pre partnerské násilie páchané na ženách, dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/covid-19-ako-dokonalá-burka-pre-partnerske-nasilie-pachane-na-zenach-zuzana-ocenasova-2021/>

	o zvýšení participácie žien v politike.					
57.	Podporovať podnikanie žien vytváraním systémových opatrení vrátane zosúladenia rodinného a pracovného života.	Zvýšenie počtu žien podnikateľiek, vytvorenie manuálu pre ženy zvažujúce podnikanie	2023	MH SR MPSVR SR	MNO	Plní sa priebežne

1.5.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 56 – Podpora zvyšovania zastúpenia žien a iniciovať celospoločenskú a odbornú diskusiu o zvýšení participácie žien v politike.

MNO - Iniciatíva Zakrúžkuj ženu je občianskym združením, ktoré vzniklo z odborníčov a odborníkov na tému rovného zastúpenia žien, aktivistiek a aktivistov, ale aj ďalších dobrovoľníčov a dobrovoľníkov, ktoré a ktorí sa o tému vyrovnanej spoločnosti zaujímajú. Inšpirovala sa kampaňou Zakroužkuj ženu, ktorej sa v posledných parlamentných voľbách podarilo zvýšiť povedomie o možnosti odovzdať svoj hlas ženám – kandidátkam. Aj vďaka nej sa v Česku v roku 2021 prekrúžkovalo do parlamentu až 13 žien navyše. V Slovenskej republike sa v roku 2023 do parlamentu prekrúžkovalo 33 žien, čo predstavuje nárast v porovnaní s rokom 2020 o 1 ženu.

Úloha č. 57 - Podporovať podnikanie žien vytváraním systémových opatrení vrátane zosúladenia rodinného a pracovného života.

SBA - SBA dlhodobo podporuje podnikanie žien v regionálnom, národnom aj medzinárodnom meradle. Ponúka komplexné finančné, nefinančné služby a pilotné medzinárodné projekty bez ohľadu na pohlavie klientstva, avšak iniciuje tiež cieľnú podporu práve ženám.

V rámci oddelenia medzinárodných projektov SBA pretrváva dlhodobá iniciatíva pripravovať a podávať medzinárodné projekty zamerané špecificky na podporu podnikania žien v rámci rôznych programov EU (Interreg CE, Interreg Danube, Erasmus+,...). Počas obdobia rokov 2021-2023 SBA iniciovala viaceré projekty v tejto téme, z ktorých nasledovné 2 boli schválené.

SBA od 1.11.2022 realizuje projekt RE-FEM – „Upskilling pathways for REsiliency in the post-Covid era for FEMale Entrepreneurs“. ⁵⁷Cieľom projektu je podporiť ženy podnikateľky najmä v týchto náročných časoch, kedy museli čeliť a aj naďalej čelia rôznym krízam. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie prostredníctvom programu Erasmus+ a je zameraný ako na ženy podnikateľky, tak aj na trénerov/mentorov a tréneriek/mentoriek pôsobiacich v oblasti vzdelávania dospelých. V rámci projektu bol realizovaný komparatívny výskum s cieľom pochopiť výzvy, ktorým musia podnikateľky čeliť v období po pandémie. Na základe výsledkov výskumu, bude vypracovaný tréningový manuál so školiacimi materiálmi a metodikami odbornej prípravy a následne platforma otvoreného vzdelávania, na ktorej bude dostupný online kurz pre odbornú prípravu v oblasti podnikania. Podnikateľky a trénerky/mentorky budú môcť tieto materiály a kurz otestovať počas dvoch pilotných podujatí. Projekt zároveň umožní vytvoriť medzinárodnú sieť, v rámci ktorej sa budú môcť podnikateľky, asociovaní partneri a partnerky i členovia a členky konzorcia spájať, budovať vzťahy, učiť sa jeden od druhého a hľadať partnerov a partnerky pre svoje budúce projekty.

⁵⁷ Projekt RE-FEM, dostupné na: <https://refem.eu/>

Projekt trvá od 01.11.2022 do 31.10.2025 a v konzorciu spája 8 partnerov a partneriek zo 7 európskych krajín:

- HETFA Research Institute (HU) – Koordinátor projektu,
- Andalucía Emprende Fundación Pública Andaluza (ES),
- Sapientia Hungarian University of Transylvania (RO),
- Mihajlo Pupin Institute (SRB),
- Regional Agency for Entrepreneurship and Innovations (BG),
- Slovak Business Agency (SK),
- Brand-Sofi (FI),
- SEED Foundation (HU),

V októbri 2023 bol medzi schválenými projektami prvej výzvy programu Interreg Danube projekt WE.Circular, v ktorom má SBA pozíciu partnerstva projektového konzorcia. Hlavným cieľom projektu je zlepšenie zručností podnikateliek potrebných pre prechod na obehové hospodárstvo. Projekt by mal začať svoju realizáciu od začiatku roku 2024.

SBA je aj počas obdobia 2021-2023 súčasťou siete Enterprise Europe Network (EEN), globálnej siete existujúcej v celej EÚ aj mimo nej, ktorá pomáha malým a stredným podnikom vyťažiť maximum z európskeho trhu. SBA je súčasťou sektorovej skupiny ženy vytvorenej v rámci EEN vďaka čomu podporuje slovenské podnikateľky pri hľadaní medzinárodných spoluprác a partnerstiev.

SBA podporuje podnikanie žien aj v rámci národných projektov, ktorých služby sú dostupné bez zamerania na pohlavie. Projekty nemonitorujú využitie všetkých služieb podľa pohlavia. Podporu vybraných služieb v danom období využilo:

- V rámci Národného projektu Národné podnikateľské centrum Bratislava a jeho Akceleračného programu a Creative Point (služby ktoré obsluhujú (aj) fyzické osoby – nepodnikateľov a nepodnikateliek/záujemcov a záujemkyne o podnikanie) za obdobie 2021-2023 využilo služby 657 žien,
- Národné podnikateľské centrum v regiónoch poskytlo za dané obdobie 2021-2023 služby Akceleračného programu a Creative Point-u (služby pre záujemcov a záujemkyne o podnikanie) spolu celkom 5 679 ženám, z čoho bolo 1 758 jedinečných žien,
- Národný projekt Internacionalizácia v období 2021-2023 podporil 608 jedinečných účastníčok. Viaceré z týchto žien využili služby v tomto období opakovane.

V rámci mikropôžičkového programu sleduje SBA podporu poskytnutú ženám od roku 2015. Za toto obdobie SBA podporila mikropôžičkou 147 subjektov – živnostníčok a obchodných spoločností, v ktorých majú ženy majoritný podiel, v objeme 3 104 tis. Eur Jedná sa cca v 90% o jedinečných klientov a klientok.

1.6 Zabezpečenie participatívneho mechanizmu na presadzovanie rovnosti žien a mužov a inštitucionálne zabezpečenie rovnosti žien a mužov

1.6.1 Cieľ

Kľúčovým cieľom strategickej oblasti „Zabezpečenie participatívneho mechanizmu na presadzovanie rovnosti žien a mužov a inštitucionálne zabezpečenie rovnosti žien a mužov“ je vytvorenie komplexnej štruktúry v rámci verejnej správy na presadzovanie rovnosti žien a mužov a následné systematické uplatnenie na všetkých úrovniach.

1.6.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
----	-------	-----------	--------	--------	-------------	------

58.	Zvyšovať informovanosť a odbornú úroveň pracovníkov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako aj pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny o ľudských právach a prejavoch xenofóbie, rasizmu, antisemitizmu, extrémizmu a iných formách intolerancie.	Zvýšenie odbornej úrovne štátnych zamestnancov vykonávajúcich uvedené opatrenia a zabezpečenie fungujúceho obojstranného toku informácií medzi jednotlivými subjektmi o uvedených prejavoch.	Priebežne	MPSVR SR	ÚPSVR, SNSLP	Plní sa priebežne
59.	Zvyšovať odbornú úroveň inšpektorov práce v oblasti dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a to hlavne vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách.	Vypracovanie školiacich materiálov, zorganizovanie školenia a analytický výstup zo školenia inšpektorov	Každoročne do 31. decembra	MPSVR SR	NIP, ÚSVRK, SNSLP	Plní sa priebežne
60.	Zintenzívniť a zefektívniť činnosť sociálnych pracovníkov a príslušníkov Policajného zboru s obeťami domáceho násillia.	Školenia	Priebežne	MPSVR SR MV SR	-	Plní sa priebežne
61.	Podporovať zvyšovanie kvality rozhodovania súdov vo veciach týkajúcich sa diskriminácie a ľudských práv žien (vrátane násillia na ženách) vzdelávaním a scitlivovaním.	Rôzne vzdelávacie aktivity	Priebežne	MPSVR SR MS SR	JA, MNO	Plní sa priebežne
62.	Aktívne participovať v aktivitách EIGE, EK a iných orgánov a inštitúciách EÚ a na príprave EÚ dokumentov, ktoré sa dotýkajú oblasti rovnosti žien a mužov.	Aktívna participácia	Priebežne	Relevantné rezorty	Relevantné rezorty	Plní sa priebežne

63.	Vypracovanie siedmej periodickej správy SR k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW).	Predloženie do MPK	2021	MPSVR SR	Relevantné rezorty	Splnená
64.	Zefektívniť čerpanie EŠIF	Zvýšenie čerpania	Priebežne	MPSVR SR		Plní sa priebežne
65.	Evaluácia/hodnotenie vnútroštátnej antidiskriminačnej legislatívy.	Evaluácia	Priebežne	MPSVR SR MSSR	MNO Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
66.	Zaviest' jednotnú metodiku, štandardy a systém certifikácie auditov so zameraním na zosúladenie rodinného pracovného a súkromného života.	Metodika NP Rodová rovnosť na pracovisku	Do 2022	MPSVR SR	-	Splnená
69.	Zaistiť zástupcu/zástupkyňu SR na Pracovnej skupine pre gender mainstreaming vo Výbore OECD on gender Mainstreaming and Governance.	Vymenovanie zástupcu / zástupkyne	Priebežne	MPSVR SR	Úrad splnomocnenca pre MNO	Plní sa priebežne
71.	Zvýšenie povedomia a publicity o možnosti uchádzania sa o dotáciu na podporu rovnosti žien a mužov.	Informácie na webovej stránke ministerstva, tlačová správa	Každoročne	MPSVR SR	Spolupracujúce subjekty	Plní sa priebežne
72.	Úprava a stransparentnenie prideľovania dotácií rovnosti žien a mužov.	Zverejnenie bodových hodnotení, zverejnenie hodnotiacich hárkov	Každoročne	MPSVR SR	Spolupracujúce subjekty	Plní sa priebežne

1.6.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 58 - *Zvyšovať informovanosť a odbornú úroveň pracovníkov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ako aj pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny o ľudských právach a prejavocho xenofóbie, rasizmu, antisemitizmu, extrémizmu a iných formách.*

SNSĽP – Dňa 14.2.2023 - Nové Zámky - prednáška na tému Extrémizmus v rámci multidisciplinárneho stretnutia organizovaného ÚPSVR Nové Zámky.

Úloha č. 59 - *Zvyšovať odbornú úroveň inšpektorov práce v oblasti dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch a to hlavne vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách.*

MPSVR SR – V apríli 2022 absolvovali inšpektori a inšpektorky práce – špecialisti a špecialistky na diskrimináciu dvojdnové aktualizčné kompetenčné vzdelávanie so zameraním na diskrimináciu a rodovú rovnosť s lektormi zo SNSLP. Školiace materiály k tomu neboli vypracované.

SNSLP – Dňa 28.6.2023 – Vzdelávacia aktivita pre NIP a riaditeľov a riaditeľky Inšpektorátov práce so zameraním na tému dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných a obdobných vzťahoch, antidiskriminačnú legislatívu a problematiku riešenia sexuálneho obťažovania na pracovisku.

Úloha č. 60 - *Zintenzívniť a zefektívniť činnosť sociálnych pracovníkov a príslušníkov Policajného zboru s obeťami domáceho násillia.*

MPSVR SR - IVPR v roku 2021 vypracoval metodiku monitoringu dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. Cieľom monitoringu bolo zistiť dostupnosť a kvalitu podporných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti ako podkladu pre ďalší kvantitatívny a kvalitatívny rozvoj služieb. Dostupnosť sa zameriavala najmä na zistenie kvantity, teda počtu existujúcich špecializovaných zariadení a ich kapacitu, monitoring kvality poskytovaných služieb pomohol určiť mieru špecializácie zariadenia a prispôsobenia poskytovaných služieb potrebám žien zažívajúcich partnerské násillie a ich deťom. Monitoring bol realizovaný prostredníctvom dotazníkového prieskumu telefonicky alebo osobne.⁵⁸

MV SR - V rámci projektu pod názvom „Špeciálne výsluchové miestnosti pre detské obeť a ďalšie obzvlášť zraniteľné obeť trestných činov“ (doba realizácie projektu od roku 2018 do roku 2021, s predĺžením realizácie do 31. augusta 2023), financovaného prostredníctvom Fondu pre vnútornú bezpečnosť ISF/AMIF, bolo zriadených 15 špeciálnych výsluchových miestností na výsluch obzvlášť zraniteľných obeť, pričom ako prvá bola zriadená špeciálna výsluchová miestnosť na Akadémii PZ, ktorá slúži prioritne na výučbu, ale aj pre potreby policajnej praxe. V prvom polroku 2023 sa riešilo dodanie technického vybavenia (kamier) do ďalších 14 špeciálnych výsluchových miestností, ktoré boli postupne odovzdané do užívania a začínajú sa využívať (stav k 30. augustu 2023). Proces dokončenia dlhodobo blokovali problémy pri verejnom obstarávaní a následne stúpajúce ceny materiálov (techniky a elektrotechniky) na trhu.

Neinvestičnou časťou tohto projektu je vzdelávanie príslušníkov a príslušníčok PZ (vyšetrovateľov a vyšetrovateľiek PZ a poverených príslušníkov a príslušníčok PZ) spočívajúce vo výcviku a v odbornej príprave zameranej na identifikáciu obeť a jej potrieb a komunikáciu s obeťou s rešpektom, citlivo a profesionálne. Toto vzdelávanie prebieha od apríla 2019. Ide o špecializovaný akreditovaný päťdnový kurz na Akadémii PZ v rámci ktorého účastníci a účastníčky kurzu absolvujú aj praktické návčky modelových situácií v špeciálnej výsluchovej miestnosti. Obsah kurzu je orientovaný aj na výsluchy a prácu s obeťami násillia na ženách a domáceho násillia. Doposiaľ bolo v rámci tohto projektu vyškolených 415 príslušníkov a príslušníčok PZ, t.j. bol presiahnutý celkový cieľový počet preškolených príslušníkov a príslušníčok PZ v rámci tohto projektu (350). Za hodnotené obdobie (od 28. apríla 2021 do 30. augusta 2023) bolo vyškolených v rámci tohto projektu 246 príslušníkov a príslušníčok PZ.

⁵⁸ Metodika monitoringu dostupnosti a kvality podporných služieb, dostupné na: <https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/Metodika-monitoringu-dostupnosti-a-kvality-podpornych-sluzieb-pre-zeny-zazivajuce-nasilie-a-ich-deti.pdf>

Najbližší kurz v rámci udržateľnosti projektu sa uskutoční v mesiaci september 2023 s plánovaným počtom 12 účastníkov a účastníčok.

V rámci partnerského projektu IVPR v spolupráci odborom kriminálnej polície Prezídia PZ a Akadémiou PZ pod názvom „Zlepšenie ochrany záujmov obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu“, financovaného prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu (prijímateľ projektu IVPR), sa plánuje rozširovanie siete špeciálnych výsluchových miestností určených na výsluch obetí násilia na ženách a domáceho násilia a ďalších obzvlášť zraniteľných obetí, o ďalších 8 miestností. Projekt je realizovaný od mesiaca august 2021 podpísaním Partnerskej dohody ministrom vnútra SR dňa 16. augusta 2021. V súčasnosti sa realizujú rekonštrukčné práce. Tiež prebiehajú procesy súvisiace s verejným obstarávaním technického vybavenia a informačných predmetov. Interiérové vybavenie miestností (nábytok, hračky, demonštračné bábiky) bolo dodané, čaká sa na ukončenie rekonštrukčných prác.

Súčasťou tohto projektu je aj špecializované vzdelávanie na Akadémii PZ pre vyšetrovateľov a vyšetrovatelky PZ k problematike násilia na ženách a domáceho násilia. Toto vzdelávanie formou akreditovaných štvordňových kurzov začalo prebiehať od 14. februára 2023 a bude realizované v priebehu celého roka 2023. Počet doposiaľ vyškolených vyšetrovateľov a vyšetrovateliek PZ špecializujúcich sa na vyšetrovanie trestnej činnosti súvisiacej s násilím na ženách a domácim násilím je 72, z čoho stav vyškolených vyšetrovateľov a vyšetrovateliek PZ za hodnotené obdobie (stav k 30. augustu 2023) je 60. Cieľový počet preškolených vyšetrovateľov a vyšetrovateliek PZ je 120 (na každom odbore kriminálnej polície okresného riaditeľstva PZ budú vyškolení 2 vyšetrovatelia alebo vyšetrovatelky PZ a na každom odbore kriminálnej polície krajského riaditeľstva PZ bude vyškolený 1 vyšetrovateľ alebo vyšetrovatelka PZ).

V súvislosti so vzdelávaním príslušníkov a príslušníčok PZ, ktoré zrealizoval v období 24. mája 2022 - 14. decembra 2022 odbor prevencie kriminality v rámci Plánu obnovy a odolnosti, Komponentu 16, Investície 2, so zameraním na „Zlepšenie komunikácie s obeťami trestných činov“, bol v hodnotenom období vytvorený a účastníkom a účastníčkam vzdelávania distribuovaný študijný materiál pozostávajúci z príspevkov lektorov a lektoriek participujúcich na danom vzdelávaní. Vzdelávanie pozostávalo z 11 dvojdných vzdelávacích blokov, ktoré absolvovalo v celkovom počte 334 úspešných účastníkov a účastníčok z radov príslušníkov a príslušníčok základných útvarov obvodných oddelení, ktorí a ktoré vystupujú ako osoby prvého kontaktu, vrátane študentov a študentiek Strednej odbornej školy PZ Košice a Strednej odbornej školy PZ Pezinok, ako aj policajných preventistov a preventistiek. Výstupom vzdelávania je študijný materiál, ktorý obsahuje prehľad prednášanej problematiky a účastníkom a účastníčkam bude zaslaný po ukončení aktivity. Pri realizácii obsahu vzdelávania odboru prevencie kriminality spolupracoval s externými lektormi a lektorkami, ktorí a ktoré sú odborníkmi a odborníčkami, zástupcami a zástupkyňami inštitúcií a subjektov, ktoré priamo pôsobia v oblasti praxe s cieľovou skupinou obetí trestných činov, prípadne prichádzajú do kontaktu s osobami prvého kontaktu. V rámci vzdelávania bola pozornosť venovaná špecifickým témam, ktorých súčasťou bola aj problematika násilia páchaného na ženách a domáceho násilia.

Odbor kriminálnej polície Prezídia PZ v súčinnosti s odborom poriadkovej polície Prezídia PZ a operačným odborom Prezídia PZ spracoval s cieľom skvalitnenia služobnej činnosti príslušníkov a príslušníčok PZ v prípadoch domáceho násilia, aktualizáciu metodickéj pomôcky „Metodika postupu polície v prípadoch domáceho násilia“ (aktualizácia v mesiaci jún 2023), ktorá je určená pre príslušníkov a príslušníčky PZ „prvého kontaktu“, ale aj pre vyšetrovateľov a vyšetrovatelky PZ a poverených príslušníkov a poverené príslušníčky PZ. Aktualizovaná metodika reflektuje na legislatívne zmeny prijaté v súvislosti s ochranou obzvlášť zraniteľných obetí trestných činov, resp. osôb ohrozeným domácim násilím a tiež

reaguje na súčasné potreby aplikačnej praxe pri zabezpečení ochrany obetí domáceho násillia pred druhotnou viktimizáciou.

Príslušníci a príslušníčky PZ na obvodných oddeleniach PZ venujú náležitú pozornosť všetkým prípadom domáceho násillia, pri ktorých postupujú podľa platných právnych predpisov. Príslušníci a príslušníčky PZ v rámci vykonávania služobných zákrokov v prípadoch domáceho násillia používajú vyššie spomínanú metódu na kvalifikovaný odhad rizika ohrozenia vo forme dotazníka na odhad rizika ohrozenia. Príslušníci a príslušníčky PZ, taktiež spolupracujú s orgánmi pôsobiacimi v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom na základe žiadosti poskytujú súčinnosť v rámci platnej legislatívy, či už pri vstupe do obydllia za účelom preverenia stavu dieťaťa zamestnancom alebo zamestnankyňou orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, tak aj pri vyňatí dieťaťa z rodiny v prípade potreby (možnosť násillia, agresívny rodič, podozrenie z možného útuku dieťaťa, ...)

Úloha č. 61 - *Podporovať zvyšovanie kvality rozhodovania súdov vo veciach týkajúcich sa diskriminácie a ľudských práv žien (vrátane násillia na ženách) vzdelávaním a scitlivosťm*

MS SR- V júni 2023 začala platiť jedna z najväčších reforiem súdnictva za posledné roky, tzv. nová súdna mapa. Základnou zmenou je zväčšenie súdnych obvodov, vďaka čomu sa sudcovia a sudkyne budú môcť špecializovať na civilnú, obchodnú, trestnú a rodinnú agendu. Špecializácia zároveň predpokladá kvalitnejšie a rýchlejšie rozhodnutia. Reforma, taktiež zlepšila prístup k súdu, pojednávanie bude možné aj na pracovisku iného orgánu verejnej moci, v civilnej agende bude možné aj online pojednávanie.

Justičná akadémia, vzdelávacia inštitúcia s celoštátnou pôsobnosťou, ktorá zabezpečuje, organizuje a vykonáva vzdelávanie sudcov a sudkýň, prokurátorov a prokurátoriek a súdnych úradníkov a úradníčok. V predchádzajúcom období zorganizovali podujatia, ktoré boli zamerané najmä na:

- Aktuálna judikatúra EŠLP vzťahujúca sa na domáce násillie,
- Aktuality z judikatúry EŠLP k problematike rodinného práva,
- Obete domáceho násillia a sexuálneho zneužívania,
- Práva detí v judikatúre EŠLP pre opatrovníckych sudcov,
- Problematike výživného k maloletým deťom,
- Spôsob určovania výživného pre deti; Výživné z hľadiska CMP a jeho aplikácia v praxi,
- Domáce násillie,
- Psychologické aspekty výkonu rozhodnutia v kontexte poručníckej agendy,
- Extrémizmus a trestné činy z nenávisti z pohľadu praxe,
- Vybrané otázky antidiskriminačného práva,
- Sexuálne obťažovanie v kontexte aplikácie antidiskriminačného zákona,
- Porozumenie obetiam domáceho násillia,
- Prevencia sekundárnej viktimizácie u zvlášť zraniteľných obetí trestných činov.

Úloha č. 62 - *Aktívne participovať v aktivitách EIGE, EK a iných orgánov a inštitúciách EÚ a na príprave EÚ dokumentov, ktoré sa dotýkajú oblasti rovnosti žien a mužov.*

MPSVR SR - MPSVR SR má riadnych členov vo Working Party on Social Questions (Gender and Antidiscrimination, Management Board of the European Institute for Gender Equality.) MPSVR SR má aktívnu účasť na Plenárnych zasadnutiach Správnej rady EIGE (39. online a 40. prezenčne vo Vilniuse) a ďalších ad hoc online stretnutiach Správnej rady.

MPSVR SR malo vo vymedzenom období, taktiež aktívnu účasť napr.

- na workshope – venovaný Strategickému Plánovaniu s určením míľnikov, ktoré sa chcú dosiahnuť v rodovej rovnosti s víziou do roka 2040, pričom sa zadefinovalo viacero výziev, ktorým je potrebné čeliť a to:

- segregácia v školách;
 - vplyv umelej inteligencie;
 - pretrvávajúce stereotypy;
 - nové formy práce;
 - klimatickú zmenu a pod.
- na zasadnutiach pracovnej skupiny EK na vysokej úrovni pre uplatňovanie rodového hľadiska HLG (Štokholm a Madrid) v rámci toho - vzájomná výmena skúseností a kontaktov s expertmi z iných členských štátov EÚ;
 - v rámci Fóra expertov sú dve zastupujúce osoby z IVPR.

MZVEZ SR- MZVEZ SR pravidelne aktívne participuje na aktivitách orgánov a inštitúcií EÚ a na príprave dokumentov EÚ, ktoré sa týkajú rodovej rovnosti.

ÚSVRK - V roku 2023 bol ÚSVRK v systéme tvorby stanovísk k aktom EÚ ÚSVRK gestorom stanoviska Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Hodnotiaca správa o národných strategických rámcoch členských štátov pre Rómov, COM (2023)7 FINAL, 9. januára 2023.

V roku 2023 ÚSVRK podporil v MPK Riadne predbežné stanovisko k návrhu Smernice Európskeho parlamentu a Rady o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi a rovnosti príležitostí pre ženy a mužov v otázkach zamestnávania a povolania a o vypustení článku 20 smernice 2006/54/ES a článku 11 smernice 2010/41/EÚ, pod LP 2023/84.

V roku 2023 ÚSVRK podporil v MPK Riadne predbežné stanovisko k návrhu Smernice Rady o normách pre subjekty pre rovnaké zaobchádzanie v oblasti rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na ich rasový alebo etnický pôvod, rovnakého zaobchádzania s osobami v oblasti zamestnania a povolania bez ohľadu na ich náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi v otázkach sociálneho zabezpečenia, ako aj pri prístupe k tovaru a službám a pri dodávaní tovaru a poskytovaní služieb, a o vypustení článku 13 smernice 2000/43/ES a článku 12 smernice 2004/113/ES, pod LP/2023/82.

V roku 2023 ÚSVRK aktívne participoval na spolupráci s MS SR na tvorbe zásad návrhu zákona jednorazovom finančnom odškodnení osôb sterilizovaných v rozpore s právom a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, neskôr predloženého ako návrh poslaneckého zákona pod PT 1593. Návrh zákona bol vypracovaný aj na základe odporúčaní EK EÚ, ako aj medzinárodných dohovorov o základných právach a ľudských slobodách.

Úloha č. 63 - *Vypracovanie siedmej periodickej správy SR k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW).*

MPSVR SR – Návrh Siedmej periodickej správy Slovenskej republiky k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) bol v roku 2021 predmetom medzirezortného pripomienkového konania, taktiež bol predložený na rokovanie Výboru pre rodovú rovnosť a následne na rokovanie Vlády Slovenskej republiky. Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 372/2021 z 30. júna 2021 schválila návrh Siedmej periodickej správy a uložila ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí v lehote do 19. júla 2021 zabezpečiť zaslanie správy generálnemu tajomníkovi OSN.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 372/2021 súčasne so schváleným návrhom Siedmej periodickej správy Slovenskej republiky k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien je dostupné online.⁵⁹

MO SR - V rámci plnenia tejto úlohy boli za MO SR zaslané podklady spracovateľovi správy, ktorým je MPSVR SR.

Úloha č. 64 – *Zefektívniť čerpanie EŠIF*

MPSVR SR - Informácie o implementácii EŠIF k 30.09.2023 sú dostupné na https://www.partnerskadohoda.gov.sk/data/files/6659_implementacia-esif-k-30092023.pdf?csrc=1895262162607435592

Úloha č. 65 - *Evaluácia/hodnotenie vnútroštátnej antidiskriminačnej legislatívy*

ÚSVRK - V roku 2023 bolo vynesených viacero rozsudkov ECHR a všeobecných súdov SR, na ktorých podnetoch participoval aj ÚSVRK. Rovnako ÚSVRK vykonal veľké množstvo právnych intervencií v širokej oblasti zabezpečenia práva na rovnaké zaobchádzanie (občianske, rodinné, správne, trestné atď.).

V rámci Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov a Rómok do roku 2030 v rámci 3.1.5. OBLASŤ BOJ S PROTIRÓMSKYM RASIZMOM A PODPORA PARTICIPÁCIE, osobitne pri úlohe 2. Znížiť predsudky a stereotypy o Rómoch a Rómkach, posilniť ľudskoprávnu výchovu a výchovu k tolerancii, sa z piatich plánovaných aktivít priebežne realizujú 4, a celkovo v rámci boja s protirómskym rasizmom prebieha plnenie 15 úloh.

V roku 2022 navyše ÚSVRK aktívne participoval na pracovnej definícii protirómskeho rasizmu vypracovanej Medzinárodnou alianciou pre pripomínanie holokaustu (IHRA) a prijatej jej členskými štátmi (vrátane Slovenskej republiky) dňa 8. októbra 2020 (tlač 1130). Predkladateľmi návrhu boli poslanec a poslankyňa NR SR Peter Pollák a Jarmila Vaňová. Návrh vypracovalo MZVEZ SR v spolupráci s ÚSVRK. Definícia bola prijatá uznesením NR SR č. 1635/2023.

ÚSVRK sa samozrejme zúčastňoval všetkých MPK pri tvorbe právnych predpisov v oblasti nediskriminácie. Napríklad v novelizácii zákona č. 245/52008 Z. z. o výchove a vzdelávaní sa významnou mierou podieľal na definícii a úprave inštitútu školskej segregácie.

V rámci prípravy a tvorby zákonov č. 200/2022 o územnom plánovaní a č. 201/2022 Z. z. o výstavbe spolupracoval na tvorbe antidiskriminačných inštitútov chrániacich Rómov a Rómky v rozsahu založenia pozitívnych povinností na strane samospráv a štátu pri vyčleňovaní dostatočného priestoru na bývanie Rómov a Rómok a pri tzv. legalizácii obydľí.

Úloha č. 66 - *Zaviest' jednotnú metodiku, štandardy a systém certifikácie auditov so zameraním na zosúladenie rodinného pracovného a súkromného života.*

MPSVR SR – V priebehu roka 2022 boli v rámci projektu Rodová rovnosť na pracovisku za účelom splnenia úlohy vyplývajúcej z akčného plánu pripravené 3 esenciálne dokumenty vo vzťahu k rodovým auditom, a to metodika pre výkon rodových auditov v SR, systém štandardov pre vykonávanie rodového auditu a systém akreditácie autorských subjektov.

Metodika pre výkon rodových auditov v SR – metodika predstavuje zavedenie rodových auditov u rôznych typov organizácií s cieľom presadzovať rovnosť žien a mužov a rovnosť príležitostí na trhu práce, ktorej účelom je predovšetkým zjednotenie postupov a štandardov. Dokument vychádza zo skúseností a dobrej praxe prevzatej zo zahraničia s modifikáciami, ktoré zohľadňujú špecifickú realitu podmienok SR.

⁵⁹ Uznesenie č. 372/2021, dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/19347/1>

Systém štandardov pre vykonávanie rodového auditu - systém štandardov špecifikuje kritéria kvality vykonaného rodového auditu a je preto primárne určený budúcim auditorským tímom, ktorých hlavnou úlohou bude ich implementácia v praxi. Súčasťou dokumentu je aj časť s identifikovaním potenciálnych rizík, ktoré sa v procese realizácie rodového auditu môžu vyskytnúť a súčasne usmernenia na predchádzanie ich vzniku.

Systém akreditácie auditorských subjektov – Systém akreditácie predstavuje návod s vymedzením spôsobu akým by mal štát postupovať k subjektom, ktoré vykonávajú rodové audity od certifikácie, cez formálnu a právnu stránku, po spôsoby kreovania komisie a jednotlivých postupov.

Úloha č. 69 – *Zaistiť zástupcu/ zástupkyňu SR na Pracovnej skupine pre gender mainstreaming vo výbore OECD on Gender mainstreaming and Governance.*

MPSVR SR – Odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitosti má zastúpenie v Pracovnej skupine pre gender mainstreaming vo výbore OECD on Gender mainstreaming and Governance. Čo sa týka priamo zastúpenia SR OECD je ním Stála misia SR pri OECD Paríž. Cieľom pracovnej skupiny a jej celkové zameranie je uplatňovanie rodového hľadiska a správa vecí verejných. Daná pracovná skupina je rozhodovací orgán v rámci OECD, ktorý združuje zástupkyne a zástupcov z inštitúcií zaoberajúcich sa rodovou rovnosťou v členských a partnerských krajinách OECD. Jej cieľom je posilniť kapacity vlád ako celku a najmä inštitúcií zaoberajúcich sa rodovou rovnosťou pri navrhovaní a realizácii účinných stratégií na odstraňovanie rodových rozdielov na základe analýz, údajov, odporúčaní, politických nástrojov a implementačnej podpory OECD. Pracovná skupina slúži ako fórum spolupráce na hľadanie spoločných riešení na odstránenie rodových implementačných rozdielov prostredníctvom inovátnych opatrení a pochopenia toho, čo funguje. Činnosti pracovnej skupiny sú zamerané na:

- vykonávanie výskumu v celej škále otázok súvisiacich s rodovou rovnosťou vo verejnom živote vrátane riadenia rodovej rovnosti, uplatňovania rodového hľadiska a prístupu k verejnému rozhodovaniu vrátane nástrojov alebo opatrení na rozvoj politik,
- vykonávanie preskúmania rodovej rovnosti vo verejnom živote v jednotlivých krajinách vrátane riadenia, implementácie a uplatňovania politik rodovej rovnosti v jednotlivých krajinách a na základe ich výsledkov vypracúvať analytické správy,
- mapovanie a analyzovanie politiky a postupov a vypracovanie spoločných metódik, ukazovateľov a metrík na sledovanie pokroku a meranie vplyvu iniciatív na podporu rodovej rovnosti vo verejnom živote vrátane uplatňovania rodového hľadiska a rodovo citlivého využívania vládnych nástrojov,
- podporovanie uplatňovania rodového hľadiska v širokej škále oblastí politiky prostredníctvom rozvoja a výmeny odborných znalostí a nástrojov v oblasti uplatňovania rodového hľadiska,
- šírenie informácií a zistení o rodovej rovnosti vo verejnom živote, gender mainstreamingu a rodovo citlivom riadení, ako aj ďalšie relevantné informácie o politikách rodovej rovnosti.

Úloha č. 71 - *Zvýšenie povedomia a publicity o možnosti uchádzania sa o dotáciu na podporu rovnosti žien a mužov.*

MPSVR SR – Informácie vo veci dotácií na podporu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitosti podľa ust. §9a zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR boli za účelom dostupnosti a zvýšenia povedomia širokej verejnosti zverejnené na oficiálnej stránke

MPSVR SR⁶⁰, ako aj na oficiálnej stránke k rodovej rovnosti.⁶¹ Stránky obsahujú bližšie informácie k právnemu základu dotácií, nevyhnutným tlačivám a následnému postupu uplatnenia vrátane praktických príkladov. Informácie na stránke sa za účelom zabezpečenia transparentnosti, aktuálnosti a v súlade s akčným plánom priebežne aktualizujú.

Úloha č. 72 - Úprava a transparentnenie pridelovania dotácií rovnosti žien a mužov.

MPSVR SR – Predmetná úloha úzko súvisí s plnením úlohy č. 24. Vyššie špecifikovaný odkaz na stránku MPSVR SR v príslušnej časti – *poskytovanie dotácií* - obsahuje okrem všeobecných informácií, taktiež informácie o schválených a neschválených dotáciách s príslušným archívom. Zoznam neschválených žiadostí obsahuje, okrem iného aj odôvodnenie s bližším špecifikovaním absencií náležitostí, či iných väd, pre ktoré bola žiadosť neschválená.

Z verejne dostupných informácií vyplýva, že v období rokov 2021-2023 MPSVR SR prijalo spolu 52 žiadostí o poskytnutie dotácie a poskytlo finančné prostriedky spolu vo výške 350 745 Eur, nasledovne:

- v roku 2021 MPSVR SR prijalo 14 žiadostí a poskytlo 113 020 Eur,
- v roku 2022 MPSVR SR prijalo 17 žiadostí a poskytlo 110 500 Eur,
- v roku 2023 MPSVR SR prijalo 21 žiadostí a poskytlo 127 225 Eur.

1.7 Začleňovanie zraniteľných skupín a viacnásobná diskriminácie žien a maloletých detí/dievčat

1.7.1 Cieľ

Ústredný cieľ strategickej oblasti „začleňovanie zraniteľných skupín a viacnásobná diskriminácia žien a maloletých detí/dievčat“ predstavuje zabezpečenie plnej participácie týchto zraniteľných skupín na živote spoločnosti a ich dôstojný život.

1.7.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
73.	Navrhnuť novelizáciu antidiskriminačného zákona z pohľadu požiadaviek rovnosti žien a mužov a ďalších súvisiacich právnych predpisov.	Návrh novelizácie	2025	MS SR	MPSVR SR SNSĽP VOP MNO A iné relevantné rezorty	Plní sa priebežne
75.	Pristupovať k zvyšovaniu kvality v sociálnych službách podporou a modernizáciou dodržiavania kvality poskytovanej sociálnej služby, modernizáciou hodnotenia kvality poskytovanej sociálnej služby, vrátane sociálnych služieb	Modernizácia poskytovania sociálnej služby	Priebežne	MPPSVR SR	-	Splnená

⁶⁰ Oficiálna stránka MPSVR SR, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/poskytovanie-dotacii/poziadat-dotaciu/dotacia-podporu-rodovej-rovnosti.html>

⁶¹ Oficiálna stránka rodovej rovnosti, dostupné na: <https://www.gender.gov.sk/dotacie/dotacie-mpsvr-sr/informacie-k-ziadosti/>

	krízovej intervencie, a stimuláciou previazanosti a účinnosti kontrolných a dohliadacích pôsobností príslušných orgánov vo veciach sociálnych služieb.					
76.	Zaoberať sa prípadmi diskriminácie a trestných činov z nenávisťi a usilovať sa o strategické súdne konania.	Monitoring	Priebežne	MPSVR SR, MS SR	SNSĽP MNO Relevantné subjekty	Plní sa priebežne

1.7.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 73 - *Navrhnuť novelizáciu antidiskriminačného zákona z pohľadu požiadaviek rovnosti žien a mužov a ďalších súvisiacich právnych predpisov.*

MS SR – MS SR pripravuje novelu antidiskriminačného zákona, ktorá by okrem iného mala pokrývať témy viacnásobnej diskriminácie a sankcií.

SNSĽP –V septembri 2023 SNSĽP pripravilo vyjadrenie k predbežnej informácii o legislatívnej iniciatíve MS SR vo vzťahu k potrebe novelizácie zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ako „antidiskriminačný zákon“).

V septembri sa zamestnanci a zamestnankyne SNSĽP zúčastnili stretnutia na MS SR vo veci návrhov SNSĽP na novelizáciu antidiskriminačného zákona a pred MPK sa zúčastnia ďalšieho stretnutia.

Úloha č. 75 - *Pristupovať k zvyšovaniu kvality v sociálnych službách podporou a modernizáciou dodržiavania kvality poskytovanej sociálnej služby, modernizáciou hodnotenia kvality poskytovanej sociálnej služby, vrátane sociálnych služieb krízovej intervencie, a stimuláciou previazanosti a účinnosti kontrolných a dohliadacích pôsobností príslušných orgánov vo veciach sociálnych služieb.*

MPSVR SR –Uvedená úloha sa plní prostredníctvom národného projektu Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu.⁶²

Hlavným cieľom národného projektu je na základe spoločnej vzdelávacej stratégie rezortu vytvoriť funkčný systém rezortného vzdelávania (špecializačné vzdelávanie, nadstavbové vzdelávanie a sústavné vzdelávanie), ktorý doposiaľ v rezorte absentuje.

V publikácii Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030 sa mimo iného uvádza, že „V oblasti sociálnych služieb bude MPSVR SR naďalej pristupovať k zvyšovaniu kvality v sociálnych službách podporou a modernizáciou dodržiavania kvality poskytovanej sociálnej služby, hodnotenia kvality poskytovanej sociálnej služby a stimuláciou previazanosti

⁶² Projektu podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/projekty/podpora-zvysovania-profesionality-vykonu-rozvoj-ludskych-zdrojov-oblasti-vykonu-sluzieb-socialnej-inkluzie-statnu-spravu-samospravu-ii/>

a účinnosti kontrolných a dohliadacích pôsobností príslušných orgánov vo veciach sociálnych služieb.“⁶³

Zároveň prijatím Zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov platného od 26.10.2022 a účinného od 1.11.2022 sa vytvoril funkčný systém správneho dozoru nad plnením povinností v oblasti sociálnych vecí, čím sa prispieva k posilneniu efektívnosti a kvality sociálnej pomoci poskytovanej v rámci práva sociálneho zabezpečenia.

Činnosť dozorovaných subjektov (medzi ktoré patria aj poskytovatelia a poskytovateľky sociálnych služieb vrátane sociálnych služieb krízovej intervencie) je kontrolovaná z pohľadu jej súladu s plnením povinností pri uplatňovaní práva sociálneho zabezpečenia vo vymedzených oblastiach dozorovanými subjektami, pričom následne je vyvodzovaná zodpovednosť za porušovanie týchto povinností dozorovanými subjektami. Inšpekciu v sociálnych veciach ministerstvo vykonáva prostredníctvom špecializovaného útvaru – sekcie Inšpekcie v sociálnych veciach, ktorý na tento účel na základe zákona zriadilo.

Úloha č. 76 - Zaoberať sa prípadmi diskriminácie a trestných činov z nenávisti a usilovať sa o strategické súdne konania

MS SR - Prípady diskriminácie a trestných činov z nenávisti sú priebežne analyzované a boli využité v rámci obhajoby periodických správ pred Výbormi OSN CERD a CEDAW a príprave legislatívnych návrhov.

SNSLP - V roku 2021 SNSLP vybavilo 131 podnetov, v rámci ktorých klienti a klientky namietali nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania. Viac informácií je dostupných v online verzii Ročnej záverečnej správy.⁶⁴

V roku 2022 SNSLP vybavilo 122 podnetov, v rámci ktorých klienti a klientky namietali nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania. Viac informácií je dostupných v online verzii Ročnej záverečnej správy.⁶⁵

V prvom polroku 2023 SNSLP vybavilo 87 podnetov, v rámci ktorých klienti a klientky namietali nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania.

1.8 Medzinárodná rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc

1.8.1 Cieľ

Bazálnym cieľom strategickej oblasti „medzinárodná rozvojová spolupráca a humanitárna pomoc“ je uplatňovanie rovnosti žien a mužov a posilnenie žien v medzinárodnej rozvojovej spolupráci a humanitárnej pomoci.

1.8.2 Úlohy

Č.	Úloha	Indikátor	Termín	Gestor	Spolugestor	Stav
77.	Uplatňovať rovnosti príležitostí ako prierezovej témy v	Monitoring	Priebežne	MZVEZ SR	-	Plní sa priebežne

⁶³ Publikácia Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021-2030, dostupné na: <https://www.employment.gov.sk/files/sk/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/deinstitucionalizacia-socialnych-sluzieb/ako-prebieha-proces-zmeny-poskytovania-socialnych-sluzieb/narodne-priority-rozvoja-socialnych-sluzieb-roky-2021-2030.pdf>

⁶⁴ Ročná zaverená správa SNSLP, dostupné na: <https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Rocna-zaverecna-2021.pdf>

⁶⁵ Ročná zaverená správa SNSLP, dostupné na: https://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Rocna-zaverecna-sprava-za-rok-2022_web.pdf

	aktivitách rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci.					
78.	Pri tvorbe prípadne aktualizácii strategických materiálov v oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci naďalej presadzovať rovnosť príležitostí ako prierezovú tému.	Vytvorenie/ aktualizácia strategických materiálov	Priebežne	MZVEZ SR	-	Plní sa priebežne
79.	Vykazovať aktivity rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR v oblasti rodovej rovnosti v súlade s konvergovanými štatistickými smernicami OECD DAC.	Prehľad bilaterálnej rozvojovej spolupráce zameranej na rovnosť príležitostí v rámci správy o rozvojovej spolupráci SR za príslušný rok	Každoročne	MZVEZ SR	-	Plní sa priebežne
81.	Pokračovať v monitorovaní rovnosti žien a mužov vydávaním štatistickej ročenky SR.	Štatistická ročenka SR	Ročne	ŠÚ SR	Relevantné rezorty	Plní sa priebežne
83.	Vypracovať analýzu dopadov pandémie Covid 19 na ženy a ich rodiny.	Analýza	1.polrok 2022	IVPR, MPSVR SR	Relevantné rezorty a IFP	Splnené

1.8.3 Konkrétne plnenia

Úloha č. 77 - Uplatňovať rovnosti príležitostí ako prierezovej témy v aktivitách rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci.

MZVEZ SR - Podpora rovnosti žien a mužov je súčasťou aktivít rozvojovej spolupráci SR už od roku 2014. V zmysle platnej Strednodobej stratégie rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023 je rovnosť žien a mužov jednou z dvoch prierezových tém rozvojovej spolupráce (druhou prierezovou témou je Životné prostredie a zmena klímy). Znamená to, že všetky projekty SlovakAid sú posudzované aj z hľadiska začlenenia princípov rovnosti žien a mužov do celého projektového cyklu. Zároveň sú realizované aj projekty, v rámci ktorých rovnosť žien a mužov predstavuje hlavné zameranie.

V roku 2021 MZVEZ SR a Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) zintenzívnili úsilie o integráciu rovnosti žien a mužov do rozvojových intervencií. V spolupráci s UNDP bola vydaná samostatná príručka Rodová rovnosť v projektoch rozvojovej spolupráce, ktorá je určená všetkým aktérom rozvojovej spolupráce – donormi a donorkám aj žiadateľom a žiadateľkám o finančné prostriedky a má odporúčací charakter. S cieľom zvýšiť povedomie odbornej verejnosti o tejto téme sa v októbri 2021 konal webinár, ktorého sa

zúčastnilo viac ako 50 účastníkov a účastníčok. Zároveň SAMRS od roku 2021 každoročne vypracúva vlastné metodické usmernenie pre žiadateľov a žiadateľky o dotácie k prierezovým témam (2021, 2022 a 2023).

Celková suma aktivít zameraných na oblasť rovnosti žien a mužov realizovaných z prostriedkov SlovakAid v roku 2021 predstavovala 3,44 mil. eur. Prevažná časť z uvedenej sumy bola realizovaná prostredníctvom nástrojov SAMRS. V rámci dotačných výziev SAMRS bolo v roku 2021 schválených 18 projektov v celkovej hodnote viac ako 1,35 milióna eur, ktoré zohľadňujú rodové hľadisko (gender mainstreaming). Tiež boli schválené 3 projekty v hodnote 220 tisíc eur, ktoré mali rodovú rovnosť ako svoje hlavné zameranie. Išlo o projekt poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti s dôrazom na matky a deti v oblasti Masol v Keni, vyslanie dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky na podporu projektu Ženskej komunity ako motor miestnych komunít v Keni a vyslanie dobrovoľníka alebo dobrovoľníčky pre Antimalnutričné centrum v rwandskom Kibeho. Pri finančných príspevkoch išlo o 12 projektov v celkovej hodnote viac ako 102 tisíc Eur, v ktorých bolo uplatňované rodové hľadisko v rámci ich zamerania a 9 projektov v celkovej hodnote viac ako 80 tisíc Eur, ktoré mali rodovú rovnosť ako svoje hlavné zameranie. Prehľad bilaterálnej rozvojovej pomoci zameranej na rovnosť žien a mužov v roku 2021 sa nachádza v prílohe 5.6 k Správe o rozvojovej spolupráci SR v roku 2021.

V roku 2022 celková suma aktivít zameraných na rovnosť žien a mužov realizovaných z prostriedkov SlovakAid predstavovala 4,54 milióna Eur. V rámci dotačných výziev SAMRS bolo v roku 2022 schválených 16 projektov v celkovej hodnote viac ako 3,5 milióna Eur, ktoré zohľadňovali rodové hľadisko a 3 projekty v celkovej hodnote viac ako 385 tisíc Eur, ktoré mali rodovú rovnosť ako svoje hlavné zameranie. Projekty s podporou rodovej rovnosti ako hlavnou témou budú implementované v Moldavsku so zameraním na digitálne vzdelávanie žien a IT odborníkov a odborníčok, v Severnom Macedónsku so zameraním na začleňovanie žien zo znevýhodnených skupín do oblasti klimaticky inteligentného podnikania a inovácií a v Keni so zameraním na poskytovanie urgentnej zdravotnej starostlivosti s programom pre matky a deti v provincii West Pokot. Realizované boli aj 4 projekty vyslania dobrovoľníkov a dobrovoľníčok v celkovej sume 42 500 Eur, ktorí a ktoré participovali na realizácii projektov a aktivít zameraných na rovnosť žien a mužov. Z finančných príspevkov 12 projektov v celkovej hodnote viac ako 96 tisíc eur uplatňovalo rodové hľadisko a 11 projektov v celkovej hodnote 92 tisíc Eur malo rodovú rovnosť ako svoje hlavné zameranie. Prehľad bilaterálnej rozvojovej spolupráce zameranej na rovnosť žien a mužov v roku 2022 sa nachádza v prílohe 5.6 k Správe o rozvojovej spolupráci SR v roku 2022.

Údaje za rok 2023 budú dostupné v prvej polovici roka 2024.

Komplexný prehľad bilaterálnej rozvojovej spolupráce zameranej nielen na rovnosť žien a mužov a rovnosť príležitostí za obdobie rokov 2021-2023 je dostupný online.⁶⁶ Správu o rozvojovej spolupráci SR predkladá MZVEZ SR na rokovanie vlády SR každoročne od roku 2002.

Úloha č. 78 - *Pri tvorbe prípadne aktualizácii strategických materiálov v oblasti rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci naďalej presadzovať rovnosť príležitostí ako prierezovú tému.*

MZVEZ SR -Vo februári 2021 boli schválené strategické dokumenty upravujúce rozvojovú spoluprácu s tromi programovými krajinami: Keňou, Moldavskom a Gruzínskom na roky 2021 – 2023. Stratégie definujú základe princípy, prioritné oblasti a ciele rozvojovej spolupráce SR s programovou krajinou do roku 2023. Spolupráca je realizovaná v rámci

⁶⁶ Prehľad bilaterálnej rozvojovej spolupráce, dostupné na: <https://slovakaid.sk/vyrocnespravy/vyrocné-spravy-oda-sr/>

stanovených sektorových priorit, pričom dôraz je kladený aj na obe prierezové témy - Rovnosť žien a mužov a Životné prostredie a zmenu klímy.

Úloha č. 79 - *Vykazovať aktivity rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR v oblasti rodovej rovnosti v súlade s konvergovanými štatistickými smernicami OECD DAC.*

MZVEZ SR - Aktivity rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci SR vrátane tých v oblasti rodovej rovnosti sú vykazované v súlade s konvergovanými štatistickými smernicami OECD/DAC.

Úloha č. 81 - *Pokračovať v monitorovaní rovnosti žien a mužov vydávaním štatistickej ročenky SR.*

ŠÚ SR – bližšie špecifikovaná realizácia konkrétneho plnenia je uvedená v bode 2.3.3 v rámci plnenia úlohy č. 42.

Úloha č. 83 - *Vypracovať analýzu dopadov pandémie Covid 19 na ženy a ich rodiny.*

IVPR - V roku 2021 bola riešená úloha „analýza dopadov pandémie Covid 19 na ženy a ich rodiny“, a to prostredníctvom kvantitatívneho prieskumu, do ktorého sa zapojilo 253 žien starších ako 18 rokov žijúcich na Slovensku. Vzhľadom na to, že zo strany MPSVR SR neboli na zber dát výskumnou agentúrou alokované žiadne finančné prostriedky, bol tento prieskum realizovaný online bez možnosti stanovenia kvót na konkrétne charakteristiky vzorky respondentiek, v dôsledku čoho výskumný súbor nebol v žiadnom ohľade reprezentatívny. Hoci výsledky prieskumu nie je možné zovšeobecniť na celú populáciu, analýzu možno považovať za hodnotnú sondu do životov žien v čase vrcholiacej tretej vlny pandémie ochorenia Covid-19 na Slovensku a reflexiu jej konkrétnych negatívnych dôsledkov.

Najpočetnejšiu kategóriu respondentiek tvorili ženy vo veku 35 – 44 rokov (38 %), z hľadiska rodinného stavu išlo prevažne o vydaté ženy (58 %). Nadpolovičná väčšina respondentiek, ktoré sa zapojili do prieskumu, mala v čase jeho realizácie aspoň jedno dieťa mladšie ako 18 rokov, pričom prevažovali domácnosti s dvomi deťmi (30 %).

Z výsledkov prieskumu vyplynulo, že zavedené protiepidemické opatrenia mali negatívny vplyv na oblasť práce (zamestnania) pre približne tretinu respondentiek. Najčastejšie išlo o zásadnú zmenu povahy (obsahu, resp. náplne) práce, ktorú respondentky vykonávali; stratu zamestnania; zníženie mzdy a zníženie pracovného úväzku. S poklesom príjmu sa muselo vysporiadať 22 % respondentiek, avšak výška príjmu zo zamestnania zostala v prípade nadpolovičnej väčšiny respondentiek nezmenená. Zhoršenie finančnej situácie respondentiek viedlo niektoré domácnosti priamo k problémom súvisiacich s bývaním, ako napríklad neschopnosti platiť nájomné alebo splátky hypotéky či dokonca k strate bývania. Týmto závažným problémom muselo čeliť takmer 8 % respondentiek. Spôsoby, akými domácnosti riešili ohrozenie bývania, boli rôzne: presťahovanie, zaobstaranie pôžičky vrátane pôžičky od blízkych, výrazné šetrenie a „uskromnenie sa“ či použitie finančnej rezervy. Hoci väčšina respondentiek (takmer 61 %) uviedla, že je aktuálne spokojná so svojím životom, takmer polovica všetkých respondentiek zároveň uviedla, že je v porovnaní s obdobím pred pandemiou v súčasnosti spokojná menej. Viac ako so samotnou pandemiou boli pritom respondentky nespokojné s protiepidemickými opatreniami (napríklad lockdowny, zatvorenie škôl, či vybraných prevádzok). Po protiepidemických opatreniach boli spoločne s existenciou pandémie druhou najčastejšou príčinou nespokojnosti respondentiek rodinné problémy. Výskumné zistenia tiež indikujú, že pandémia so sebou priniesla aj zvýšenie miery prežívaného stresu. Absolútna väčšina opýtaných žien, až 87 %, uviedla, že stres, ktorý prežívali za posledných šesť mesiacov bol taký intenzívny, že negatívne ovplyvňoval ich bežný život a

spôsovoval im aj iné problémy, ako napríklad problémy so spánkom, úzkosť alebo podráždenosť. 39 % respondentiek pritom priznalo, že prežívaný stres negatívne ovplyvňoval ich bežný život často alebo neustále – každý deň.

Realizovaný prieskum o dôsledkoch pandémie ochorenia covid-19 na životy žien na Slovensku poukázal na viaceré oblasti, ktorým je potrebné venovať pozornosť. Išlo predovšetkým o nepriaznivú finančnú situáciu rodín a poznatky súvisiace s oblasťou duševného zdravia. Výsledky prieskumu boli zároveň jeho autorkou prezentované na 28. zasadnutí Výboru pre rodovú rovnosť v marci 2022.

MPSVR SR – V rámci štvrtého štvrťroka 2021 bol realizovaný online prieskum prostredníctvom dotazníka. Prieskum bol zameraný na ekonomické dopady, well-being, harmonizáciu rodinných a pracovných povinností a jeho cieľom bolo reflektovať krízové obdobie a dopady pandémie na život žien. Výsledkom prieskumu, ktorého sa zúčastnilo viac ako 250 žien vo veku 18-68 rokov boli najmä nasledovné zistenia, a to, že ekonomické dôsledky pandémie pocítila každá tretia žena v rôznych vlnách pandémie predovšetkým z dôvodu zmeny povahy alebo náplne práce, či straty zamestnania. Viac ako 20% respondentiek uviedlo, že rodina mala znížený príjem v období pandémie. 8% respondentiek pocítilo ohrozenie v oblasti bývania. V oblasti zosúladovania práce a rodiny 1/3 respondentiek konštatovala, že pre nich bolo náročné plniť si rodinné povinnosti kvôli práci a 20% uviedlo, že pre nich bolo náročné sústrediť sa na prácu kvôli rodinným povinnostiam. Súčasne sa prieskumom preukázalo, že ženy pocítovali vysokú mieru prežívaného stresu a problémy vnímali ako nezvládnuteľné a potrebovali pomoc. V oblasti zdravia polovica respondentiek uviedla, že ich zdravotný stav považujú za dobrý. Spokojnosť so životom vo všeobecnosti vyjadrilo 60% respondentiek a celkovo polovica vyjadrila menšiu spokojnosť v porovnaní so stavom pred pandemiou. Ako hlavné faktory príčin nespokojnosti respondentky uviedli protipandemické opatrenia, zdravie rodinné a finančné problémy.

V roku 2023, bola v rámci národného projektu Rodová rovnosť na pracovisku vypracovaná analytická štúdia zameraná na následky mimoriadnej situácie na trhu práce, ktorej cieľom bolo zanalyzovať teoretické východiska dopadov pandémie ochorenia Covid-19, ako aj vojny na Ukrajine a s ňou spojenou migráciou na zamestnankyne. Subsidiárnym cieľom štúdie bolo na základe dátovej analýzy a cieleného prieskumu zistiť skutočné podmienky Ukrajiniiek pracujúcich v Slovenskej republike. Z výsledkov prieskumov reprezentovaných v štúdiu vyplynulo, že pandémia zasiahla pracujúce ženy viac ako pracujúcich mužov a rovnako viac ženy ako mužov zasiahla aj mimoriadna situácia spojená s vojnou na Ukrajine. Uvedené situácie sa žien dotkli predovšetkým v súvislosti s ekonomickou stabilitou. Analytická štúdia v rámci svojej prílohy obsahovala návrhy novelizácie právnych predpisov, ktoré majú zámer prispieť k zlepšeniu pracovných podmienok pracujúcich žien v čase, ako aj po skončení mimoriadnej situácie a odstrániť, tak negatívne dopady kríz, čím sa priamoúmerne prispeje k zlepšeniu podmienok na trhu práce, zvýšeniu rodovej rovnosti a zosúladeniu súkromného, rodinného a pracovného života.

Navrhované legislatívne zmeny sa týkali zákona č.311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, zákona č.461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVR SR, zákona č. 92/2022 o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so situáciou na Ukrajine.

Dokument rovnako špecifikoval aj odporúčania pre strategické dokumenty a nelegislatívne materiály, ktoré sú v pôsobnosti MPSVR SR, a to vo vzťahu k Národnému akčnému plánu pre prevenciu a elimináciu páchaného na ženách na roky 2022 – 2027, Akčnému plánu rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021 – 2027, Informatívnej správe o diskriminácii a rodovej rovnosti v pracovnoprávných vzťahoch, Informatívnej správe o vyhľadávaní a potieraní nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

ZOZNAM SKRATIEK

MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
ÚPSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
NIP	Národný inšpektorát práce
KMC	Koordinačno metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
SNSĽP	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NLŽ	Národná linka pre ženy zažívajúce násilie
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
ZVJS	Zväz väzenskej a justičnej stráže
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
SR	Slovenská republika
VÚC	Vyšší územný celok
MNO	Mimovládne neziskové organizácie
JA	Justičná akadémia
EÚ	Európska únia
SR	Slovenská republika